Jalostuksen tavoiteohjelma
2022 - 2026

Espanjanvesikoira

Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa [25.04.2021]
SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt [11.5.2021]

Sisällys

1. YHTEENVETO **3**

2. RODUN TAUSTA **5**

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA **7**

4. RODUN NYKYTILANNE **9**

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja 9

4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos 9

4.1.2 Jalostuspohja 12

4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa 18

4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta 20

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet 20

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta 20

4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin 21

4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus 21

4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa 21

4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet 30

4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen 35

4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta 36

4.3. Terveys ja lisääntyminen 37

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat 37

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat 48

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt 57

4.3.4 Lisääntyminen 62

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet 63

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä 63

4.4. Ulkomuoto 64

4.4.1 Rotumääritelmä 64

4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset 67

4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus 68

4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista 68

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA 69

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso 69

5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen 71

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS 73

6.1 Jalostuksen tavoitteet 73

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille 74

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet 76

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin 76

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta 78

7. LÄHTEET 79

8. LIITTEET 81

1. YHTEENVETO

Rodun käyttötarkoitus

Alkuperäisen käyttötarkoituksen mukaan espanjanvesikoiraa on käytetty paimennukseen, metsästykseen sekä erilaiseen vesityöskentelyyn, erityisesti kalastajan apurina. Sen rakenteen tulee mahdollistaa pitkäkestoinen, raskaskin fyysinen työskentely, joten liikkumisen pitäisi olla kevyttä, vaivatonta ja energiaa säästävää. Turkin tulee kestää toistuvaa kastuminen ja suojata hyvin erilaisilta sääoloilta.

Keskeisimmät jalostustavoitteet sekä toimenpiteet niiden saavuttamiseksi

Luonne ja käyttäytyminen	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
-Rodulle epätyypillisen luonteen ja käyttäytymisen vähentäminen -Rodun luonnetta ja käyttäytymistä mittaavien testitulosten lisääminen -Rodun nyky-yhteiskunnan vaatimuksiin sopeutuminen	-Espanjanvesikoirien nykyiseen PEVISA-ohjelmaan ei ole sisällytetty luonteeseen ja käyttäytymiseen tai käyttöominaisuuksiin liittyviä testauksia eikä kuvauksia. Sen sijaan rotujärjestön pentuvälitykseen pääsyn edellytyksenä terveystutkimusvaatimusten lisäksi vaaditaan, että kummaltakin vanhemmalta löytyy jokin seuraavista tuloksista: 1) Hyväksytty Kennelliiton käyttäytymisen jalostustarkastus, 2) Suoritettu MH-kuvaus, 3) Suoritettu LTE 4) Tulos Rallytokon 2. luokasta, 5) Hyväksytty spanielien taipumuskoe, 6) Tokotulos, 7) Suoritettu BH-koe, 8) Vepetulos, 9) Suoritettu paimennustaipumustesti - Luonne- ja käyttäytymiskyselyn tekeminen -Tasapainottomien luonteiden, selvästi arkojen tai aggressiivisten koirien jättäminen pois jalostuksesta - Yhdistys jakaa tietoa ja valistaa uusia kasvattajia rodun ominaisuuksista, jotka on huomioitava espanjanvesikoiran kasvattamiseksi yhteiskuntakelpoiseksi ja kannustaa tiedon jakamiseen aktiivisesti kasvattien omistajille.

Terveys	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
-Pyritään siihen, että luustosairaudet, autoimmuunitaudit tai silmäsairaudet eivät lisäänny. -Ennakoidaan mahdollisten uusien terveysongelmien ilmeneminen.	-PEVISA -Rotujärjestön jalostussuositukset -Kasvattajien valistaminen sekä kasvattajien välisen yhteistyön lisääntyminen -Kannustetaan geenitestaamaan erityisesti jalostuskoiria käytettävissä olevin testein.

Lisääntyminen	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Espanjanvesikoirilla ei juurikaan esiinny lisääntymisongelmia. Tavoitteena on, ettei jatkossakaan ilmene lisääntymisongelmia.	-Terveys- ja käyttäytymiskyselyn tekeminen

Rakenteen ja anatomian terveys	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
-Tasapainoisen, liioittelemattoman rakenteen ja kevyen, vaivattoman ja energiaa säästävän liikkeen säilyttäminen; mahdollisimman toimiva rakenne takaa työskentelykykyisenä säilymisen.	- Näyttelyt, rodunomaiset kokeet ja harrastukset - Terveyskyselyssä kysellään erilaisia vammoja tuki- ja liikuntaelimistöön liittyen. - Ulkomuodon jalostustarkastukset

Käyttöominaisuudet	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
-Tavoitteena on alkuperäisten käyttöominaisuuksien kuten paimennus- sekä metsästysominaisuuksien säilyttäminen. Tämä mahdollistaa koiran työskentelyn mm. homekoirana, pelastuskoirana, noutavana lintukoirana, jäljestävänä metsästyskoirana sekä muuten monipuolisena harrastuskoirana.	-Kannustaminen rodun monipuoliseen työkäyttöön. -Rodunomaista ja muuta käyttäytymistä mittaavat kokeet -Harrastusten esillä pitäminen ja niihin mahdollisimman monipuolisesti kannustaminen .

Jalostuspohja	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet

-Jalostuspohjan laajentaminen -Sukusiitosprosenttien pitäminen maltillisina	-Terveiden ulkomaisten linjojen ja koirien löytyminen - Jalostuskelpoisten urosten mahdollisimman monipuolinen käyttö ja tällaisten urosten saattaminen tietoisuuteen. -Vältetään liiallista sukusiitosta (enintään 6,25%)

Pentueiden rekisteröintiin vaikuttavat ehdot

Espanjanvesikoirien PEVISA:

- ennen astutusta annettu virallinen lonkkakuvauslausunto. Koiran tulee olla lonkkakuvaushetkellä vähintään 12 kk:n ikäisenä.
- ennen astutusta annettu virallinen kyynärkuvauslausunto, ei raja-arvoa. Koiran tulee olla kyynärkuvaushetkellä vähintään 12 kk:n ikäinen.
- ennen astutusta annettu virallinen silmätarkastuslausunto, joka ei saa olla 24 kk:tta vanhempi ja jossa ei ole merkintää perinnöllisistä silmäsairauksista kaihi, PRA, PHTVL/PHPV asteet 2–6, tRD.

-Rotukohtainen erityisehto:
Ulkomaisia uroksia koskeva poikkeus: ei vaadita kyynärkuvauslausuntoa (2 pentuetta).

-Lisäksi jomman kumman pentueen vanhemmista ollessa töpö- tai lyhythäntäinen (T-box-mutaatio), on toisen vanhemman oltava pitkähäntäinen.

2. RODUN TAUSTA

Espanjanvesikoirien kaltaisia koiria on ollut Pyreneiden niemimaalla jo vuosisatoja. On epäselvää, miten rotu on alun perin rantautunut kotimaahansa Espanjaan ja siitä on esitetty useita toisistaan poikkeavia teorioita. Espanjanvesikoiria on käytetty vuoristoalueella paimenkoirana, pääasiassa vuohien ja lampaiden paimennuksessa. Espanjanvesikoiraa on käytetty myös mm. nautojen, sikojen sekä ankkojen paimentamiseen. Koirat paimentavat juoksemalla, hyppimällä, pyörimällä sekä haukkumalla mutta eivät juurikaan turvaudu hampaisiinsa.



Kuva: Suomalainen espanjanvesikoira työssä, kuvaaja: Antti Vesanen

Käyttötarkoituksena espanjanvesikoiralle on historiankirjoissa mainittu myös laivakoirana toimiminen. Sen tehtäviin on kuulunut kiinnitysköysien vieminen laivasta laiturin luo vastaanottavalle ihmiselle, laivan ja kalasaaliin vartioiminen satamassa, pudonneiden esineiden sukeltaminen merestä sekä verkosta karanneiden kalojen pyydystäminen. Koiria kerrotaan käytetyn jopa kalaparvien paikallistamiseen. Metsästyskäytössä se on toiminut noutavana metsästyskoirana erilaisissa vesistöissä ja suoalueilla.
Maaseudulla espanjanvesikoira on toiminut myös rotan tappajana, pihavahtina, apuna ja noutajana pienriistan metsästyksessä maalla ja vedessä, tavaroiden ja viestien viejänä sekä seurakoirana.

Kiinnostus rodun pelastamiseksi ja virallistamiseksi virisi vuonna 1973 Andrés Floresin huomattua koirien uskomattoman työkyvyn vieraillessaan maatilalla Sevillassa. Flores eläinlääkärikollegoineen teki ensimmäiset tutkimukset koirista ja kirjoitti artikkeleita erikoislehtiin. Antonio Garcia Perez (kennel de Ubrique) ja Santiago Montesinos ovat rodun pioneereja. Vuonna 1975 he aloittivat koirien kokoamisen Málagan ja Cádizin vuoristoalueiden vuohi- ja lammaspaimenilta. Varsinainen kiitos rodun säilymiselle kuuluu kaikille paimenille, kalastajille, metsästäjille ja niille, jotka ovat arvostaneet koiriensa ominaisuuksia ja estäneet rodun sekoittumisen muihin rotuihin. Rotu on saavuttanut pysyvästi suosionsa työmiesten keskuudessa monipuolisena käyttökoirana.Rodun kotimaan rotuyhdistys, Asociación Española del Perro de Agua Español, perustettiin 1980-luvun alkupuolella, jolloin ensimmäiset espanjanvesikoirat on rekisteröity. FCI hyväksyi rodun vuonna 1985.

Espanjanvesikoiralla on ulkomuotonsa ja käyttötarkoituksensa perusteella päätelty olevan yhteisiä esi-isiä sekä kehityshistoriaa seuraavien rotujen kanssa: barbet, irlanninvesispanieli, portugalinvesikoira, lagotto romagnolo, puli, komondor ja villakoira.

Alkuaikoina rodussa on sanottu esiintyneen useita erilaisia tyyppejä. Pohjois-Espanjasta oli korkeajalkaisia ja muita neliömäisempiä koiria, jotka toimivat pääasiassa kalastajien apulaisina. Koirien alkuperäinen pääväri on valkoinen eri sävyissään. Etelä-Espanjassa on ollut, erityisesti rämealueen, matalia ruskeasävyisiä metsästys- ja paimenkoiria, jotka ovat selvästi korkeuttaan pidempiä, sekä eteläisten vuoristoalueiden nykyistä rotumääritelmää huomattavasti isompi ja raskaampi paimenkoirana käytetty linja. Näitä linjoja on myös aikoinaan nimetty, ja mm. Sierra-linjaisiksi kutsuttiin vuoristoissa eläviä koiria, jonka edustajilla oli yleensä enemmän pohjavillaa turkissaan kuin muilla rotutyypeillä. Marismeño-linjaiset koirilla oli yleensä ruskeasävyisen, selkeän naruturkin, ja ne olivat pääosin kalastajien sekä metsästäjien käytössä Etelä-Espanjan rämealueilla (espanjaksi marismeño). Nykyään nämä tyypit ovat sekoittuneet keskenään, ja puhtaasti jotakin tiettyä vanhaa linjaa tai tyyppiä edustavaa koiraa ei ole olemassa. Myöskään esimerkiksi käyttölinjoja tai näyttelylinjoja ei ole olemassa.

Espanjanvesikoiria on tuotu Espanjasta Suomeen vuodesta 1992 lähtien, mutta ensimmäiset niistä rekisteröitiin Suomen Kennelliitossa (SKL) vasta vuonna 1994. Ensimmäinen suomalainen pentue syntyi tammikuussa 1994. Ensimmäisinä vuosina vuotuiset rekisteröintimäärät olivat hyvin pieniä ja kasvattajien jalostusvalinnat perustuivat pääosin Ubrique-, Marismeño- ja Bolanio- sekä Casa Aramar -kenneleiden tuontikoiriin. Vuoteen 1999 asti rekisteröintimäärät pysyivät melko pieninä ja kasvatustyönsä oli aloittanut vuoden loppuun mennessä yhteensä 9 kasvattajaa.

1990-luvun puolivälissä rotu oli melko tuntematon Suomessa. Kasvattajien, aktiivisten harrastajien sekä erityisesti vuonna 1994 perustetun rotuyhdistyksen (Vesikoirat ry) kautta espanjanvesikoira alkoi tulla

tunnetummaksi. Vuosien 1994-1998 aikana pentueita syntyi yhteensä 26 kpl ja pentuja rekisteröity 139 kpl. Tuontikoiria Espanjasta rekisteröitiin vuosina 1994-1998 yhteensä 20 (6 urosta ja 14 narttua). Vuodesta 1996 vuoteen 2001 rodun rekisteröintimäärä kehittyi maltillisesti. 2000-luvulta lähtien rodun kehitys sai uuden vaihteen. Vuonna 2001 tuonnit ja Suomessa syntyneet pennut yhteenlaskettuna rekisteröitiin jo yhteensä 79 espanjanvesikoiraa.

Vuonna 2002 rekisteröintimäärät kasvoivat huomattavasti jatkuen vuoteen 2006. Vuosina 2007-2009 rekisteröintimäärät pysyivät ennallaan noin 350 koirassa/vuosi. Vuonna 2010 rekisteröintimäärät kasvoivat; tuolloin rikkoutui 400 rekisteröidyn koiran raja, ja vuonna 2012 rikkoutui 500 rekisteröidyn koiran raja. 2013-2017 on vuosittaisia rekisteröintejä ollut hieman yli 400. Vuoden 2020 loppuun mennessä espanjanvesikoiria oli Suomessa rekisteröity 7329 koiraa. Tällä hetkellä (vuoden 2020 tilasto) rotu on Suomen kennelliiton rekisteröintitilaston mukaan 22 suosituimman rodun joukossa. Rodun kotimaan jälkeen seuraavaksi suurin koirakanta löytyykin Suomesta.

Suomeen on tuotu espanjanvesikoiria Espanjan lisäksi Belgiasta, Ruotsista, Saksasta, Puolasta, Kroatiasta, Alankomaista, Norjasta, Slovakiasta, Iso-Britanniasta, Liettuasta, Italiasta ja Ranskasta. Suomalaisia koiria on viety ainakin Puolaan, Kroatiaan, Ruotsiin, Norjaan, USA:an, Liettuaan, Tanskaan ja Hollantiin.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Vesikoirat ry on perustettu 1994 portugalin- ja espanjanvesikoirien rotua harrastavaksi yhdistykseksi, ja rekisteröity yhdistysrekisteriin 14.12.1995. Vesikoirat ry oli Suomen Spanieliliitto ry:n jäsenyhdistys 1996–2010 ensin Suomen Kennelliitto ry:n (SKL) rotuyhdistyksenä ja 17.7.2003 alkaen rotua harrastavana yhdistyksenä.

Kerhon yleinen toiminta eli oman toiminnan rahoitus, koti- ja ulkomaisten yhteyksien ylläpitäminen oli yhdistyksen perustamisesta lähtien Vesikoirat ry:n vastuulla. Vesikoirat ry hoiti SSL:n suostumuksella jalostuksen ohjausta yhteistyössä SSL:n kanssa. SSL huolehti tuomarikoulutuksesta, rodun edustus-, koulutus-, näyttely- ja koetoiminnasta.

Suomen Kennelliiton valtuusto myönsi Vesikoirat ry:lle rotujärjestön statuksen 20.11.2010. Yhdistyksen toimintaa oli ollut takana yli 16 vuotta ja yhdistys oli toiminut hyvin itsenäisesti jo pitkään. Siksi käytännön tasolla suurin muutos rotujärjestöksi tulemisessa oli jalostustoimikuntien siirtyminen Vesikoirat ry:n omiksi toimikunniksi ja tuomarikoulutuksen siirtyminen Vesikoirat ry:n vastuulle.

Vesikoirat ry:n tehtävänä on kannustaa ja auttaa kasvattajia noudattamaan rotumääritelmiä ulkomuodon ja etenkin luonteen ja käyttöominaisuuksien osalta sekä tekee kaiken voitavansa rotujen kehittämiseksi ja pitämiseksi korkeatasoisina. Yhdistys tukee ja kannustaa jäseniään näyttely-, koe- ja kilpailutoimintaan sekä järjestää tapahtumia ja koulutuksia jäsenistölleen. Yhdistys julkaisee neljä kertaa vuodessa ilmestyvää Vesikoiramme-nimistä jäsenlehteä ja vuosikirjaa kummallekin rodulle sekä ylläpitää internetsivujaan.

Taulukko 1. Vesikoirat ry:n jäsenmäärä vuosina 1999 - 2020

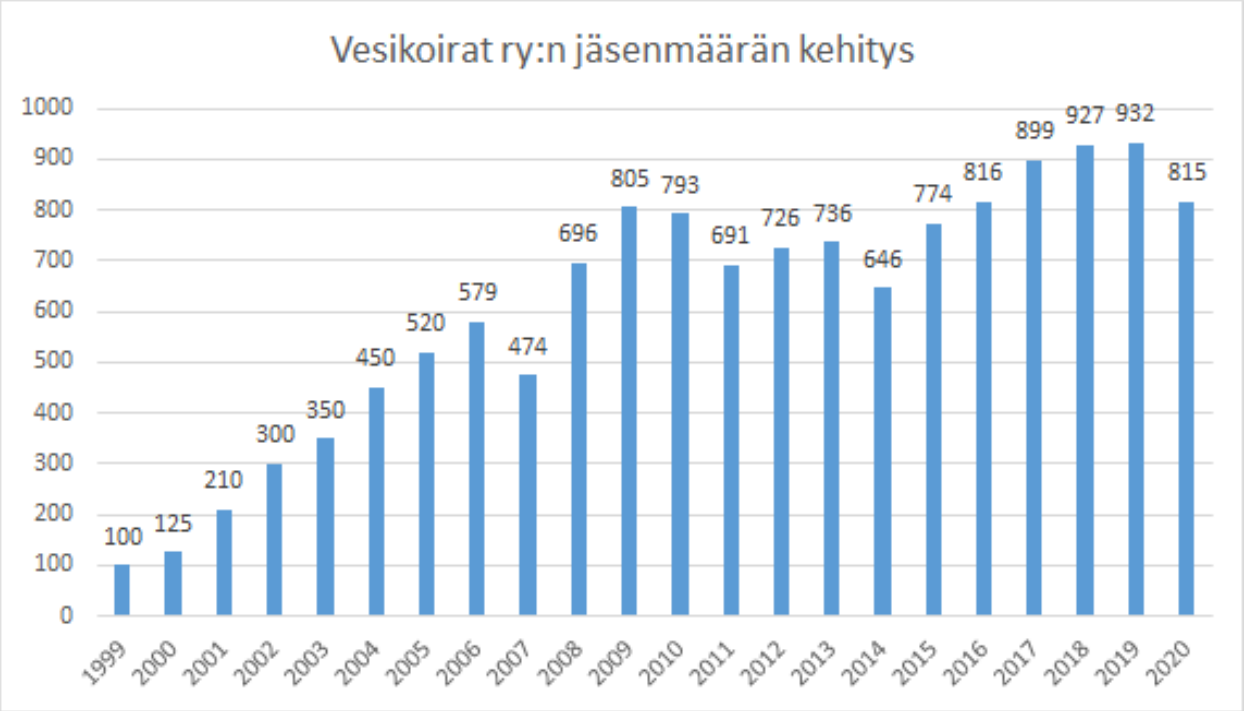

Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät

Jalostustoimikunnassa on 5-6 henkilöä, joista kumpaakin rotujärjestön rotua edustaa vähintään kaksi henkilöä. Hallitus valitsee toimikunnalle puheenjohtajan, joka esittää toimikunnan muut jäsenet hallitukselle hyväksyttäväksi. Puheenjohtaja toimii samalla yhteyshenkilönä hallituksen ja toimikunnan välillä.

Espanjanvesikoirien Jalostustoimikunta on Vesikoirat ry:n asiantuntijaryhmä. Jalostustoimikunnan toimikausi on kolme kalenterivuotta. Jalostustoimikunnan tehtävä on auttaa, neuvoa ja tiedottaa sekä kouluttaa kasvattajia rodun jalostukseen liittyvissä asioissa. Toimikunta vastaa yhdistelmiä koskeviin kyselyihin, seuraa aktiivisesti rodun kehitystä Suomessa ja muualla maailmassa sekä kerää, arkistoi ja julkaisee tietoa rodussa esiintyvistä sairauksista, vioista ja ongelmista. Jalostustoimikunta järjestää myös erilaisia tapahtumia, kuten jalostustarkastuksia ja joukkoterveystarkastuksia. Jalostustoimikunta kutsuu ajoittain koolle rotukohtaisen neuvottelutilaisuuden, jossa yhdistyksen koko jäsenistön voimin pohditaan erilaisia jalostukseen liittyviä kysymyksiä, rodun sen hetkistä tilaa ja tulevaisuutta sekä kartoitetaan toimintaohjeen päivitystarpeita. Jalostustoimikunta kirjoittaa vuosittaisen toimintakertomuksen rotujärjestölle.

Liite 1 Vesikoirat ry:n säännöt http://www.vesikoirat.fi/yhdistys/saannot

Liite 2 Rotujärjestön ohjesääntö
http://www.kennelliitto.fi/sites/default/files/media/rotj_ohjesaanto.pdf

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Tässä tarkastellaan rodun populaation rakennetta ja jalostuspohjaa Suomessa. Alla olevissa taulukoissa selvitetään, miten rodun populaatio on kehittynyt Suomessa viimeisen 10 vuoden aikana (2010-2020). Lisäksi tarkastellaan rodun geneettisen monimuotoisuuden sekä jalostuspohjan laajuuden kehittymistä. Koska rodun ei katsota jakautuvan jalostuksellisesti eri linjoihin (esim. näyttö- ja käyttölinjat), on populaatiota käsitelty yhtenäisenä ryhmänä. Aineiston lähteenä on käytetty Kennelliiton KoiraNet-tietokantaa.

Perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sitä, että samoista geeneistä on koirakannassa useampia versioita. Monimuotoisuus on tärkeää, koska se mahdollistaa yksilöiden geenipareihin eriperintäisyyttä eli heterotsygotiaa. Tämä antaa yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta.
Alhainen tehollinen populaatiokoko aiheuttaa rodun keskimääräisen sukusiitosasteen kasvua. Mitä pienempi tehollinen koko on, sitä nopeammin perinnöllinen vaihtelu vähenee ja sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu. (Suomen Kennelliitto 2013.)

Lähde: Suomen Kennelliitto
https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/tietoa-jalostuksen-tueksi/perinnollinen-monimuotoisuus-ja-jalostuspohja

4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos

Taulukossa 2 on esitetty Suomessa rekisteröidyt koirat viimeisen 10 vuoden ajalta, tuontikoirien vuosittainen lukumäärä, jalostuskoirien keskimääräinen ikä vuosittain sekä vuosittainen sukusiitosprosentin keskiarvo.

Taulukko 2. Vuositilasto – rekisteröinnit

Rekisteröinti-vuosi	Tuonnit	Rekisteröinnit yht.	Urosten keskimääräinen jalostuskäytön ikä	Narttujen keskimääräinen jalostuskäytön ikä	Sukusiitos-prosentti
2020	27	553	5 v 3 kk	3 v 7 kk	3,18 %
2019	25	437	5 v 3 kk	3 v 11 kk	3,78 %
2018	19	459	5 v 3 kk	4 v 1 kk	3,46 %
2017	34	435	4 v 9 kk	3 v 11 kk	3,89 %
2016	22	457	4 v 7 kk	3 v 9 kk	3,56 %
2015	17	404	4 v 5 kk	3 v 10 kk	3,77 %
2014	21	420	4 v 11 kk	3 v 9 kk	3,86 %

2013	22	446	4 v 1 kk	3 v 7 kk	3,24 %
2012	20	512	3 v 11 kk	3 v 6 kk	2,97 %
2011	11	342	4 v 11 kk	3 v 5 kk	3,27 %
2010	31	438	4 v 5 kk	3 v 5 kk	3,28 %

Taulukossa 3 on vuosien 1996-2020 rekisteröintien ja tuontien vuosittainen lukumäärä sekä lukujen visualisointi.

Taulukko 3. Vuositilasto – rekisteröinnit sisältäen tuonnit

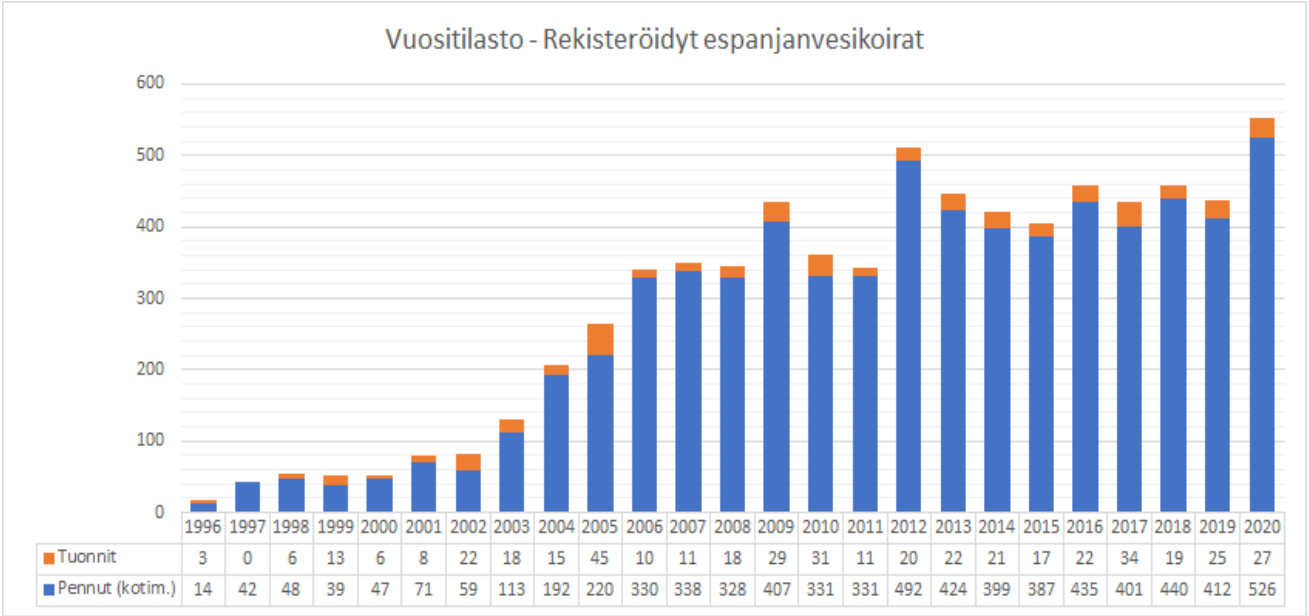

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Tuonnit	3	0	6	13	6	8	22	18	15	45	10	11	18	29	31	11	20	22	21	17	22	34	19	25	27
Pennut (kotim.)	14	42	48	39	47	71	59	113	192	220	330	338	328	407	331	331	492	424	399	387	435	401	440	412	526

Rekisteröintimäärät Suomessa

Espanjanvesikoiria on rekisteröity Suomessa vuodesta 1994 lähtien. Rodun rekisteröintimäärät kehittyivät alkuun maltillisesti, mutta vuonna 2003 rekisteröinnit lähtivät selvään nousuun. Rodun suosio tasaantui vuosiksi 2006-2011 noin 350 vuosittaiseen rekisteröintiin. Vuodesta 2012 alkaen vuosittaiset rekisteröinnit ovat heilahdelleet noin 400 ja 550 välillä huippuvuoden ollessa vuosi 2020. Vuoden 2020 loppuun mennessä koiria on rekisteröity yhteensä 7366 kappaletta.

Tuontikoirien vuosittainen lukumäärä

Suurin tuontikoirien lukumäärä saavutettiin vuonna 2005, jolloin Suomeen rekisteröitiin yhteensä 45 tuontikoiraa. Vuodesta 2012 tuontimäärät ovat tasaantuneet noin 20 koiran vuositasolle, poikkeuksena v. 2017, jolloin on tuotu 34 koiraa.

Rodun vuosittainen sukusiitosprosentin keskiarvo on pysynyt viimeisen kymmenen vuoden aikana melko tasaisena 3% ja 4% välissä.

Rotu ei ole jakautunut eri linjoihin.

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen keskimääräisestä iästä voidaan arvioida sukupolven pituutta. Viimeisen kymmenen vuoden aikana sekä jalostusurosten että -narttujen keskimääräinen ikä on noussut, uroksilla voimakkaammin. Hyvin nuorten koirien jalostuskäyttö on etenkin terveyden kannalta riskialtista, joten sukupolven välin pidentyminen on jalostuksen kannalta positiivinen asia. Laskennallisesti sukupolven pituutena pidetään neljää vuotta Kennelliiton jalostustietokannan aineistossa. Espanjanvesikoirilla tämä arvio näyttää pitävän kohtuullisen hyvin paikkaansa.

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitoksessa uros ja narttu ovat keskenään serkukset tai sitä lähemmät sukulaiset. Sukusiitosaste tai – prosentti on sukutaulun perusteella laskettu todennäköisyys sille, että koiran perimässä satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia eli versiota, jotka ovat peräisin samalta esivanhemmalta. Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämisvarmoja eläimiä. Huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina siinä missä hyvätkin.
Tutkimuksissa on todettu, että sukusiitoksen haittavaikutukset alkavat näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa. Laskennallisen sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän - viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %. (Mäki. 2013.)

Rodun vuosittainen sukusiitosaste

Taulukossa 4 on esitetty espanjanvesikoirien keskimääräinen sukusiitosprosentti vuosina 1996 – 2020. Alkuvuosina keskimääräisessä sukusiitosprosentissa oli melko paljon vaihtelua, kunnes se vakiintui noin kolmeen ja puoleen prosenttiin.

Taulukko 4. Sukusiitosprosentin kehittyminen v. 1996-2020

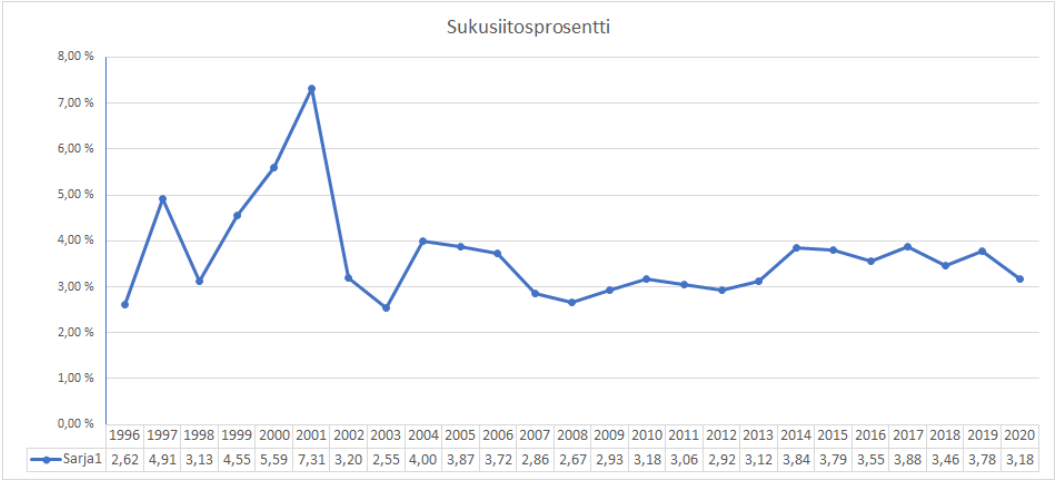

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Sarja1	2,62	4,91	3,13	4,55	5,59	7,31	3,20	2,55	4,00	3,87	3,72	2,86	2,67	2,93	3,18	3,06	2,92	3,12	3,84	3,79	3,55	3,88	3,46	3,78	3,18

Rodun vuosittainen sukusiitosprosentin keskiarvo on pysynyt viimeisen kymmenen vuoden aikana melko tasaisena 3% ja 4% välissä.

Serkusparitusta pidetään rajana lähisukuisten koirien yhdistämiselle, tällöin sukusiitosprosentti on 6,25 %. Espanjanvesikoiralla tähän tulisi kiinnittää erityistä huomiota, sillä kanta on pieni ja suuri osa koirista on keskenään sukua toisilleen. Esimerkiksi yksittäisten koirien liiallista jalostuskäyttöä ja samojen yhdistelmien uusintaa sekä lähisukuisten koirien yhdistämistä tulisi ehdottomasti välttää. Pahimmillaan joidenkin yksittäisten pentueiden sukusiitosprosentit ovat kohonneet 40 %:in asti (pentue synt. 6/01). Vielä keskeisempää olisi seurata sukusiitosprosentin kehitystä populaatiotasolla. Vuonna 2001 rodun sukusiitosprosentti nousi erittäin korkeaksi (7,31%), mutta on sen jälkeen laskenut alaspäin. Välillä sukusiitosprosentti on ollut alle kolmen, mutta viimeisten kolmen vuoden aikana on ollut hienoista nousua. Tällä hetkellä rodun sukusiitosprosentti on 3,18% (2020).

On lisäksi huomattava, että espanjanvesikoiran sukusiitosprosentit –varsinkaan rodun varhaisina vuosina Suomessa – eivät ole täysin vertailukelpoisia muiden rotujen sukusiitosasteiden kanssa. Tämä johtuu siitä, että koirien sukutauluissa on virallisestikin tuntemattomia koiria silloin, kun jokin kantakoira on otettu rotuun. On siis mahdollista, että koiran sukupuuhun kätkeytyy sellaisia sukulaisuussuhteita, jotka eivät näy sukutaulusta. Myös SKL:n jalostustietojärjestelmä on espanjanvesikoiran osalta puutteellinen, koska kaikista tuontikoirista (ja edelleen näiden jälkeläisistä) ei järjestelmässä ole täydellisiä polveutumistietoja. Lisää ongelmia aiheuttaa se, että vanhoista espanjalaisista koirista on käytetty kahta tai jopa kolmea eri tavalla rakennettua rekisterinumeroa, jolloin tämä koira voi esiintyä jopa samassa sukutaulussa eri numeroilla, eri koirana. Todelliset sukusiitosasteet ovat näistä syistä tässä esitettyjä korkeampia.

4.1.2 Jalostuspohja

Taulukossa 5 tarkastellaan rodun jalostuspohjaa ja esitetään jalostuspohjan tunnuslukuja sukupolvittain. Jalostustietojärjestelmän jalostuspohja per sukupolvi -luvut on laskettu nelivuotisjaksoilta. Kunkin nelivuotisjakson viimeinen vuosi on se, jonka kohdalla sukupolvea koskeva tieto näkyy. Esimerkiksi vuoden 2020 luvut on laskettu tarkastelemalla vuosien 2017, 2018, 2019 ja 2020 lukuja. Näin olleen pentuemääräkin vuoden 2020 kohdalla on viimeisen neljän vuoden summa: 321 pentuetta.

Taulukon 3. ja 4. sarakkeessa on esitetty jalostukseen käytettyjen eri urosten ja eri narttujen määrä per sukupolvi. Sukupolven pituudeksi on määritelty neljä vuotta. Näin ollen etenkin osa jalostusuroksista on useamman sukupolven luvussa mukana näennäisesti eri uroksena.

Jalostuspohjaa kuvaavat luvut (sarakkeet 3-6) kertovat sukupolven pentueiden vanhemmista. Esimerkiksi vuoden 2020 riviltä nähdään, että vuosina 2017-2020 rekisteröityjen 321 pentueen jalostuspohjana on ollut 170 eri urosta ja 260 eri narttua. Taulukosta käy ilmi, että uroksia käytetään jalostukseen yksipuolisemmin kuin narttuja, sillä narttujen lukumäärä on lähempänä koko pentuemäärää.

Taulukko 5. Jalostuspohja per sukupolvi

Sukupolvi	Pentueita	Jalostukseen käytetyt eri urokset	Jalostukseen käytetyt eri nartut	Isät/emät	Tehollinen populaatio	Uroksista käytetty jalostukseen	Nartuista käytetty jalostukseen
2020	321	170	260	0,65	295 (46%)	4 %	7 %
2019	302	169	241	0,7	281 (47%)	6 %	12 %
2018	292	162	240	0,68	276 (47%)	8 %	17 %
2017	280	158	232	0,68	268 (48%)	10 %	19 %
2016	289	163	241	0,68	277 (48%)	11 %	21 %
2015	300	167	252	0,66	287 (48%)	12 %	22 %
2014	290	161	235	0,69	272 (47%)	13 %	23 %
2013	295	164	241	0,68	278 (47%)	14 %	26 %
2012	271	153	223	0,69	258 (48%)	15 %	27 %
2011	243	136	198	0,69	229 (47%)	17 %	29 %
2010	241	131	201	0,65	227 (47%)	17 %	29 %
2009	227	125	185	0,68	213 (47%)	20 %	28 %
2008	207	107	158	0,68	182 (44%)	22 %	30 %
2007	183	95	138	0,69	160 (44%)	24 %	31 %
2006	148	77	114	0,68	131 (44%)	25 %	34 %
2005	104	59	83	0,71	97 (47%)	28 %	40 %
2004	82	50	60	0,83	75 (46%)	25 %	41 %
2003	57	39	41	0,95	54 (47%)	28 %	44 %
2002	43	30	31	0,97	41 (48%)	28 %	40 %
2001	39	24	30	0,8	37 (47%)	25 %	36 %
2000	32	18	23	0,78	28 (44%)	24 %	40 %
1999	26	15	17	0,88	22 (42%)	24 %	43 %
1998	24	12	15	0,8	18 (38%)	22 %	43 %
1997	17	8	12	0,67	14 (41%)	31 %	52 %
1996	10	5	9	0,56	9 (45%)	33 %	56 %

Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen osuus syntyneistä

Sarakkeessa 7 ja 8 kuvataan miten suurta osuutta kunkin sukupolven syntyneistä on käytetty jalostukseen. Viimeisimpien vuosien luvuista nähdään, että koirasukupolvet ovat päällekkäisiä. Esimerkiksi vuoden 2020 sukupolvesta uroksista 4% ja nartuista 7% on jo vuoden 2020 loppuun mennessä käytetty jalostukseen: ne siis sekä kuuluvat itse sukupolveen että ovat myös eminä tai isinä

saman sukupolven myöhemmille pentueille. Nuorimpien sukupolvien jalostuskäyttö on osin vielä tulevaisuudessa, joten viimeisimpien vuosien luvut kasvavat kun tilastoa päivitetään tulevina vuosina.

Sukupolven 2010-2013 koirien jalostuskäytön voinee arvioida olevan pääsääntöisesti jo tapahtunut. Tästä sukupolvesta 14% uroksista ja 26% nartuista on käytetty jalostukseen. Vuosina 2010-2013 syntyneistä nartuista siis kolme neljästä ja uroksista jopa kuusi seitsemästä näyttäisi karsiutuneen jalostuksesta. Kymmenen vuotta aiemmin (sukupolvi 2003-2000) kanta oli paljon pienempi ja rekisteröintimäärät olivat selvässä kasvussa, mutta taulukosta nähdään että tästä sukupolvesta nartuista 44% ja uroksista 28% on käytetty jalostukseen.

Rodun keskimääräinen pentuekoko on noin 5,6 pentua. Tämä asettaa käytännön ylärajan sille, miten suurta osuutta uroksista tai nartuista voitaisiin enintään käyttää jalostukseen. Populaatiokoko pysyisi tasaisena ja monimuotoisuus suurimpana, jos jalostukseen käytettäisiin noin 35% sukupolvesta ja kutakin koiraa käytettäisiin jalostukseen vain kerran. Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen osuudet ovat tasaisesti pienentyneet, vaikka vuosittaiset rekisteröintimäärät ovat kasvaneet. Tämä kertoo siitä, että yhä useampaa urosta ja narttua on käytetty jalostukseen useammin kuin kerran ja vastaavasti yhä isompi osuus syntyneistä koirista on jäänyt kokonaan jalostuksen ulkopuolelle.

Isät/emät -luku

Isät/emät -sarakkeen lukema tarkoittaa eri isien ja emien lukumäärien suhdetta toisiinsa sukupolvittain tarkasteltuna. Esimerkiksi vuoden 2019 Isät/emät -luku 0,7 tarkoittaa, että vuosina 2016-2019 rekisteröidyissä pentueissa jokaista kymmentä jalostukseen käytettyä narttua kohden on isäuroksia ollut seitsemän. Ideaalitilanteessa rodussa käytetään uroksia ja narttuja jalostukseen tasapuolisesti, jolloin Isät/emät -suhde olisi yksi. Sukupolvittain tarkastellessa tämä lähes toteutui vuosina 2002 ja 2003. Isät/emät-suhdeluku on ollut hieman alle 0,7 viimeiset 15 vuotta.

Tietoa tehollisesta populaatiokoosta

Tehollinen populaatiokoko on laskennallinen arvio rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta. Tehollinen koko kertoo, kuinka monen yksilön geenimuotoja rodussa on. Saatu luku suhteutetaan ns. ideaalipopulaation kokoon. Ihannepopulaatio on yksinkertainen malli, jossa uroksia ja narttuja on yhtä monta jokaisessa sukupolvessa, eläimet pariutuvat tasaisesti ja sattumanvaraisesti eikä sukupolvissa ole päällekkäisyyttä. Ideaalipopulaatiossa kanta pysyy tasakokoisena sukupolvesta toiseen ja geenipooli supistuu mahdollisimman hitaasti.

Laskelmat rodun tehollisesta koosta tehdään sukupolvea kohden. Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä käytetään teholliselle populaatiokoolle jalostuskoirien lukumäärään perustuvaa laskentakaavaa. Kaava on 4*Nu*Nn / (2*Nu+Nn). Nu on neljän vuoden aikana jalostuskäytössä olleiden urosten lukumäärä. Nn on neljän vuoden aikana jalostuskäytössä olleiden narttujen määrä. Jalostuskoirien lukumäärän perusteella laskettu tehollinen koko on yliarvio, koska laskentakaava olettaa, etteivät jalostuskoirat ole toisilleen lainkaan sukua ja että niillä on tasaiset jälkeläismäärät.

Jos rodun tehollinen koko on alle 100, rodun katsotaan olevan vaarassa. Rotu vastaa silloin geeniperimältään alle 100 yksilöstä muodostuvaa ihannepopulaatiota riippumatta siitä, miten

suurilukuinen rotu tosiasiassa on. Rodusta häviää tällöin geenimuotoja hyvin nopeasti joka sukupolvessa ja rotua uhkaa sukupuutto yhtä varmasti kuin alle 100 eläimen ihannepopulaatiota, vaikka rodun kanta olisi kuinka suuri tahansa.

Rodun tehollinen populaatiokoko

Taulukossa 3 on arvio espanjanvesikoirien tehollisen populaation kehityksestä vuosina 1996-2020. Rodun tehollinen populaatiokoko on ollut tasaisessa kasvussa. Vuonna 2020 luku on 295, kun tarkastellaan sukupolven tilannetta. Kun sukupolvi 2017-2020 muodostuu 321 pentueesta ja kun jokaisessa pentueessa voi olla enintään yhden uroksen ja yhden nartun perimä edustettuna, niin koko tämän espanjanvesikoirasukupolven monimuotoisuus on enintään yhtä suuri kuin olisi 295 koiran ihannepopulaation monimuotoisuus.

Laskennallinen luku on kuitenkin huomattava yliarvio rodun todellisesta tehollisesta koosta. Laskentakaava ei millään tavoin ota huomioon jalostukseen käytettyjen koirien keskinäisiä sukulaisuussuhteita, vaan olettaa jokaisen uroksen ja nartun erisukuiseksi. Alkuvuosien jälkeisen tehollisen populaatiokoon kasvun syynä ei voida pitää geenipoolin merkittävää laajenemista, sillä se voisi tapahtua ainoastaan aidosti uuden geneettisen materiaalin tuomisella populaatioon. Nousu selittyy sillä, että kasvattajilla on kannan kasvaessa ollut paremmat mahdollisuudet valita jalostukseen useampia eri yksilöitä. Laskentakaava tulkitsee esimerkiksi sisarukset eri sukuisiksi. Tehollisen koon noususuunta on kuitenkin positiivinen monimuotoisuuden kannalta, sillä se kertoo siitä, että kannan kasvattamista ei ole tehty yksipuolisesti samoilla koirilla.

Tehollisen populaatiokoon sarakkeessa on suluissa prosenttiluku, joka kuvaa rodun tehollisen kannan suhdetta maksimaaliseen teholliseen populaatiokokoon. Maksimaalinen tehollinen populaatiokoko kertoo kuinka monen yksilön perimää sukupolvessa voisi enintään olla edustettuna. Se saadaan kertomalla sukupolven pentuemäärä kahdella. Mitä lähempänä rodun tehollinen populaatiokoko on maksimaalista lukua, sitä monipuolisemmin rodun geenipoolia hyödynnetään jalostuksessa. Kun yhtä urosta käytetään usealle eri nartulle, tehollinen populaatio pienenee verrattuna ideaalipopulaatioon.

Tehollisen populaatiokoon osuus maksimaalisesta populaatiokoosta on espanjanvesikoirilla vaihdellut kymmenen prosenttiyksikön sisällä (38% - 48%). Vuoden 2020 prosenttiluku 46% kuvaa sitä, että sukupolven koirien perimässä on jäljellä alle puolet siitä vaihtelusta, mitä voisi olla. Koska prosenttiluku on yliarvio, perimältään käytännössä samanlaisia koiria on huomattavasti enemmän. Rodussa tuotettujen yhdistelmien tehollinen populaatiokoko on viimeisen 10 vuoden ajan ollut hieman alle puolet ideaalisesta populaatiokoosta ja osuus on pysynyt melko tasaisena.

Taulukko 6. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 urosta

			Tilastointiaikana		Toisessa polvessa		Yhteensä	
#	Uros	Syntymä-vuosi	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	ELISEO CON RIZOS	2009	7	46	12	59	7	46
2	SCOTTY FM DE VIENNE	2008	8	46	5	14	8	46

3	MERLIN DEL BOLANIO	2006	10	44	6	21	11	50
4	CABEZA-DETURCO DE FRAGUEL'S	2003	7	44	62	294	7	44
5	YGEIA GLORY N' GLAMOUR DE ZET	2013	6	43	1	6	6	43
6	ZORRAZO ZARDON	2006	8	43	26	101	8	43
7	BINGELIN QUANTUM LEAP	2008	7	42	8	42	7	42
8	LALO DEL PALACIEGO	2008	6	40	11	76	6	40
9	NARTSUKAN JAMES	2010	6	38	8	47	6	38
10	CARAYDAN DIOS MIO	2008	6	38	20	112	6	38
11	SANTONJA BORN TO BE AQUAGRUAZ	2010	6	37	8	44	6	37
12	AY PICARO QUINTO	2010	6	36	6	39	7	41
13	CROCO DE LABAHIA	2010	5	35	19	126	5	35
14	FUEGO DEL OTOÑO DEL CORAZONCITO	2011	5	35	1	5	5	35
15	TULIMAAN BINGO	2012	5	35	9	47	5	35
16	ZORRAZO QUICKIE	2012	6	33	7	34	6	33
17	NADADOR TORBELLINO FURIOSO	2012	5	33	5	21	5	33
18	ZORRAZO ZIAS	2008	7	33	27	128	7	33
19	ROMARIO DE MIROBRIGA	2014	6	33	7	34	6	33
20	ZORRAZO ZOHAR	2008	4	32	1	4	4	32

86 uroskoiraa on käytetty tuottamaan 50% vuosina 2010-2020 rekisteröidyistä pennuista. Kaikkiaan tänä aikana on rekisteröity 825 pentuetta 367:lle urokselle.

Taulukko 7. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 narttua

			Tilastointiaikana		Toisessa polvessa		Yhteensä	
#	Narttu	Syntymä -vuosi	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	MARAVILLOSO CARMEN	2010	4	37	5	32	4	37
2	AQUATIC MAMA COCHA	2010	4	36	4	24	4	36
3	ZORRAZO FAIRYTALE	2009	4	34	12	78	4	34
4	TULIMAAN HOPE DIAMOND	2013	4	32	6	41	4	32
5	ZORRAZO FIERY HUNTER	2009	3	30	13	84	3	30
6	GOTCHA CHICA PATAGONIA	2007	4	29	33	226	5	36
7	JOLANDAN BLUEBERRY	2007	4	29	21	119	4	29
8	AQUATIC OREITHYIA	2011	5	28	4	17	5	28
9	TULIMAAN MY EQUAL MY BRIDE	2015	4	27	2	8	4	27
10	ZORRAZO HAPPY HIPPIE	2009	3	26	9	59	3	26
11	ZORRAZO GOLDEN GOBLIN	2009	3	23	5	28	3	23
12	TULIMAAN EDITH	2011	3	23	1	4	3	23
13	ZORRAZO VALUES N' MORALS	2013	3	23	3	19	3	23
14	APRIL DESIGN EENY MEENY MINY MO	2013	3	23	3	14	3	23
15	SANTONJA GASOLINA	2012	4	22	2	10	4	22
16	SALINA DEL MASSALTET	2009	3	22	5	28	3	22
17	HILDURIINAN JÄNNÄ	2011	4	21	2	12	4	21
18	VESKARIN KINDLY AQUABITCH	2014	3	21	1	5	3	21

19	MINA DE TIERRA DE OLIVOS	2014	3	21	0	0	3	21
20	CARAMELLA WAVELET	2015	2	21	4	23	2	21

Jalostuskoirien käyttömäärät

Taulukossa on esitetty kaksikymmentä runsaimmin käytettyä urosta ja narttua vuosina 2000-2020. Yksittäisten jalostuskoirien pentumäärä on yllä olevista luvuista huolimatta kohtuullista. Yksittäisen koiran liikakäytöksi lasketaan, jos koira on tuottanut maksimissaan 3% neljän vuoden aikana syntyneistä pennuista. Tällä rodulla se tarkoittaisi neljän viimeisen vuoden rekisteröintien perusteella 53 pentua/koira. Eniten pentuja tuottaneilla uroksilla on Suomessa yhteensä 46 pentua/uros.

Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus

20 eniten käytetyn uroksen ja nartun joukossa on monia tuontiuroksia ja -narttuja. Seuraavat koirat tästä joukosta ovat kuitenkin lähisukulaisia: Tuontiuros Cabeza-deturco de Fraguel's on uroksen Santonja Born to be Aquagruaz isä, joka taas on nartun Veskarin Kindly Aquabitch isä. Zorrazo Zardon on nartun Zorrazo Happy Hippie isä. Nartsukan James on nartun Jolandan Blueberry poika. Urokset Zorrazo Zias ja Zorrazo Zohar ovat veljeksiä. Nartut Zorrazo Fairytale ja Zorrazo Fiery Hunter ovat siskoksia, lisäksi edellä mainittu on Santonja Gasolinan emä. Tuontiuros Croco de Labahia on nartun Tulimaan Hope Diamond isä ja Gotcha Chica Patagonia samaisen nartun emä. Gotcha Chica Patagonia on myös nartun Tulimaan Edith emä. Tulimaan Hope Diamond on Tulimaan My Equal My Briden emä.

4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa

Espanja

Vaikka on epäselvää, miten rotu on alun perin rantautunut kotimaahansa, sillä on ollut lukumäärältään vankka asema Espanjassa jo 1900-luvun alkupuolelta lähtien. Viralliset rodun rekisteröintitiedot ulottuvat kuitenkin vain 1980-luvun alkupuolelle, ja Espanjan kennelliiton rekisteröinnit ovat alkaneet vasta 1985, jolloin rotu hyväksyttiin viralliseksi espanjalaiseksi roduksi. 1985 Madridin kansainvälisessä näyttelyssä tuotiin esille 45 koiraa (lähinnä Etelä-Andalusiasta, ja vain muutama pohjoisesta) tarkoituksena päästä viralliseen rekisteriin. Näistä koirista 38 koiraa hyväksyttiin rekisteriin ja virallisen kasvatustyön pohjaksi.

Rotu on eniten rekisteröity espanjalainen rotu Espanjassa. Rekisteröintimäärät Espanjassa ovat viimeisen 5 vuoden aikana pysyneet melko tasaisina.

Taulukko 8. Espanjanvesikoirien rekisteröintimäärät Espanjassa vuosina 2015-2020

Vuosi	Rekisteröintimäärä
2015	1164
2016	1503
2017	1540
2018	1569

2019	1513
2020	1191

Määrällisesti Espanjassa on siis paljon rodun edustajia. Ongelmina kuitenkin ovat olleet jo rodun alkuajoista lähtien terveystutkimustulosten puuttuminen, korkeat sukusiitosasteet sekä muutamien kasvattajien suosiossa olleiden urosten matadorityyppinen jalostuskäyttö. Espanjanvesikoiran rotukirja on suljettu. Espanjan Kennelliitto, La Real Sociedad Canina de España (RSCE), voi anomuksesta myöntää mahdollisuuden rekisteröimättömien koirien rotuun ottoon Espanjassa järjestettävän erikoisnäyttelyn, Monográfican, yhteydessä. Rotuunoton ehtona on yhden erikoistuomarin puolto.

Pohjoismaat

Pohjoismaissa vahvin espanjanvesikoirakanta on Suomessa. Toiseksi suurin kanta löytyy tällä hetkellä Ruotsista. Rotu on viime vuosina kasvattanut suosiotaan myös Norjassa. Ensimmäiset koirat tulivat Ruotsiin hieman Suomea myöhemmin, mutta vasta 2000-luvulla rekisteröintimäärät lähtivät nousuun ja aivan viime vuosina kasvuvauhti on ollut kiihtyvää. Vuoden 2020 loppuun mennessä Ruotsissa on rekisteröity n. 3500 espanjanvesikoiraa, mukaan lukien tuonnit. Vuosina 2011-2020 Ruotsissa on rekisteröity vuosittain n. 200 - 300 espanjanvesikoiraa. Ruotsin rotukerhon nimi on Svenska Perro de Agua Español klubben ja Norjassa Norsk Spansk Vannhundklubb. Norjassa oli vuoden 2020 loppuun mennessä rekisteröity hieman alle 1200 espanjanvesikoiraa joista tuontikoirien osuus on n. 150.

Muu Eurooppa ja USA

Rotu on kasvanut viime vuosina mm. Alankomaissa, Belgiassa, Saksassa, Kroatiassa, Puolassa, Slovakiassa ja Venäjällä. Rotu on saanut pientä jalansijaa myös mm. Tsekeissä, Italiassa ja Liettuassa. Englantiin ensimmäiset koirat tuotiin 1990-luvulla ja rotu kuuluu The Kennel Clubin Gundog-ryhmään. Ensimmäiset espanjanvesikoirat tuotiin Yhdysvaltoihin 1990-luvun lopulla Englannista, Belgiasta ja Espanjasta. United Kennel Club, Inc. (UKC) hyväksyi rodun 1.1.2001 Gun Dogs -ryhmäänsä (UKC:n rotumääritelmä) ja American Rare Breed Association (ARBA) rekisteröi koiria Sporting-ryhmäänsä (FCI:n rotumääritelmä). Espanjanvesikoira kuuluu myös American Kennel Clubin (AKC) Foundation Stock Service (FSS) – ohjelman rotuihin, mutta AKC ei rekisteröi rotua.

Tuontikoirien täysin vieraita sukulinjoja verrattuna kotimaisiin sukulinjoihin on haastavaa löytää. Tuontikoirien sekä niiden sukulasten puutteelliset terveystiedot ja sukutaulujen puutteellisuus (rotuunotot) kasvattavat tuontikoirien jalostuskäytön riskiä. Valtaosa tuontikoirista ei täytä PEVISA-ehtoja tai JTO:n suosituksia Suomessa.

4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta

Rodun jalostuspohjan laajuus

Espanjanvesikoiria on rekisteröity Suomessa vuodesta 1994 lähtien. Alkuvuosina rodun rekisteröintimäärä kehittyi hyvin maltillisesti. Vuonna 2002 rekisteröintimäärät kasvoivat huomattavasti jatkuen koko 2000-luvun, kunnes tasaantuen noin 400 rekisteröityyn koiraan per vuosi. Rekisteröintien ennätysvuosi oli 2012, jolloin 500 rekisteröidyn koiran raja rikkoutui. Tuontikoirien lukumäärät ovat vaihdelleet kohtuullisen vähän eri vuosien välillä. Tuontikoirien vaikutus jalostuspohjaan vaihtelee myös huomattavasti tuontikoirien laadun perusteella. Tuontikoirien jalostuksellinen arvo on hyvin vaihteleva.

Rodun sukusiitosprosentti on 3,18 % (2020). Rodun laskennalliseen sukusiitosprosenttiin sisältyy kuitenkin huomattavia epäluotettavuustekijöitä mm. sukutaulujen tuntemattomien koirien, tuontikoirien puutteellisten polveutumistietojen sekä KoiraNetin useiden rinnakkaisten rekisterinumeroiden takia. On siis mahdollista, että koiran sukupuuhun kätkeytyy sellaisia sukulaisuussuhteita, jotka eivät näy sukutaulusta. Todelliset sukusiitosasteet ovat näistä syistä laskennallista korkeampia.

Vuosina 2002 ja 2003 narttuja ja uroksia on käytetty jalostukseen suhteellisen tasaisesti(vuonna 2002 isät/emät suhde 0,97 ja vuonna 2003 0,95), mutta suhde on näiden vuosien jälkeen ollut tasaisessa laskussa (vuonna 2017 isät /emät suhde 0,68). Tämä viittaa siihen, että viimeisen kahdentoista vuoden aikana on jalostukseen valittu uroksia selkeästi yksipuolisemmin. Tehollisen populaatiokoon osuus maksimaalisesta populaatiokoosta on espanjanvesikoirilla vaihdellut kymmenen prosenttiyksikön sisällä (38 % - 48 %). Tämä viittaa siihen, että rodussa tuotettujen yhdistelmien tehollinen populaatiokoko on reilusti alle puolet ideaalisesta populaatiokoosta.

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

Tarkasteltaessa rodun kantaa maailmanlaajuisesti, voidaan sen todeta olevan edelleen geneettiseltä monimuotoisuudeltaan hyvin kapea. Käytännössä siis täysin puhtaasti uuden jalostusmateriaalin löytäminen eri maista on hyvin vaikeaa.

Toinen jalostuspohjaan vaikuttava ja sitä kaventava tekijä on rodussa ilmenevä t-box -mutaation aiheuttama töpöhäntäisyys, jota kasvattajat ovat suosineet rodun kasvatuksessa. Töpöhäntäisen koiran parituskumppanin tulee Suomen Kennelliiton sääntöjen mukaisesti olla aina geneettisesti pitkähäntäinen. Mikäli töpögeenisten koirien suhteellinen määrä jatkossa lisääntyy jalostuskannassa, siitä voi tulla merkittävä kasvatusta rajoittava tekijä.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Espanjanvesikoiran alkuperäinen käyttötarkoitus on toimia paimen- ja metsästyskoirana sekä kalastajan apurina. Rotumääritelmä kuvaa luonnetta seuraavasti: Uskollinen, tottelevainen, iloinen, uuttera, rohkea ja tasapainoinen. Erinomaisesta ymmärtämiskyvystä johtuen erittäin oppivainen. Sopeutuu

kaikkiin tilanteisiin ja ilmasto-olosuhteisiin. Rotumääritelmän vastaiset ominaisuudet kuten tasapainoton luonne, arkuus tai aggressiivisuus ovat hylkääviä virheitä.

4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin

Rotu ei ole jakautunut erillisiin näyttö- tai käyttölinjoihin. Tämä on erittäin hyvä asia mahdollisimman laajaa geneettistä monimuotoisuutta ajatellen. Rodun parissa harrastettavat lajit ovat lisääntyneet vuosi vuodelta ja aktiivisuus niin eri lajeissa kuin suoritusten määrässäkin on lisääntynyt koe- ja kilpailutoiminnassa. Kaksi suurinta koiraharrastuslajia, mihin espanjanvesikoiria ilmoitetaan, ovat agilitykilpailut sekä näyttelyt. Eri koiraharrastuslajeissa suositaan hieman eri tyyppisiä koiria. Agilityssä suosittuja ovat medi- sekä uusien säkäluokkien myötä myös pikkumaksikokoiset koirat. Rotu ei ole jakautunut eri linjoihin esimerkiksi näyttely- tai käyttötyypin perusteella.

4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus

Espanjanvesikoirien nykyiseen PEVISA-ohjelmaan ei ole sisällytetty luonteeseen ja käyttäytymiseen tai käyttöominaisuuksiin liittyviä testauksia eikä kuvauksia.
Sen sijaan rotujärjestön pentuvälitykseen pääsyn edellytyksenä terveystutkimusvaatimusten lisäksi vaaditaan, että kummaltakin vanhemmalta löytyy jokin seuraavista tuloksista:

1) Hyväksytty Kennelliiton käyttäytymisen jalostustarkastus
2) Suoritettu MH-kuvaus
3) Suoritettu LTE (ei piste rajaa, mutta ei saa sisältää rodun ihanneprofiilin mukaisia hylkääviä tuloksia)
4) Tulos Rallytokon 2. luokasta
5) Hyväksytty spanielien taipumuskoe
6) Toko-tulos (tottelevaisuuskoe)
7) Suoritettu BH-koe (palveluskoirien käyttäytymiskoe)
8) Vepe-tulos (vesipelastus)
9) Suoritettu paimennustaipumustesti

Kun rodun kotimaassa Espanjassa FCI:n hyväksymä työkoe saadaan viralliseksi myös Suomessa, lisätään se tähän listaan.

4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Espanjanvesikoira on hyvin koulutettavissa erilaisiin tehtäviin ja sen työskentelymotivaatio on yleensä hyvä. Espanjanvesikoira tulee toimeen toisten koirien ja lemmikkien kanssa ja on myös hyvä lapsiperheen koira. Tämän työkoirarodun tyypilliset luonteenpiirteet eivät kuitenkaan välttämättä aina

ole sitä, mitä ihmisen osaavat arjessa odottaa tai käsitellä. Kasvattajan tulee ottaa tämä huomioon jalostusvalinnoissa sekä pennunostajia valitessa.

Rodun haukkumistaipumus, vilkkaus ja toimeliaisuus vaihtelevat suuresti yksilöstä riippuen. Toisten yksilöiden työskentelyhalukkuus sekä vilkkaus saatetaan kokea joskus häiritsevinä ominaisuuksina, varsinkin jos koiralle ei ole tarjolla riittävästi aktiviteettia. Useimmat espanjanvesikoirat pitävät huomiosta sekä vastaavat omistajien toimintaan joskus seuraten tiiviistikin omistajien liikkeitä, mikä johtuu koiran voimakkaasta toiminnan tarpeesta sekä halusta palvella omistajaansa.

Luonnekysely

Luonne- ja käyttäytymiskyselyä ei ole tehty espanjanvesikoirille viimeisen 10 vuoden aikana. Asia on tarkoitus ottaa työn alle lähitulevaisuudessa rodun kokonaisvaltaisen luonteiden nykytilanteen kartoittamiseksi. Vuoden 2021 toimintasuunnitelmaan on lisätty myös luonne- ja käyttäytymiskyselyn tekeminen.
Vaikka luonne- ja käyttäytymiskyselyä ei ole tehty, näyttäytyy rodun yksilöiden luonne useissa arkitilanteissa. Tästä on kuitenkin vaikea saada tilastotietoa. Koirien omistajia tuleekin aktiivisesti kannustaa erilaisiin luonnetta, käyttäytymistä ja käyttöominaisuuksia arvioiviin testeihin, jotta testituloksia kertyisi enemmän, ja sitä kautta saataisiin kattavampaa tietoa rodun populaation tilanteesta.

Rotukohtaiset luonnetestin, MH-luonnekuvauksen ja käyttäytymisen jalostustarkastuksen ihanneprofiilit

Koska joillakin rodun yksilöillä on todettu ilmenevän arjessa myös epätoivottuja luonteenpiirteitä, nähtiin tarpeelliseksi kuvata rodulle toivottua luonnetta ja käyttäytymistapoja. Mm. Kennelliiton ja rotujärjestön yhdessä laatimat ihanneprofiilit kertovat millaista luonnetta ja käyttäytymistä eri rotujen yksilöiltä testitilanteissa odotetaan. Ihanneprofiilin osa-alueiden pistejakauma kertoo tavoiteltavista koiran ominaisuuksista enemmän kuin kokonaispistemäärä.

Espanjanvesikoirien osalta marraskuussa 2018 kokoontui Kennelliiton tiloissa Espoossa työryhmä, jossa oli edustettuna Kennelliiton jalostustieteellinen toimikunta, jalostustieteellisen toimikunnan käyttäytymisen työryhmä, Vesikoirat ry:n hallitus, jalostustoimikunta, kasvattajia, luonnetestituomari ja MH-kuvaaja ja Kennelliiton sihteeri. Loppukesästä 2019 Kennelliitolta saatiin puhtaaksi kirjoitetut ihanneprofiilit espanjanvesikoirien luonnetestille, MH-luonnekuvaukselle ja käyttäytymisen jalostustarkastukselle.

Ihanneprofiileihin on väri- ja kirjainkoodein merkitty mikä tulos espanjanvesikoiralle on

- **I**hanne,
- **N**eutraali (hyväksyttävä),
- **E**i toivottu tai
- **H**ylätty.

Punaisella merkitty Hylätty-osio ei tarkoita koko testin hylkäystä, vaan väri- ja kirjainkoodeja tulisi hyödyntää jalostusvalinnoissa. Ihanneprofiili on työväline ennen kaikkea kasvattajille ja myös

vastuullisille koiran omistajille heidän päättäessään oman koiransa jalostuskäytöstä. Punaisen tuloksen jossakin osiossa saaneen koiran jalostuskäyttöä tulee pohtia kriittisesti.

Ihanneprofiilit on luotu vasta vuonna 2019, ja vuoden 2020 koronatilanteen takia koiria on testattu erittäin vähän. Näiden testattujen koirien tulokset eivät suuresti poikkea ihanneprofiileista, varsinkaan ei-toivottujen ominaisuuksien osalta. Kuitenkaan tähän päivään mennessä kertyneistä testituloksista ei vielä voi muodostaa tilastollisesti luotettavaa pitkän aikavälin seurantaa.

Luonnetestin sekä MH-luonnekuvauksen ihanneprofiilit ovat ohessa ja käyttäytymisen jalostustarkastuksen ihanneprofiili on jalostuksen tavoiteohjelman liitteenä.

Lähde; Vesikoirat ry; https://www.vesikoirat.fi/rodut/terveys/luonne

Luonnetesti

Luonnetesti on aikanaan Suomessa Ruotsin armeijan sotakoiratestistä kehitetty palveluskoirien käyttöominaisuuksien arviointimenetelmä. Luonnetestin tarkoitus on arvioida ja kirjata koiran käyttäytyminen tilanteessa, joissa sen hermosto joutuu rasitetuksi. Luonnetesti koostuu erilaisista osa-alueista; toimintakyky, terävyys, puolustushalu, hermorakenne, temperamentti, kovuus, luoksepäästävyys ja laukauspelottomuus. Testistä saatua tietoa voi hyödyntää koiran koulutukseen, tietoa voi verrata rodun omaan ihanneprofiiliin ja tietoa voi käyttää jalostusyhdistelmiä suunniteltaessa.

Luonnetestissä saa/menettää pisteitä. Espanjanvesikoiralla ei ole testin hyväksymiselle rotukohtaista pisterajaa. Testi on hyväksytty, ellei testiä jouduta keskeyttämään. Jos espanjanvesikoira saa pisteitä alle 75, voi testin uusia (aikaisintaan 6 kk kuluttua). Ihanneprofiili osoittaa, mm että rodunomainen espanjanvesikoira ei tavoittele kaikista osioista maksimipisteitä. Luonnetestissä on myös huomioitava, että pisteet eivät ole suoraan vertailukelpoisia eri koirayksilöiden välillä. Saman pistemäärän keränneet koirat ovat voineet saada pisteensä aivan eri osioista ja ovat siten luonteeltaan hyvinkin erilaisia.

Lähteet;
Vesikoirat ry;
https://www.vesikoirat.fi/rodut/terveys/luonne
Kennelliitto; https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-luonne-ja-kayttaytyminen/luonnetesti
Vesikoirat ry; https://www.vesikoirat.fi/rodut/terveys/luonne

Suomen Kennelliiton luonnetestissä on käynyt viimeisen 20 vuoden aikana yhteensä 462 espanjanvesikoiraa (tilanne 31.12.2020). Luonnetestissä on käynyt vuosittain n. 20-40 koiraa, joten testitietoa alkaa vähitellen kertyä. Tältä 20 vuoden ajalta 12 koiran luonnetestisuoritus eli 2,6% testattujen koirien suorituksista on keskeytetty, mikä espanjanvesikoirilla tarkoittaa hylättyä suoritusta.

Taulukko 9. Luonnetestiprofiili espanjanvesikoira

*) %-osuus havainnoista rodussa	
I	Ihanne (sininen)
N	Hyväksyttävä (keltainen)
E	Ei-toivottava (violetti/lila)
H	Hylätty (punainen)

Luonnetestin profiili: Espanjanveslkoira				pvm ja tekijä: 19.11.2018 yhteistyössä KJTR:n kanssa			
Osasuoritukset	*) % osuus kaikista havainnoista	Profiilin muodostava kirjainkoodi	**Arvo**	**Arvostelu**	**Plus-pisteet**	**Miinus-pisteet**	***Huomiot***
		E	+3	Suuri	45		
I		N	+2	Hyvä	30		
TOIMINTAKYKY		I	+1a	Kohtuullinen	15		
Kerroin 15		N	+1b	Kohtuullisen pieni	15		
		N	-1	Pieni		-15	
		E	-2	Riittämätön		-30	
		H	-3	Toimintakyvytön		-45	
		N	+3	Kohtuullinen ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua	3		
II		E	+2	Suuri ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua	2		
TERÄVYYS		I	+1a	Pieni ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua	1		
Kerroin 1		N	+1b	Koira joka ei osoita lainkaan teräwyyttä	1		
		H	-1	Pieni jäljelle jäävin hyökkäyshaluin		-1	
		H	-2	Kohtuullinen jäljelle jäävin hyökkäyshaluin		-2	
		H	-3	Suuri jäljelle jäävin hyökkäyshaluin		-3	
		I	+3	Kohtuullinen, hillitty	3		
III		E	+2	Suuri, hillitty	2		
PUOLUSTUSHALU		I	+1a	Pieni	1		
Kerroin 1		N	-1	Haluton		-1	
		H	-2	Erittäin suuri		-2	
		H	-3	Hillitsemätön		-3	
		I	+3	Suuri	30		
IV		I	+2a	Kohtuullinen	20		
TAISTELUHALU		N	+2b	Kohtuullisen pieni	20		
Kerroin 10		E	+1	Erittäin suuri	10		
		N	-1	Pieni		-10	
		E	-2	Riittämätön		-20	
		E	-3	Haluton		-30	
		I	+3	Tasapainoinen ja vaimea	105		
V		I	+2	Tasapainoinen	70		
HERMORAKENNE		N	+1a	Hieman rauhaton	35		
Kerroin 35		E	+1b	Hormostuneiin pyrkimyksiin	35		
		H	-1	Vähän hormostunut		-35	
		H	-2	Hormostunut		-70	
		H	-3	Erittäin hormostunut		-105	
		I	+3	Vilkas	45		
VI		I	+2	Kohtuullisen vilkas	30		
TEMPERAMENTTI		N	+1	Erittäin vilkas	15		
KERROIN 15		E	-1a	Häiritsevän vilkas		-15	
		E	-1b	Hieman välinpitämätön		-15	
		E	-1c	Impulsiivinen		-15	
		H	-2	Välinpitämätön		-30	
		H	-3	Apaattinen		-45	
		N	+3	Kohtuullisen kova	24		
VII		E	+2	Kova	16		
KOVUUS		I	+1	Hieman pehmeä	8		
Kerroin 8		E	-1	Erittäin kova		-8	
		N	-2	Pehmeä		-16	Kahta pehmeätä ei pidä yhdistää
		H	-3	Erittäin pehmeä		-24	
		I	+3	Hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin	45		
VIII		N	+2a	Luoksepäästävä, asvistuksen pidättyväinen	30		Kyse pienestä epäkarmuudesta eli pidättyväinen tässä ei ole sama kuin rotumääritelmässä
LUOKSEPÄÄSTÄVYYS		E	+2b	Luoksepäästävä, hieman pidättyväinen	30		
Kerroin 15		N	+1	Mielistelevä	15		
		E	-1a	Selvästi pidättyväinen, ei yritä purra		-15	
		H	-1b	Selvästi pidättyväinen, yrittää purra		-15	
		H	-2	Hyökkäävä		-30	
		H	-3	Salakavala		-45	
		I	***	Laukausvaima			
LAUKAUS		N	**	Laukauskokematon			
PELOTTOMUUS		N	*	Paukkuärtyisä			
		E	_	Laukausaltis			
		H	_ _	Laukausarka			
				HYVÄKSYTTY			
				HYLÄTTY			
				KESKEYTETTY SYY:			
				Tulos			
				Vähennystulos + -			
				LOPPUPISTEET			

Katso taulukko suurennettavassa muodossa:
https://www.vesikoirat.fi/images/luonne-materiaalit/Luonnetestiprofiili_espanjanvesikoira.pdf

Taulukko 10. Vuosittain luonnetestatut espanjanvesikoirat

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
LTE	22	28	37	23	44	27	25	31	38	24	32
LTE0											1
LTE-		3	2	1			1	1		2	
Yhteensä	**22**	**31**	**39**	**24**	**44**	**27**	**26**	**32**	**38**	**26**	**33**

Taulukossa 10 on lueteltu vuosittain hyväksytysti suoritettujen, hylättyjen ja keskeytettyjen luonnetestien lukumäärä. Taulukossa 11 (alla) esitetään espanjanvesikoirien hyväksyttyjen luonnetestitulosten eri osa-alueiden pistejakaumat vuosilta 2014-2020. Hylättyjä tuloksia tällä aikavälillä on ollut 7. Taulukkoon on yleisin tulos eli moodi väritetty sinisellä taustavärillä.

200 koiran otoksella moodi osa-alueessa toimintakyky vastaa ihanneprofiilia hyvin. Terävyys osa-alueessa moodi osuu myös rodun ihanneprofiiliin. Puolustushalussa moodi on ihanneprofiilin toivottu tulos sekä myös toiseksi yleisin tulos osuu ihanneprofiiliin. Hyväksyttävä (-1) esiintyy myös keskimääräistä yleisemmin tuloksissa. Taisteluhalussa moodi 2 osuu ihanneprofiilin toivottuun tulokseen tai hyväksyttyyn tulokseen. Myös tulos 3 on toivottu. Kuitenkin tuloksella -1 (pieni taisteluhalu), joka on myös hyväksyttävä ihanneprofiilin mukaan on verraten paljon tuloksia. Hermorakenteen moodi poikkeaa ihanneprofiilista huomattavasti. Tuloksista 1 hieman yli puolet on hyväksyttävää laatua 1a (hieman rauhaton) ja hieman alle puolet laatua 1b (hermostunein pyrkimyksin). Temperamentissa suurin osa tuloksista osuu hyvin ihanneprofiiliin (2 ja 3). Kovuus-osa-alueessa moodi osuu vahvasti ihanneprofiilin toivottuun tulokseen (2). Luoksepäästävyydessä moodi on jakautunut tasan pistearvojen 2 ja 3 kanssa, jotka edustavat yhdessä lähes 100 % pistejakaumassa tällä osa-alueella. Pistearvoissa 2 arvioinnit jakautuvat 2a (aavistuksen pidättyväinen) ja 2b (hieman pidättyväinen) välillä. Näistä ensin mainittu on hyväksyttävä ja jälkimmäinen ei toivottava ominaisuus.

Taulukko 11. Hyväksyttyjen luonnetestien eri osa-alueiden pistejakaumat v. 2014 alku - v. 2020 loppuun asti. (Lähde: SKL, Koiranet, tietokanta)

	I	**II**	**III**	**IV**	**V**	**VI**	**VII**	**VIII**
	Toim.k	**Terävyys**	**Puolustus**	**Taistelu**	**Hermorak.**	**Temperamentti**	**Kovuus**	**Luoks.**
3	0	71	72	8	0	66	15	98
2	12	6	1	126	6	92	0	98
1	101	121	95	0	180	32	149	0
−1	83	1	31	56	14	10	0	4
−2	4	1	0	6	0	0	36	0
−3	0	0	1	4	0	0	0	0

MAX	2	3	3	2	1	3	3	3
MIN	−1	1	−1	−1	1	−1	−2	2
YHTEENSÄ	200	200	200	200	200	200	200	200

Taulukossa 12 esitetään luonnetestattujen espanjanvesikoirien jakauma laukauspelottomuuden osalta. Lyhenteet; LV = laukausvarma, LK = laukauskokematon, LA = laukausaltis

Taulukko 12. Vuosittain luonnetestatut espanjanvesikoirat, laukauspelottomuus

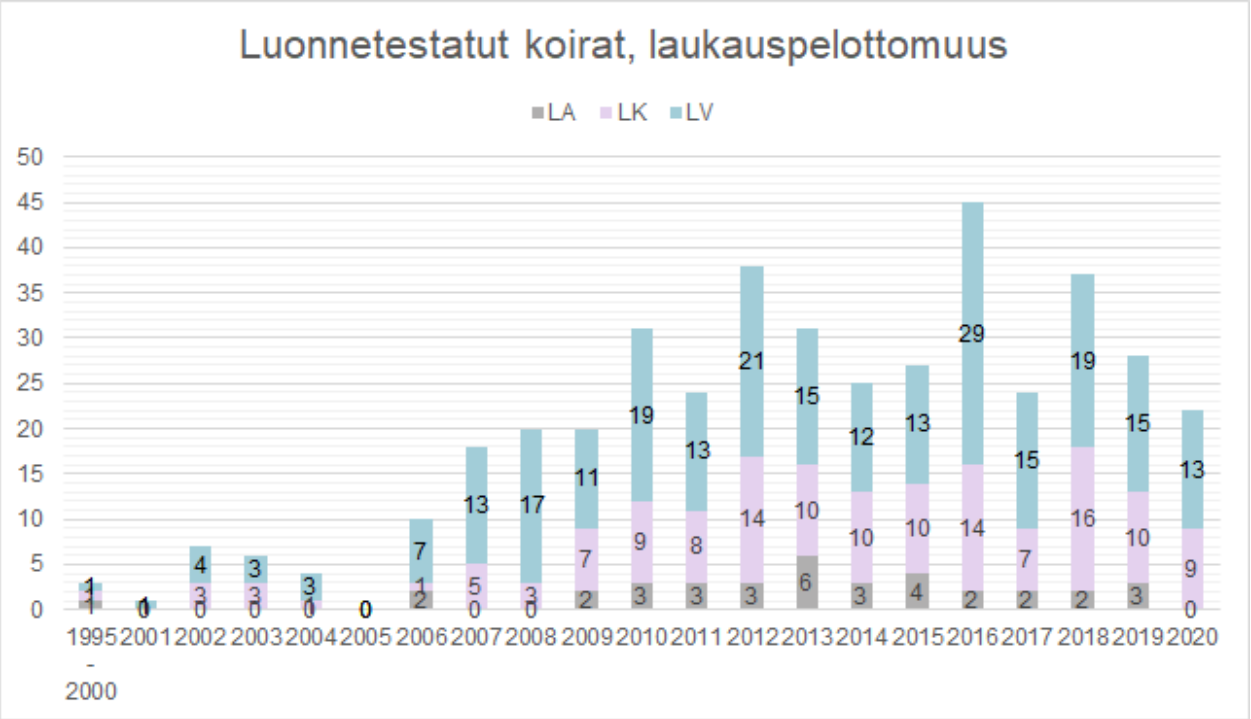

MH-luonnekuvaus

MH-luonnekuvauksen tarkoitus on kerätä aineistoa koiran käyttäytymisestä tietyissä ärsytystilanteissa. Tällaisia tilanteita ovat esim: leikki, takaa-ajo, yllätys, aaveet ja ääniherkkyys. Kuvaustuloksia roduittain yhdistelemällä saadaan tietoa rodulle tyypillisestä luonteesta. Yksittäisen koiran luonnekuvaus kuvaa näin koiran luonteenominaisuuksia sekä yksilönä että rodulle tyypilliseen ja ihanneluonnekuvaan verrattuna. MH-luonnekuvauksessa ei anneta pisteitä. Se on hyväksytty, keskeytetty tai hylätty. Jos MH-kuvaus on keskeytetty koiran ohjaajan toimesta, saa sen myöhemmin uusia. Testin kuvaajien keskeyttämää suoritusta ei voi uusia.

Lähteet;
Vesikoirat ry;
https://www.vesikoirat.fi/rodut/terveys/luonne
Kennelliitto;
https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-luonne-ja-kayttaytyminen/mh-luonnekuvaus
Vesikoirat ry; https://www.vesikoirat.fi/rodut/terveys/luonne

Taulukko 13. Espanjanvesikoirien MH-luonnekuvauskäynnit 2010-2020

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
suoritettu	10	19	18	16	33	14	11	12	21	13	2
ohj. kesk.		3	3		3		1			1	1
kuv. kesk.								1			
Yhteensä	**10**	**22**	**21**	**16**	**36**	**14**	**12**	**13**	**21**	**14**	**3**

MH-kuvauksessa käyneiden koirien määrä suhteessa espanjanvesikoirien määrään Suomessa on erittäin pieni, joten merkittäviä johtopäätöksiä ei tuloksista voi tehdä. Voidaan kuitenkin todeta, että MH-kuvauksissa käyneistä espanjanvesikoirista kuvaus on suoritettu loppuun 94% osalta ja 6% on keskeytetty tai hylätty. Lisäksi joidenkin koirien kohdalla ei ole laukaisuosiossa ammuttu kaikkia neljää laukausta ja suoritus on merkitty suoritetuksi.

Taulukko 14. MH-luonnekuvausprofiili, espanjanvesikoirat

Käytettävät kirjainkoodit	Käytettävät värikoodit
I	Ihanne (sininen)
N	Hyväksyttävä (keltainen)
E	Ei-toivottava (violetti/lilla)
H	Hylätty (punainen)

Ihanneprofiilin muodostamiseksi, taulukoiden kentät värjätään värikoodien mukaisesti.

Taulukko on lisättävä koodi on kirjainkoodi ja %-luku on prosenttiosuus arvioidusta populaatiosta

	1	koodi/%	2	koodi/%	3	koodi/%	4	koodi/%	5	koodi/%
1a. KONTAKTI Tervehtiminen	Torjuu kontaktia, murisee tai yrittää purra	E	Välttää kontaktia, väistää	E	Hyväksyy kontaktin vastaamatta siihen, ei välitä	I	Ottaa itse kontaktia tai vastaa siihen	I	Miellekäinen kontaktinottossa, hyppii, vinkuu, haukkuu, jne.	N
1b. KONTAKTI Yhteistyö	Ei lähde mukaan ihmisen mukaan / *Ei lähde*	N	Lähtee mukaan haluttomasti	N	Lähtee mukaan, mutta ei ole lähimmät TOista	N	Lähtee mukaan haluttaessa, kiinnostus TOista	N	Lähtee mukaan hyvin innokkaasti, erittäin kiinnostunut TOista	N
1c.KONTAKTI Kiintiely	Torjuu murisemalla ja/tai yrittää purra	E	Välttää tai haluaa tulla ohjaajalta	E	Hyväksyy kiintielyn	I	Hyväksyy ja ottaa kontaktia	I	Hyväksyy ja vastaa liiotelulla ja iloisella	N
2a. LEIKKI 1 Leikkihalu	Ei leiki- ei osoita kiinnostusta	E	Ei leiki - ei osoita kiinnostusta	N	Leikkii - aloittaa hitaasti lisääntyy/vähenee	N	Leikkii - aloittaa nopeasti ja on aktiivinen	I	Leikkii - aloittaa erittäin nopeasti ja on hyvin aktiivinen	N
2b. LEIKKI 1 Taattu miniön	Ei taatu ei missään	N	Ei taatu, muualla ei innostu	N	Taattuu edelleen viiveellä tai etuhampailla	N	Taattuu heti lelko suulla	I	Taattuu heti, nappaa edineen uudelleen	I
2c. LEIKKI 1 Panuo te ja taisteluhalu	Ei taatu ei missään	N	Taattuu viiveellä - innottaa/pitkä, ei vedä vastaan	N	Taattuu, vetkii vastaan, mutta innottaa ja taattuu uudelleen/ *Kirjoitaa tarkka*	N	Taattuu heti lelko suulla, vetkii vastaan kunnes TO innottaa	I	Taattuu heti lelko suulla, vetkii tempoo, raatelaa - kunnes TO innottaa	N
3a. TAKAA-AJO	Ei aloita	N	Aloittaa, mutta lopetyttää	N	Aloittaa etenemi sen hitaasti, on ill aloitt tauhtia, seuraa lelko merkiin saalista	N	Aloittaa kovalla vauhtilla ja säännöllisyydellä, pysähtyy saaliille	N	Aloittaa heti kovalla vauhtilla juosten saaliin ott, on iloisesti saaliin	N
3b. TARTTUMINEN	Ei kiinnostu saaliista/*Ei jaksa perään*	N	Ei taatu, muualla saaliista	N	Taattuu saaliiseen egäitäen tai viiveellä	N	Taattuu heti saaliiseen, mutta innottaa	N	Taattuu heti saaliiseen, pitkä aika saadaan vähintään 3 sekuntia	N
4. AKTIVITEETTITASO	Tarkkailematon, lelkinnöstumaton, passiivinen	E	Tarkkailevainen, rauhallinen, voi istua, seistä tai maata	I	Tarkkailevainen ja erittäin rauhallinen, yksittäisiä toi mintoja	I	Tarkkailevainen, toiminnot tai aktivoitumaus ilä säilmy vähitellen	N	Toiminnot vaihtelevat nopeasti: osion alkuun/ lopuksi on lelko ajan	E
5a. ETÄISYYS Kiinnostus	Ei kiinnostu avustajasta	N	Tarkkailee avustajaa, välillä taukoja	N	Kiinnostunut avustajasta, seuraa ilman taukoja	N	Kiinnostunut avustajasta, yksittäisiä silmäyksiä li	N	Erittäin kiinnostunut avustajasta, toistuvia silmäyksiä li	N
5b. ETÄISYYS Uhka/laggeus lo	Ei osoita uhkaavaisuutta	I	Osoittaa yksittäisiä (1-2) uhkaavaisuuksia osion ensimm. osassa	N	Osoittaa yksittäisiä (1-2) uhkaavaisuuksia osion ensimm. tai toisessa osassa	N	Osoittaa useampia uhkaa- elvistä osion ensimm. osassa	E	Osoittaa useampia uhkaavaisuuksia elvistä osion ensimm. ja toisessa osassa.	E
5c. ETÄISYYS Ulteilaisuus	Ei osoita avustajan luo	N	Seuraa linjalle aktiivisen avustajan luo	N	Seuraa jälkiä a olevan puhuvan avustajan luo	N	Seuraa avustajan luo eglintäen tai viiveellä	N	Seuraa avustajan luo suoraan ilman apua	N
5d. ETÄISYYS Leikkihalu	Ei osoita kiinnostusta	N	Ei leiki - ei osoita kiinnostusta	N	Leikkii - voi tarttua vain vasti, mutta ei vedä	N	Tarttuu, vetkii vastaan, voi innottaa ja tarttua uudelleen	N	Tarttuu, vetkii vastaan, ei innota	N
5e. ETÄISYYS Yhteistyö	Ei osoita kiinnostusta	N	Kiinnostuu, mutta lenkeytkii	N	On kiinnostunut leikkivästä avustajasta	N	Kiinnostunut leikkivästä sekä pai ävästä avustajasta	N	Vaikuttelee myös passiivista avustajaa leikkimään	N
6a. YLÄTYS Pelko	Ei pysähdy tai pysähtyy nopeasti	I	Kykenee pysähtyy	N	Väistää kääntämällä pois katsettaan haalarista	N	Palaanee enintään 5 metriä	N	Palaanee enemmän kuin 5 metriä	E
6b. YLÄTYS Puolustus/aggressio	Ei osoita uhkaavaisuutta	I	Osoittaa yksittäisiä uhkaavaisuuksia	N	Osoittaa uusia uhkaavaisuuksia	E	Osoittaa useita uhkaavaisuuksia ja muutamia hyökkäyksiä	E	Osoittaa useita uhkaavaisuuksia ja hyökkäyksiä, voi purra	E
6c. YLÄTYS Ulteilaisuus	Menee haalarin luo, kun se on laitettu *mukavaj ll menee ojnissa*	N	Menee haalarin luo, kun ohjaaja puhuu kykenee ja houkuttelee leikkaa	N	Menee haalarin luo, kun ohjaaja ei aloo sen edessä ll	N	Menee haalarin luo, kun ohjaaja on edennyt puoliväliin	I	Menee haalarin luo ilman ohjaajan apua	I
6d. YLÄTYS Jäljellejäävä pelko	Ei mitkään tila ä liikkumisnopeuden vaihtelua tai väli tämistä	I	Pieni nilaus tai liikkumisnopeuden vaihtelu jollain ohitusiemalla	N	Pieni nilaus tai nopeudenvaihtelu keskan, pienenee toisen ohitus- kerran jälkeen	N	Nilaus tai nopeuden vaihtelu ä amattaa ohitusiemalla	N	Voimakas pelko, voi li sääntyä jokaisella ohitusiemalla	E
6e. YLÄTYS Jäljellejäävä kiinnostu s	Ei osoita kiinnostusta haalaritin	N	Pysähtyy, haistelee tai katselee haalaria yhdellä ohitusiemalla	N	Pysähtyy, haistelee tai katselee haalaria ilman ohitusiemalla	N	Pysähtyy, haistelee tai katselee haalaria väh. kahdella ohitusiemalla	N	Pysähtyy, haistelee tai katselee haalaria väh. kahdella ohitusiemalla	N
7a. ÄÄNIHERKKYYS Pelko	Ei pysähdy tai pysähtyy nopeasti	I	Kykenee pysähtyy	N	Väistää kääntämällä pois katsettaan	N	Palaanee enintään 5 metriä	N	Palaanee enemmän kuin 5 metriä	E
7b. ÄÄNIHERKKYYS Ulteilaisuus	Ei mene katsomaan	E	Menee ämmälaitteen luo kun ohjaaja puhuu kykenee ja houkuttelee leikkaa	N	Menee ämmälaitteen luo kun ohjaaja seisoo sen vieressä	N	Menee ämmälaitteen luo kun ohjaaja on edennyt puoliväliin	I	Menee ämmälaitteen luo ilman apua	I
7c.ÄÄNIHERKKYYS Jäljellejäävä pelko	Ei mitkään tila ä liikkumisnopeuden vaihtelua tai säämistä	I	Pieni nilaus tai liikkumisnopeuden vaihtelu jollain ohitusiemalla	N	Pieni nilaus tai nopeudenvaihtelu keskan, pienenee toisen ohitus- kerran jälkeen	N	Nilaus tai nopeuden vaihtelu ä amattaa ohitusiemalla	N	Voimakas pelko, voi li sääntyä jokaisella ohitusiemalla	E
7d. ÄÄNIHERKKYYS Jäljellejäävä kiinnostu s	Ei osoita kiinnostusta ämmälaitetta kohtaan	I	Pysähtyy, haistelee tai katselee tä ätettä yhdellä ohitusiemalla	I	Pysähtyy, haistelee tai katselee tä ätettä väh. kahdella ohitusiemalla	N	Pysähtyy, haistelee tai katselee tä ätettä väh. kahdella ohitusiemalla	E	Pysähtyy, haistelee tai katselee tä ätettä väh. kahdella ohitusiemalla	E
8a. AAVEET Puolustus/aggressio	Ei osoita uhkaavaisuutta	I	Osoittaa yksittäisiä uhkaavaisuuksia	N	Osoittaa uusia uhkaavaisuuksia	N	Osoittaa useita uhkaavaisuuksia ja muutamia hyökkäyksiä	E	Osoittaa uhkaavaisuuksia ja useampia hyökkäyksiä	E
8b. AAVEET Tarkkaavaisuus	Välttää ä uhkaavaisuuksia, ja sen jälkeen ei kiinnostusta/ *Ei kiinnostu / ärsky*	E	Katselee aavetta ä illä n tällöin	N	Tarkkailee aavetta, yksittäisiä taukoja. Nampaaleen puolet ajasta tai lelko ajan toista	N	Tarkkailee aavetta, yksittäisiä taukoja	N	Tarkkailee molempia aavetta koko osion ajan	I
8c. AAVEET Pelko	On ohjaajan edessä tai ei uulla	I	On erittäin en ohjaajan edessä tai uulla, pieniä välimatkanottoja	N	On erittäin en ohjaajan edessä tai uulla, vaihtelee pan n ja lähtöllin välillä	N	On erittäin en ohjaajan takana, vaihtelee pan n ja lähtöllin välillä	N	Peruuttaa enemmän kuin taluttimen mitan tai lähtee paikalta / *Poisnnne*	E
8d. AAVEET Ulteilaisuus	Menee katsomaan, kun ohjaaja on ottanut avustajalta huom pois / *Ei menne ojnissa*	N	Menee katsomaan, kun ohjaaja puhuu avustajan lannsa ja houkuttelee leikkaa	N	Menee katsomaan, kun ohjaaja seisoo avustajan vieressä	N	Menee katsomaan, kun ohjaaja on edennyt puoliväliin	N	Menee katsomaan ilman apua	I
8e. AAVEET Kontaktinotto aaveen	Torjuu kontaktia/ *Ei menne ojnissa*	E	Hyväksyy avustajan tarjoaman kontaktin, mutta ei vaitaa siihen	N	Vaitaa avustajan tarjoaman kontaktin	N	Ottaa itse kontaktia avustajaan	I	Innostunutta kontaktinottoa avustajaan, esim. hyppii tai vinkuu	N
9a. LEIKKI 2 Leikkihalu	Ei leiki- ei osoita kiinnostusta	N	Ei leiki - ei osoita kiinnostusta	N	Leikkii - aloittaa hitaasti lisääntyy/vähenee	N	Leikkii - aloittaa nopeasti ja on aktiivinen	I	Leikkii - aloittaa erittäin nopeasti ja on hyvin aktiivinen	N
9b. LEIKKI 2 Taattu miniön	Ei taatu ei missään	N	Ei taatu, muualla ei innostä	N	Taattuu edelleen viiveellä tai etuhampailla	N	Taattuu heti lelko suulla	I	Taattuu heti, nappaa edineen uudelleen	I
10. AMPUMINEN	Ei häiriinny, havaitsee nopeasti ja sen jälkeen täysin välinpitämätön	I	Häiriintyy ll sääntyvi lein/passi vi uuden ollessa, sen jälkeen välinpitämätön	N	Kiinnostuu laukaisi sta, yksittäi tre, mutta palaa leikkiin/passi vi uuteen	N	Kiinnostuu selvästi, jäänöstä yhtäaik, laukaisi a tre kohden, ei palaa leikkiin/passi vi uuteen	N	Häiriintyy*, pelkäisi / *Hirtää paeta./Ohjaaja luopuu ampumisesta	H

Katso taulukko suurennettavassa muodossa;
https://www.vesikoirat.fi/images/luonne-materiaalit/MH_luonnekuvausprofiili_espanjanvesikoira.pdf

Taulukko 15. Luonnetestatut ja MH-luonnekuvatut espanjanvesikoirat vuosittain

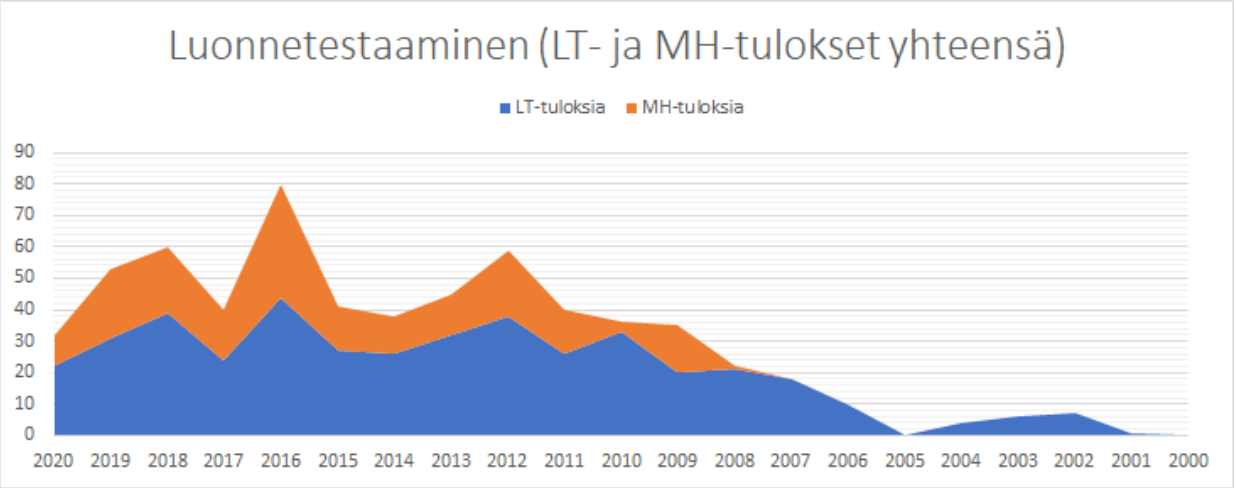

Taulukosta 16 on luettavissa, että vaikka testattujen espanjanvesikoirien määrää ei ole toivotulla tavalla onnistuttu kasvattamaan, voidaan kuitenkin todeta, että jalostukseen käytettyjen yksilöiden keskuudessa testattujen koirien prosenttiosuus on suurempi, kuin rodun keskiarvo muuten.

Taulukko 16. Luonnetestattujen tai MH-luonnekuvattujen vanhempien osuus vuosien 2017 - 2020 yhdistelmistä

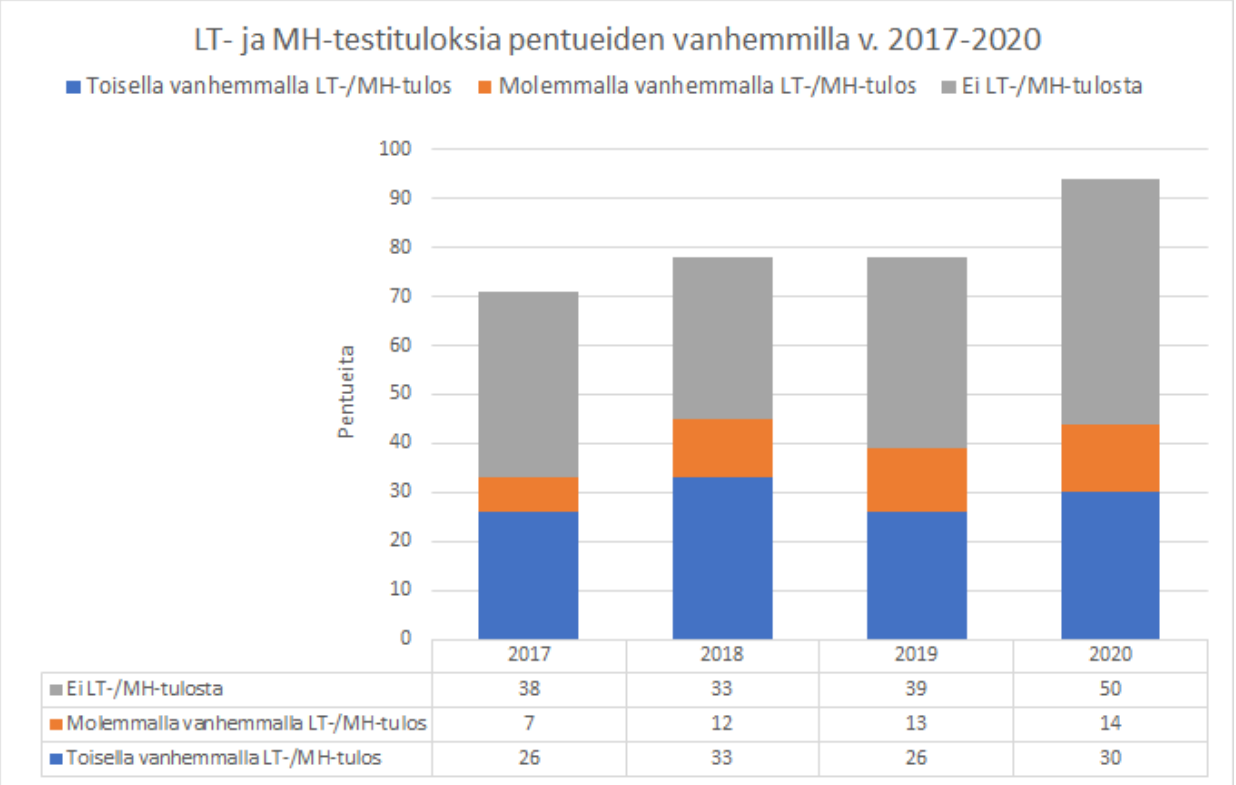

	2017	2018	2019	2020
Ei LT-/MH-tulosta	38	33	39	50
Molemmalla vanhemmalla LT-/MH-tulos	7	12	13	14
Toisella vanhemmalla LT-/MH-tulos	26	33	26	30

Kaikista rekisteröidyistä espanjanvesikoirista (7329) LT- tai MH-testin on suorittanut (millä tahansa tuloksella) 574 koiraa eli 7,8%. Kaikkina aikoina jalostukseen käytetyistä 2299 espanjanvesikoirasta 303 on suorittanut LT- tai MH-testin, eli 13,2 % jalostuskoirista. Vuosina 2017-2020 syntyneistä pentueista

LT- tai MH-testitulos oli yhdellä tai molemmilla vanhemmista 50% yhdistelmistä.
Vaikka kokonaistestausprosentti vaikuttaa pieneltä, silti jalostukseen käytettyjen koirien testausprosentti on suurempi.

Käyttäytymisen jalostustarkastus

Vesikoirat ry ei toistaiseksi ole järjestänyt omaa käyttäytymisen jalostustarkastusta, mutta espanjanvesikoirat voivat osallistua muiden rotujärjestöjen järjestämiin käyttäytymisen jalostustarkastuksiin. Käyttäytymisen jalostustarkastus keskittyy erityisesti arkipäiväisiin tilanteisiin ja asioihin kuten käsiteltävyyteen, alusta-arkuuksiin ja ääniherkkyyteen. Tarkastus tarjoaa täydennystä tietoon, jota saadaan muista virallisista luonteen ja käyttäytymisen arviointimenetelmistä eli luonnetestistä ja MH-luonnekuvauksesta.

Käyttäytymisen jalostustarkastuksessa tulos on suoritettu, keskeytetty tai hylätty. Tarkastuksen voi uusia aikaisintaan 6 kk kuluttua. Uusintakertoja ei ole rajattu. Jos keskeytys on aiheutunut koiran fyysisen sairauden tai loukkaantumisen vuoksi, testin saa uusia, kun koira on jälleen kunnossa, ei kuitenkaan samana päivänä. Käyttäytymisen jalostustarkastuksen profiili on tehty ainakin nyt aluksi suhteellisen löysäksi. Tavoitteena on kerätä mahdollisimman paljon dataa ja tarvittaessa profiilia päivitetään.

Käyttäytymisen jalostustarkastuksesta ei löydy tulostilastoa kuten muista testeistä, kokeista tai kilpailuista. Käyttäytymisen jalostustarkastuksia järjestetään toistaiseksi aika vähän. Vuonna 2020 on käyttäytymisen jalostustarkastukseen osallistunut 2 espanjanvesikoiraa.

Lähteet:
Kennelliitto
https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/kennelliiton-jalostustarkastukset
Vesikoirat ry; https://www.vesikoirat.fi/rodut/terveys/luonne

Käyttäytymisen jalostustarkastusprofiili, espanjanvesikoirat

Katso ihanneprofiili sekä lomake kokonaisuudessaan liite 4. sekä
https://www.vesikoirat.fi/images/luonne-materiaalit/kayt-jalostustarkastus_espanjanvesikoira.pdf

Jalostustarkastus

Jalostustarkastuksia ei ole rodulle toteutettu vuoden 2010 jälkeen.

Näyttelyt

Ulkomuototuomarit arvioivat omalta osaltaan näyttelyssä käyvien koirien käyttäytymistä näyttelytilanteissa. Kennelliiton jalostustietojärjestelmästä ei ole poimittavissa erikseen tilastoja näyttelyarvostelujen käyttäytymisen arvioista. Näyttelyharrastajat kuitenkin arvioivat, että espanjanvesikoirien käyttäytyminen näyttelyissä on parantunut viimeisen 10 vuoden aikana.
Tänä aikana espanjanvesikoirilla on ollut vuosittain 1100-1300 näyttelykäyntiä. Hylättyjen arvosanojen osuus on vuosittain ollut 2-7, ja tämä lukumäärä sisältää myös käyttäytymisen tai arkuuden vuoksi hylätyt arvioinnit. Taulukossa 17 on esitetty vuosittaiset näyttelyarvioinnit laatuarvosanoittain. Vuoden

2020 vähäisiin näyttelyarvosteluihin on syynä Covid-19-pandemia.

Taulukko 17. Näyttelyarvosanojen jakautuminen ja vuosittaiset näyttelyarvioinnit espanjanvesikoirilla vuosina 2010-2020

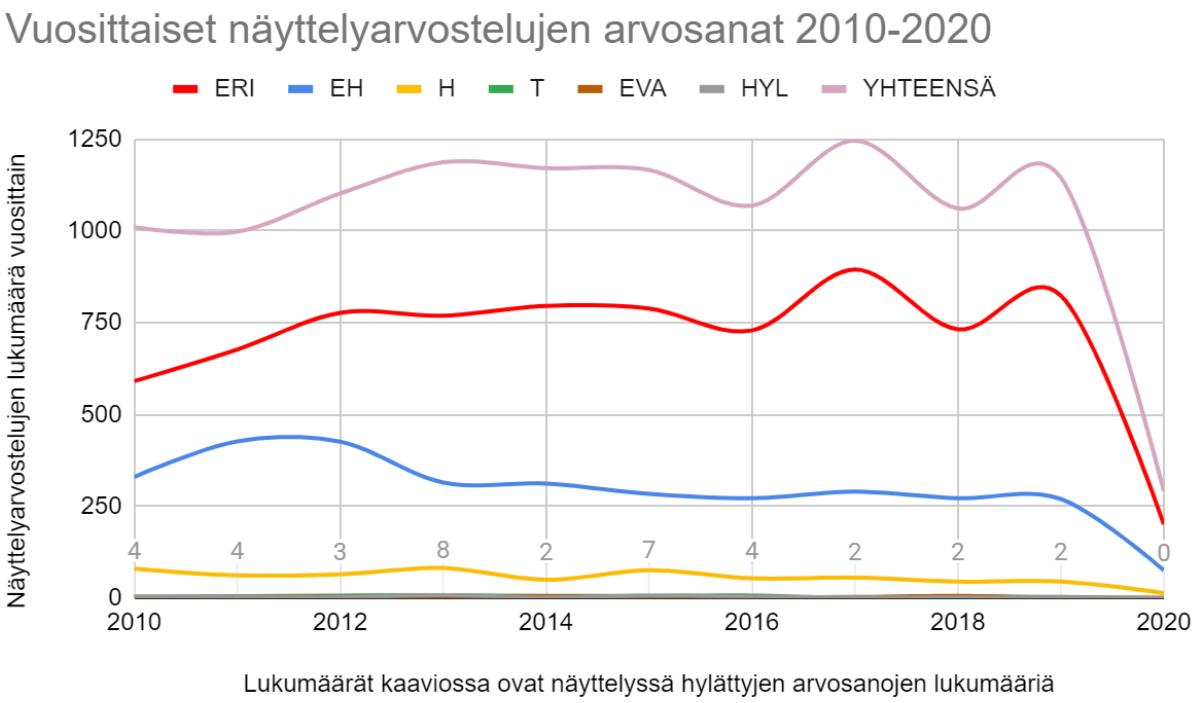

Lukumäärät kaaviossa ovat näyttelyssä hylättyjen arvosanojen lukumääriä

Erot eri maiden populaatioiden välillä

Espanjanvesikoirien luonteessa ja käyttäytymisessä ei ole eroja eri maiden populaatioiden välillä.

Sukupuolten väliset erot

Espanjanvesikoirien sukupuolten väliset erot luonteessa ja käyttäytymisessä ovat samankaltaisia kuin muissakin roduissa. Sukupuolieroja merkittävämpää on yksilöiden väliset erot luonteissa.

4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Espanjanvesikoira on erittäin monipuolinen ja työskentelyhaluinen monitoimityökoira, jolla on useamman roturyhmän ominaisuuksia. Alunperin rotu on toiminut maatilojen monitoimikoirana. Käyttötarkoituksia ovat olleet paimennus, noutavana ja ylösajavana metsästyskoirana ja laivakoirana toimiminen. Piha- ja laivavahdin ominaisuudet ovat edelleen tallella: tarvittaessa koira hälyttää haukkumalla isäntäväen paikalle.

Käyttöominaisuuksien säilyttäminen

Tarkoitus on myös jatkossa säilyttää tämä monipuolinen työskentelykyky, jolle on edelleen erilaisia käyttökohteita nyky-yhteiskunnassa, kuten metsästyksessä tai paimennuksessa. Metsästyskäytössä espanjanvesikoirat toimivat sekä noutavina että ylösajavina lintukoirina sekä erityisesti riistaa jäljestävinä sekä haavakoita jäljestävänä koirana. Paimennuskäytössä koiria on muutamia. Suomessa espanjanvesikoiria on työkäytössä kantaan nähden vähäisesti mutta käyttötehtävät ovat viime vuosina kuitenkin lisääntyneet. Vähäinen työkäyttö selittyy osin sillä, että espanjanvesikoirista suurin osa menee perhekoiriksi.

Jalostuksessa tulisi huomioida historialliset työkoirapiirteet (paimennusvietti, riistavietti, paimenkoiramainen laumasosiaalisuus, ketteryys, rohkeus ja aktiivisuus) ja pyrkiä säilyttämään näitä rodun perusominaisuuksia kuitenkaan liioittelematta ominaisuuksia, joista nyky-yhteiskunnassa saattaa aiheutua liian suuria haasteita arkielämälle.

Vertailu rodun kotimaahan ja muihin tärkeisiin maihin

Nykypäivänä rotu toimii myös mm. poliisikoirana (huume- ja pommikoirana) ja pelastuskoirana esimerkiksi hakukoirana Etelä-Amerikassa ja Aasiassa maanjäristysalueilla. Espanjassa rodun edustajia toimii myös terapiakoirana vanhusten sekä erityistarpeita tarvitsevien lasten seuralaisena.

Kokeet

Perusominaisuudet ketteryys, rohkeus ja aktiivisuus tarjoavat hyvän perustan usealle nykypäivän harrastukselle. Toisaalta joissakin koirissa esiintyy piireitä kuten ääniherkkyys, liika pehmeys ja arkuus tai suuri terävyys. Nämä aiheuttavat ongelmia monessa lajissa, joten koiria joilla on näitä ominaisuuksia, tulisi jalostuksessa välttää.

Jo alkuajoista lähtien rodulla on ollut Suomessa osallistumisoikeus spanielien taipumuskokeeseen ja metsästyskoirien jäljestämiskokeeseen. Rodulla on ollut myös osallistumisoikeus spanielien metsästyskokeeseen, mutta se poistui vuoden 2004 sääntöuudistuksessa. Palveluskoirakoeoikeuksien myöntämisen jälkeen vuonna 2000 rodun harrastusmahdollisuudet laajenivat entisestään. Virallisia kilpailu-, koe- ja testituloksia espanjanvesikoirat ovat saavuttaneet jo agilityssä, rallytokossa, spanielien taipumuskokeessa, metsästyskoirien jäljestämiskokeessa, noseworkissa, paimennuksessa, vesipelastuksessa, valjakkohiihdossa, koiratanssissa, tottelevaisuuskokeessa, pelastuskoirakokeissa, palveluskoirakokeissa, luonnetestissä, MH-luonnekuvauksessa, käyttäytymisen jalostustarkastuksessa sekä koiranäyttelyssä.

Espanjassa on käytössä (maaliskuussa 2016) virallistettu koe, jossa mitataan espanjanvesikoirien taipumuksia mm. ketteryydessä, puolustushalukkuudessa sekä uima- ja sukellustaidossa. Kokeen tuomista Suomeen valmistellaan mutta toistaiseksi asia ei ole edennyt. Metsästystaipumuksia Suomessa voidaan testata spanieleiden taipumuskokeessa, se toimii hyvänä mittarina näille ominaisuuksille. Paimennusominaisuuksia on testattu erinäisissä tilaisuuksissa, mutta varsinaisia paimennuskokeita tai tapahtumia ei Suomessa ole espanjanvesikoirille järjestetty.

Espanjanvesikoiran harrastusmäärät ovat pysyneet viimeisen kolmen vuoden aikana Suomessa

kutakuinkin samalla tasolla, jos katsotaan koekäyntien määrää (taulukko 10). Muutamissa koelajeissa on havaitavissa selkeää koeosallistumismäärien laskua (BH-käyttäytymiskoe, spanielien taipumuskoe, pelastuskoirien jälkikoe, TOKO), kun taas joissakin lajeissa osallistujien määrä on pysynyt vakaalla tasolla (Agility, palveluskoirien hakukoe, Pelastuskoirien kansallinen koe) ja joissakin lajeissa koeosallistumisien määrissä on selkää nousua (vesipelastus ja rallytoko). Kennelliiton rekisteriin tallennetaan ainoastaan osallistumiset kilpailuihin ja kokeisiin. Espanjanvesikoirien kanssa harrastetaan, mutta vain pieni osa harrastajista päätyy kilpailemaan tai kokeisiin.

Taulukossa 18 esitetään espanjanvesikoirien metsästyskoirien jäljestämiskokeen koeosallistumiset vuosina 1998 - 2020. Osallistumisia on yhteensä 360 kpl.

Taulukko 18. Metsästyskoirien jäljestämiskoeosallistumiset vuosina 1998 - 2020.

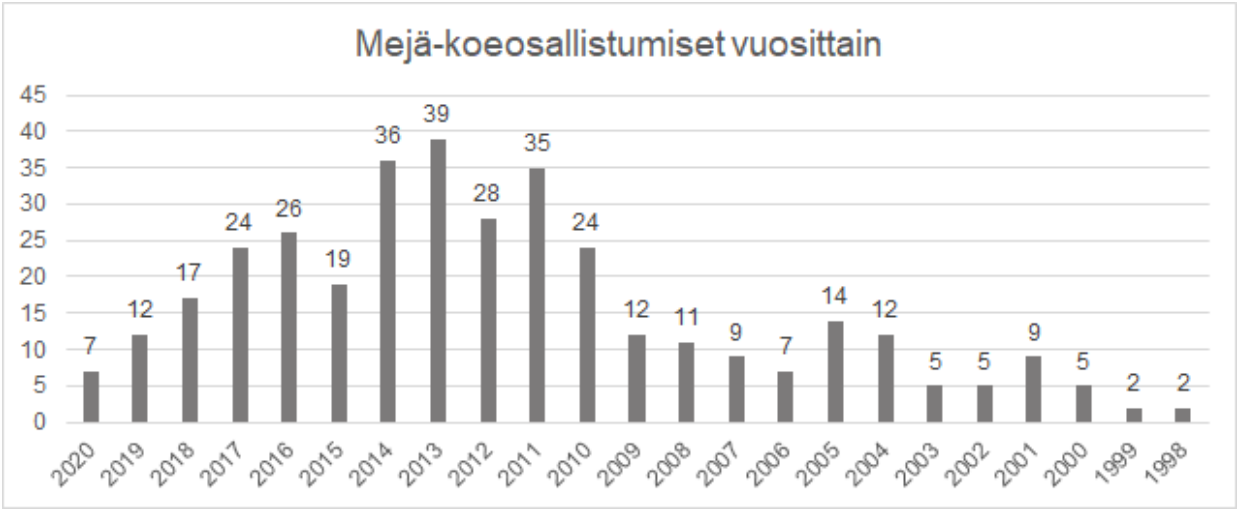

Lähde; Suomen Kennelliiton KoiraNet
https://jalostus.kennelliitto.fi/frmTulostilastot.aspx?R=336&Lang=fi

Taulukossa 19. nähdään espanjanvesikoirien spanielien taipumuskokeen koeosallistumiset vuosina 1998 - 2020. Osallistumisia on yhteensä 155 kpl.

Taulukko 19. Spanielien taipumuskoeosallistumiset 1998 - 2020

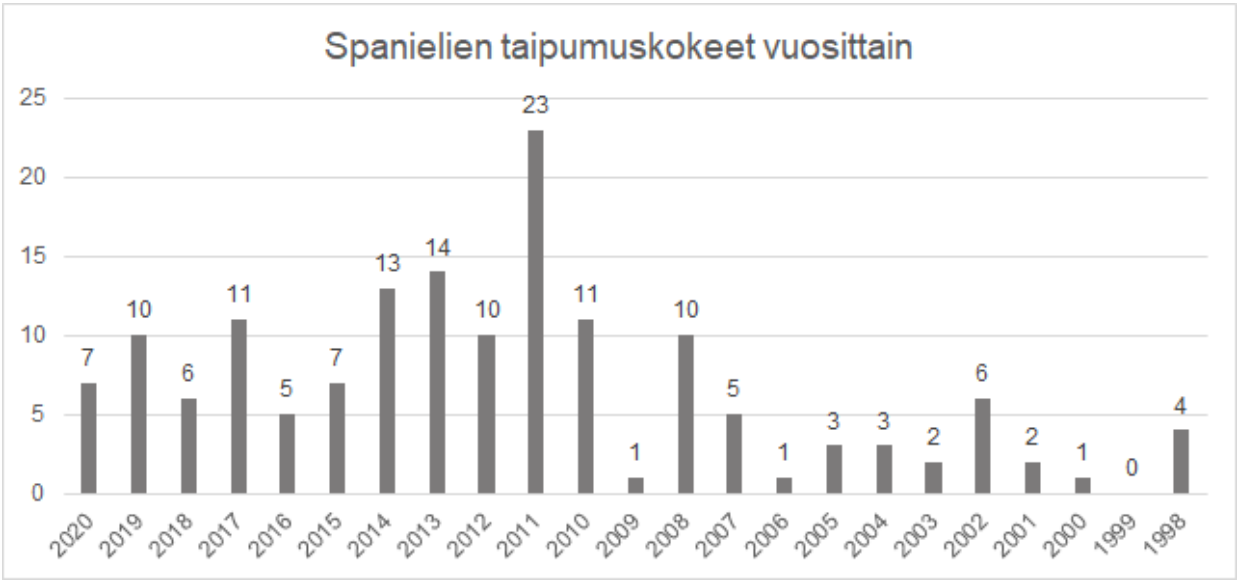

Lähde: SKL KoiraNet https://jalostus.kennelliitto.fi/frmTulostilastot.aspx?R=336&Lang=fi

Taulukko 20. Espanjanvesikoirien koeosallistumiset vuosina 2011-2020, SKL (Koiranet, tulostilastot)

Vuosi	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Rekisteröintimäärät	**553**	**437**	**459**	**435**	**457**	**404**	**420**	**404**	**512**	**342**
Palveluskoirakokeet										
Jälkikoe	2	4	7	10	18	16	7	3	5	9
Hakukoe	5	3	1	0	3	0	0	1	3	4
BH-käyttäytymiskoe	9	8	8	5	8	14	13	8	12	17
KV Pelastuskoirakokeet										
IPO-R, PERA B	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0
IPO-R, PEHA A	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0
IPO-R, PEHA B	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
IPO-R, PESO	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Kansalliset pelastuskoirakokeet										
PERA-B	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0
PEHA				5	1	0	2	1	0	0
PEJÄ				0	3	0	0	1	0	0
PEKO A/B	1	3	1							
PEKO B/A	1									
Metsästys- ja taipumuskokeet										
Metsästyskoirien jäljestämiskoe	7	12	17	24	26	19	36	39	28	35
Paimennuskoe	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0
Vahingoittuneen hirvieläimen jäljestämiskoe	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Spanieleiden taipumuskoe	7	10	6	11	5	7	13	14	10	23
Muita lajeja										
Koiratanssi	0	0	1	0	0	0	0	0	1	2
Rallytoko	217	306	234	272	308	266	103	0	0	0
Vesipelastus	0	4	16	15	11	3	8	4	0	0
Agility	4148	6020	5599	6065	6781	6520	5304	4849	4330	3506
Toko	59	101	61	51	59	112	140	138	119	119
YHTEENSÄ KAIKKI	**4454**	**6470**	**5950**	**6458**	**7223**	**6959**	**5630**	**5060**	**4509**	**3716**

Taulukossa 21 on esitetty espanjanvesikoirien koeosallistumiset suhteessa rekisteröintimääriin. Ei ole syytä olettaa, että koirat osallistuvat kokeisiin rekisteröintivuotenaan, mutta pidemmällä aikavälillä koeosallistumisten tulisi seurata rekisteröintimääriä.

Taulukko 21. Rekisteröintimäärään suhteutetut koeosallistumiset

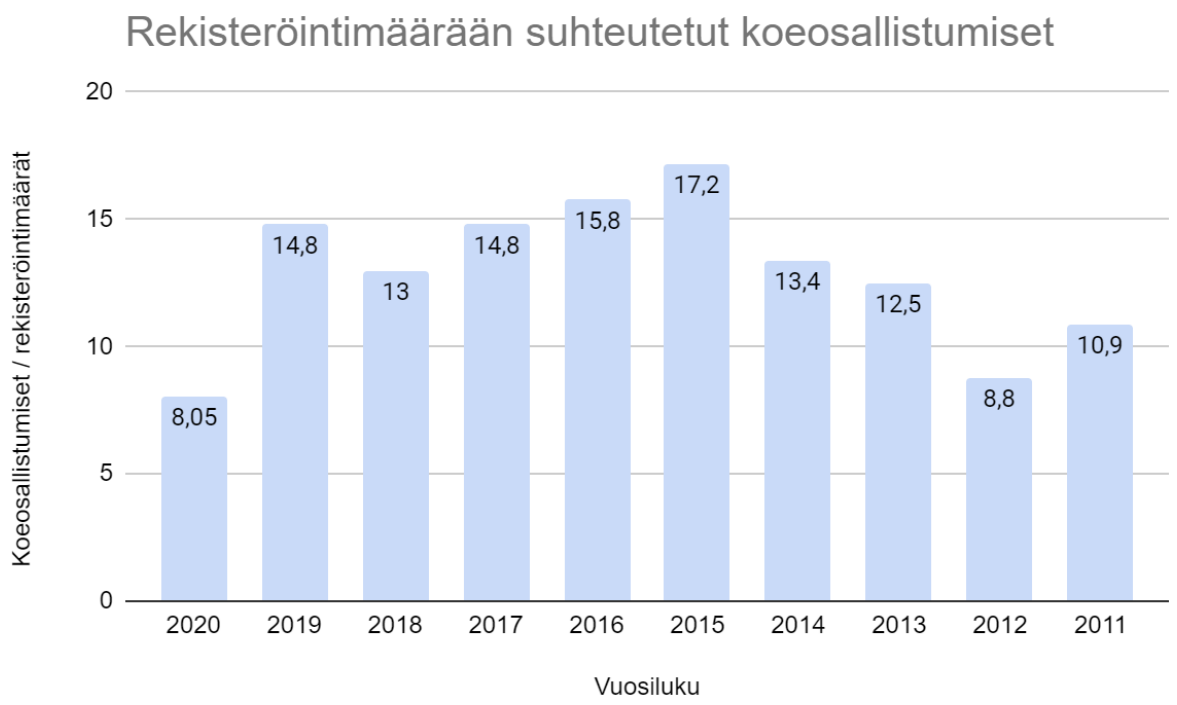

Hyötykoira-, virka- tai muu työkäyttö

Espanjanvesikoiria tiedetään Suomessa työskentelevän mm. homekoirana, paimenena, pelastuskoirana, etsijäkoirana, sairaala- ja terapiakoirana, lukukoirana, kaverikoirana ja hypokoirana. Lisäksi espanjanvesikoiria käytetään yhä enemmän myös noutavana lintukoirana ja haavoittuneiden hirvieläinten jäljestämiseen.

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen

Espanjanvesikoira on alun perin kehitetty työskentelemään yhteistyössä omistajansa kanssa pystyäkseen suoriutumaan monipuolisista eri viettejä vaativista työtehtävistään. Se on edelleen tunnettu energisyydestään, koulutettavuudestaan sekä halustaan työskennellä uskollisesti omistajansa tai ohjaajansa kanssa. Rodun edustajalla on tyypillisesti tarve tehdä työtä yhdessä ohjaajansa kanssa.

Monipuolisiin työtehtäviin ja ohjaajan tarpeisiin muovautuvana koirana espanjanvesikoira on herkkä ja nopeasti ajatteleva rotu, joka rekisteröi jatkuvasti ympäristössä tapahtuvia asioita, sekä ympärillään olevien ihmisten sanattomia viestejä. Täten se lukee erityisen taitavasti omistajiensa tunteita ja eleitä, sekä ottaa voimakkaasti mallia niistä.

Espanjanvesikoiran nopea oppimiskyky ja kyky ketjuttaa asioita asettaakin haasteita sen kasvattamiseen. Omistajalta vaaditaan tilanteiden ennakointikykyä, oikea-aikaista reagointia ja perehtymistä espanjanvesikoiran tapaan havainnoida ja tulkita ympäristöään pääsääntöisesti näköaistin kautta. Ilman vahvaa ohjausta espanjanvesikoira saattaa arjessa ilmentää paimennus-, riista- tai vahtiviettiään ei-toivotuilla tavoilla. Kuitenkin määrätietoisella, oikea-aikaisella ja osaavalla ohjaamisella

koirasta tulee pääsääntöisesti mukava ja monipuolinen työkoira tai harrastuskaveri.

4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen

Viimeisimmästä espanjanvesikoirien käyttäytymisen ja terveystilanteen kartoituksesta on jo yli 10 vuotta. Tällöin kyselyn vastausprosentti jäi kaikkiaan pieneksi. Espanjanvesikoirien lukumäärä Suomessa on kasvanut kyselyn jälkeen voimakkaasti.

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Yksinoloon liittyvää käyttäytymistä ei ole erikseen kartoitettu. Uusi terveys-, luonne- ja käyttäytymiskysely on suunnitteilla.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Vuonna 2010 tehdyn terveyskyselyn mukaan espanjanvesikoirien lisääntymiskäyttäytymisen todettiin olevan normaali. Yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta narttujen astutus, kantoaika, synnytys ja pentujen hoito on sujunut ongelmitta. Myös kaikkien astuneiden urosten kerrottiin suoriutuneen astumisesta ongelmitta.

Sosiaalinen käyttäytyminen

Paimenkoiran sosiaalisuudella tarkoitettaneen kyvykkyyttä laumassa työskentelyyn toisten lajiyksilöiden kanssa. Espanjanvesikoira lukeekin taitavasti toisten koirien elekieltä ja tulee yleisesti ottaen hyvin toimeen muiden ystävällisesti käyttäytyvien eläinten kanssa.

Rodun kotimaassa espanjanvesikoirat ovat vieraiden ihmisten käsittelyssä lähinnä passiivisia ja välinpitämättömiä. Espanjanvesikoira haluaa työskennellä omistajalleen, jolloin se on pohjimmiltaan kiinnostunut vain oman laumansa jäsenistä. Uusiin asioihin ja ihmisiin kohdistuvaa pidättyvyyttä ja arkuutta ei saa sekoittaa toisiinsa, vaikka ne ulkoisesti näyttäytyvät samankaltaisena käytöksenä. Vahtiominaisuuksiensa vuoksi jonkinasteinen epäluuloisuus vieraita kohtaan on rodulle tyypillistä, mutta koiran tulee silti olla itsevarma ja hyvähermoinen. Espanjanvesikoira saattaa tietoisesti väistää vieraita ihmisiä, ellei sille ole systemaattisesti mallinnettu tai muuten vahvistamalla opetettu, että sen odotetaan iloisesti lähestyvän vieraita ihmisiä. Positiiviseen mallintamiseen pohjautuvalla sosiaalistamisella sekä oikea-aikaisella palkitsemisella rodun yksilöt ovat useimmiten muokattavissa sosiaalisiksi, jopa avoimiksi, myös vieraita ihmisiä kohtaan. Äärimmäisissä tilanteissa ja paineen alaisuudessa koiralle mahdollisesti perimänsä puolesta tyypillinen käyttäytyminen tulee kuitenkin usein koulutuksesta ja opettelusta huolimatta esiin.

Pelot ja ääniherkkyys

Moniin erilaisiin tehtäviin soveltuvan espanjanvesikoiran luonteessa ja käyttäytymisessä näkyy voimakkaasti sen saamat kokemukset, koulutus ja kasvatuksellinen ohjaus. Tilanteita jatkuvasti tulkitsevana ja niihin reagoivana koirana espanjanvesikoira tekee nopeasti itsenäisiä johtopäätöksiä tilanteiden merkityksistä, ja käyttäytyy näissä tilanteissa ilman ohjausta ympäristöään vaistonvaraisesti tulkiten. Siten rodun nuoret yksilöt tarjoavat erilaisia reaktioita esim. ääniin ja vieraisiin tilanteisiin.

Koiran aiemmin tapahtunut sekä huono että hyvä käyttäytyminen toistuu yhä uudelleen, ellei käyttäytymiselle tarjota uusia malleja heti sen ilmettyä. Omistajalta vaaditaan tiedostavaa valppautta ja rauhallisuutta koiran käyttäytymistapaa haluttuun suuntaan muokattaessa. Pentua on siis luovutusiästä alkaen totutettava monipuolisesti uusiin asioihin, ääniin ja ihmisiin omistajan toimiessa näissä tilanteissa itsevarmana ja luottavaisena mallina pennulle. Luonnetestien ja MH-luonnekuvausten perusteella rodussa tiedetään esiintyvän ääniherkkyyttä.

Ikään liittyvät käytöshäiriöt

Espanjanvesikoirissa on ollut hyvin pitkäikäisiksi eläneitä koiria. Ikään liittyviä käytöshäiriöitä ei ole raportoitu vuoden 2010 kyselyssä. Uusi terveys-, luonne- ja käyttäytymiskysely on suunnitteilla.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen

Rodussa esiintyy jonkin verran käytösongelmia. Joidenkin käytösongelmien takana voi olla terveydellisiä seikkoja, esim. luustosairauksia tai autoimmuunisairauksia, mutta näiden asioiden yhteyttä ei ole tarkemmin tutkittu. Kennelliiton kuolinsyytilastoon on kirjattu 547 espanjanvesikoiran kuolinsyy. Näistä 32 eli 5,8% on kirjattu luokkaan ”Lopetettu käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi”.

Ainakin osassa käytöshäiriöiden vuoksi lopetettujen koirien lisätietoihin oli kirjattu tietoja myös muista mahdollisesti käyttäytymiseen vaikuttavien sairauksien olemassaolosta (esim. luusto- tai autoimmuunisairaudet), joten on epäselvää, ovatko käytöshäiriöt olleet kuitenkin vasta seurausta esimerkiksi sairauden aiheuttamista kivuista tai neurologista häiriöistä. Yleisesti ottaen suurin osa koirien kuolinsyistä jää edelleen tilastoon kirjaamatta.

4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta

Keskeisimmät ongelmakohdat

Keskeisimpiä ongelmakohtia on haastavaa hahmottaa tällä hetkellä tutkimusaineiston ollessa vanhentunutta koirakantaan nähden. Kaikkiaan rotu on kehittynyt monitoimityökoiraksi, jonka elämä poikkeaa pelkän lemmikkikoiran elämästä. Se kuitenkin mukautuu myös aktiivisen lemmikin rooliin, mutta pennun ja nuoren koiran kasvatus vaatii omistajalta osaavaa käytöksen työstämistä. Espanjanvesikoira on rotuna hyvin ohjaajaherkkä, joten se reagoi ohjaajan sekä ympäristön viesteihin, minkä vuoksi se muovautuu jatkuvasti myös kokemuksiensa pohjalta. Tällöin myös esimerkiksi ihanneprofiilin mukainen koira voi ilmentää tilanteissa opittua epätoivottua käytöstä. Käyttöominaisuuksien monipuolisuuden kääntöpuoli on nopea oppimiskyky ja muovautuvuus ympäristön ja kokemusten mukaisesti, niin hyvässä kuin pahassa. Rotumääritelmän vastaiset ominaisuudet kuten selvä arkuus, aggressiivisuus, ääniherkkyys tai yleisesti tasapainoton luonne eivät ole toivottuja luonteenominaisuuksia. Näitä piirteitä esiintyy jonkin verran myös nykyisessä koirakannassamme.

Ongelmien syyt ja vähentäminen

Kasvattajien keskuudessa on laaja yksimielisyys siitä, että espanjanvesikoira profiloituu pentukyselyjen perusteella tällä hetkellä väärin. Ensisijaisena toiveena koiralle esitetään esimerkiksi se, että espanjanvesikoirat olisivat allergisoimattomia, karvaa varistamattomia ja aktiivisia seurakoiratyyppisiä perhekoiria. Rotu sekoitetaan myös yleisesti muihin vesikoiriin tai sisällytetään sellaisenaan vesikoirien laajaan yleisryhmään. Rodun oikean profiloitumisen eteen työkoirarotuna tulee kiinnittää huomiota sekä yhdistyksen että kasvattajien yhteistyönä löydetyn yhteisen näkemyksen myötä.

Vaikka espanjanvesikoiran yhteiskuntakelpoiseksi kasvattaminen ei pitäisikään olla ylitsepääsemättömän vaikeaa, on kasvattajien keskuudessa syytä entistä enemmän herättää keskustelua siitä, että nuoren espanjanvesikoiran kotikasvatus vaatii koirakokemusta tai asiaan perehtyneisyyttä kuten edeltävissä kappaleissa on tarkemmin kuvailtu. Luonteisiin liittyvää tietoisuutta tulisi lisätä. Käyttäytymisongelmien ennakoimiseksi kasvattajien on tärkeää lisätä yleistä rodun luonneominaisuuksia sisältävää rotutietoutta edellä mainituilla tavoilla myös koiranostajille.

Espanjanvesikoirien nykyiseen PEVISA-ohjelmaan ei ole sisällytetty luonteeseen, käyttäytymiseen tai käyttöominaisuuksiin liittyviä testauksia eikä kuvauksia. Sen sijaan rotujärjestön pentuvälitykseen pääsyn edellytyksenä vaaditaan, että kummaltakin vanhemmalta löytyy jokin koiran luonnetta, käyttäytymistä tai käyttöominaisuuksia kuvaava testitulos.

Lisäksi espanjanvesikoirien rotukohtaiset luonnetestin, MH-luonnekuvauksen ja jalostustarkastuksen luonneosion ihanneprofiilit on nyt tehty, ja tästä eteenpäin koiranomistajia ohjataan aktiivisesti käyttämään koiriaan näissä koiran luonnetta ja käyttäytymistä mittaavissa kokeissa, sekä muissakin koemuodoissa, joissa koiran luonne, käyttäytyminen ja käyttöominaisuudet ovat arvioinnin kohteena. Tarkoituksena on saada jalostusta varten lisätietoa rodun luonteesta ja käyttäytymisestä ihanneprofiiliin nähden. Espanjanvesikoirat osallistuvatkin lisääntyvissä määrin erilaisiin harrastuksiin ja kokeisiin.

Rotumääritelmän vastaiset ja liian terävät eli kohtuuttoman voimakkaasti ärsykkeisiin reagoivat koirat on jätettävä jalostuksen ulkopuolelle.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

PEVISA-ohjelman voimaantulovuosi sekä ohjelman muutokset

Vesikoirat ry:n kevätkokouksessa 25.2.2006 äänestettiin espanjanvesikoiran liittämisestä Suomen Kennelliiton perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelmaan (PEVISA). Kokouksessa päätettiin yksimielisesti anoa espanjanvesikoirien liittämistä PEVISA-ohjelmaan alla luetelluin ehdoin. Suomen Kennelliiton hallitus hyväksyi ohjelman 31.8.2006 muutoksitta ajalle 1.1.2007–31.12.2008. Ohjelmaa jatkettiin ajalle 1.1.2009–31.12.2011, minkä jälkeen JTO:n päivittämisen yhteydessä anottiin jatkoa espanjanvesikoirien PEVISA-ohjelmalle. Ohjelma jatkui ajalle 1.1.2012-31.12.2016. Edellisen JTO:n päivityksen yhteydessä anottiin PEVISA-ohjelmalle jatkoa 1.1.2019-31.12.2023. Suomen Kennelliitto myönsi rodun JTO:n sekä PEVISA:n ajalle 1.1.2019 - 31.12.2021. Tämän päivityksen yhteydessä anotaan myös PEVISA-ohjelmalle jatkoa 31.12.2023 asti.

- ennen astutusta annettu virallinen lonkkakuvauslausunto. Koiran tulee olla lonkkakuvaushetkellä vähintään 12 kk:n ikäinen.
- ennen astutusta annettu virallinen kyynärkuvauslausunto, ei raja-arvoa. Koiran tulee olla kyynärkuvaushetkellä vähintään 12 kk:n ikäinen.
- ennen astutusta annettu virallinen silmätarkastuslausunto, joka ei saa olla 24 kk:tta vanhempi ja jossa ei ole merkintää perinnöllisistä silmäsairauksista kaihi, PRA, PHTVL/PHPV asteet 2–6, tRD.

Rotukohtainen erityisehto:
Ulkomaisia uroksia koskeva poikkeus: ei vaadita kyynärkuvauslausuntoa (2 pentuetta).

Lähde: Suomen Kennelliitto 25.2.2021 https://www.kennelliitto.fi/en/media/4697

PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

Puhekielessä lonkkanivelen kasvuhäiriöstä eli lonkkaniveldysplasiasta käytetään useimmiten termiä lonkkavika. Lonkkavikaa on useita eri asteita, FCI:n kansainvälisen arvosteluasteikon mukaan lonkat arvostellaan asteikolla A–E, jossa A tarkoittaa täysin tervettä niveltä, B rajatapausta, C lievästi, D keskivaikeasti ja E vaikeasti dysplastista niveltä.

Lonkkavikaisella koiralla lonkkanivelen nivelmalja on liian matala, jolloin reisiluun pää ei saa riittävästi tukea ja nivelessä esiintyy löysyyttä. Löysyys on kuitenkin vasta dysplasian esiaste; nivelrakenteen muutokset tekevät lonkkanivelestä dysplastisen. Lonkkaniveldysplasia altistaa sitä sairastavan koiran nivelrikon muodostumiselle.

Lonkkaniveldysplasia on eniten tutkittu kasvuhäiriö koiralla, ja se periytyy polygeenisesti eli monen eri geenin kautta. Se on kvantitatiivinen ominaisuus eli sairaita on eriasteisia ja lisäksi on ns. rajatapauksia. Perimän vaikutuksen populaatiossa (ei yksittäisen koiran osalta) on arvioitu olevan eri tutkimusten mukaan n. 20–60 prosenttia. On huomattava, että koiran oma ilmiasu ei kerro kaikkea, vaan merkitystä on varsinkin lähisuvun lonkkatuloksilla.

Lonkkavian kehittymiseen vaikuttaa perimän lisäksi myös monet ympäristötekijät, kuten pennun ja sen emän ruokinta sekä koiran kasvun aikainen kohtuuton rasitus pentuiässä. Ruokintavirheet ja liiallinen rasitus eivät kuitenkaan aiheuta lonkkavikaa, vaan tuovat vian esille sairaudelle geneettisesti alttiilla koirilla. Optimaalisella ruokinnalla ja sopivalla liikunnalla voivat muutokset olla lievempiä.

Lievä lonkkaniveldysplasia ei välttämättä aiheuta haittaa koiran jokapäiväisessä elämässä, mutta voi lyhentää koiran käyttöikää aktiivisessa harrastamisessa. Pahimmillaan lonkkaniveldysplasia kuitenkin vammauttaa koiran jo nuorena ja vaikeuttaa koiran normaalia liikkumista aiheuttaen myös kipua. Lonkkaniveldysplasiaa eikä sen seurauksena syntyvää nivelrikkoa voi parantaa. Kummankin hoidossa ja nivelrikon etenemisen hidastamisessa ruokinnalla ja liikunnalla on keskeinen merkitys. Koiran ylipaino pahentaa oireita merkittävästi. Sopiva liikunta pitää lihaksiston kunnossa ja nivelet liikkuvina.

Suomen espanjanvesikoirien lonkkien terveystilanteessa olisi vielä parantamisen varaa. Lonkkaniveliin on kuitenkin kiinnitetty huomiota jalostusvalinnoissa. D-lonkkaisia koiria käytetään edelleen jalostukseen. Ilmiasun ilmaisevaa kirjainta tärkeämpi on kuitenkin lonkkaindeksi, jonka keskiarvo jalostusyhdistelmälle tulisi olla SKL:n suosituksen mukaan yli 100. Useimmat kasvattajat suosittelevat

kaikille kasvateilleen tehtävän lonkkakuvausta, mikä mahdollistaa kattavan seurannan espanjanvesikoirien lonkkien terveystilanteesta.

Taulukko 22. Espanjanvesikoirien lonkkaniveldiagnoosit syntymävuoden mukaan lajiteltuna vuosilta 1995-2020, lähde Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmä.

vuosi	syntyneitä	A	B	C	D	E	yhteensä
1995	**22**	2	0	1	5	0	8
1996	**25**	1	2	0	2	1	6
1997	**65**	4	5	8	8	0	25
1998	**44**	1	5	6	5	0	17
1999	**45**	6	5	5	5	0	21
2000	**65**	5	5	5	10	2	27
2001	**79**	4	5	11	8	2	30
2002	**95**	14	15	11	22	0	62
2003	**150**	26	20	25	22	0	93
2004	**204**	40	31	37	10	3	121
2005	**236**	55	36	38	17	0	146
2006	**374**	85	65	47	26	3	226
2007	**333**	89	70	39	26	1	225
2008	**351**	86	54	33	18	1	192
2009	**364**	80	32	27	11	2	152
2010	**446**	19	2	6	3	0	30
2011	**389**	89	69	43	30	1	232
2012	**460**	102	73	39	20	4	238
2013	**509**	86	54	52	27	6	225
2014	**377**	40	27	17	5	0	89
2015	**418**	72	56	39	32	1	200
2016	**465**	53	67	51	12	2	185
2017	**429**	3	12	4	2	0	21
2018	**441**	82	64	37	9	2	194
2019	**456**	21	24	19	8	4	76
2020	**513**	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	**7396**	1065	798	600	343	35	2841

Lähteet:

- Mäki, K. 2004. Breeding against hip and elbow dysplasia in dogs. Helsingin yliopisto, kotieläintieteen laitos. Lehdistötiedote suomeksi (tiivistelmä).
- Lappalainen, A., *Koiran lonkkanivelen kasvuhäiriö*, Suomen Kennelliitto ry, internetjulkaisu, poimittu 18.6.2011, http://www.kennelliitto.fi/FI/jalostusjakasvatus/artikkelit/lonkkanivel.htm
- Birchard S.J., Sherding R. G., *Hip dysplasia,* Saunders Manual of Small Animal Practice, 2nd edition,Saunders, 2000 s. 1136-1140
- Fossum T.W. et al, *Hip dysplasia,* Small Animal Surgery, St. Louis, Mosby Elsevier. s. 1233-1246

Kyynärniveldysplasia eli kyynärnivelen kasvuhäiriö (puhekielessä kyynärvika) voidaan jakaa useaan eri muotoon, joiden taustalla on kyynärnivelen nivelpintojen epäyhdenmukaisuus. Kyynärnivelen muodostavat olkaluu, kyynärluu ja värttinäluu. Muutoksia voi olla näiden kaikkien kolmen luun nivelpinnoilla. Eri muotoja ovat varislisäkkeen sisemmän osan fragmentoituminen, olkaluun nivelnastan sisemmän osan osteokondroosi ja kiinnittymätön kyynärpään uloke. Myös itse nivelpintojen epäyhdenmukaisuus eli luetaan yhdeksi kyynärniveldysplasian muodoksi.

Kyynärnivelet arvioidaan IEWG:n (International Elbow Working Group) arvosteluasteikolla. 0 ei muutoksia, 1 lievät nivelrikkomuutokset (artroosi) yleensä ensiksi kyynärpään ulokkeen yläpinnassa. 2. kohtalaiset nivelrikkomuutokset: edellä mainittuja muutoksia ja/tai muutoksia värttinäluun nivelosassa, varislisäkkeessä ja/tai lievää epämuotoisuutta. 3. voimakkaat muutokset: edellisen ylittävät rappeutumismuutokset/voimakas muutokset epämuotoisuus. Kiinnittymätön kyynärpään uloke.

Nykykäsityksen mukaan perinnölliset tekijät ovat tärkein merkittävä tekijä kyynärnivelen kasvuhäiriön synnyssä, tosin ympäristötekijöillä on merkitystä kasvuhäiriön ilmenemisessä. Kasvuhäiriön periytymiseen vaikuttavat useat eri geenit.

Kyseiset vauriotyypit voivat esiintyä yhdessä tai erikseen ja niiden kaikkien seurauksena voi kyynärniveleen kehittyä nivelrikkoa. Oireet ilmenevät keskimäärin 4-7 kuukauden iässä, vanhalla koiralla oireet johtuvat sekundaarisesta nivelrikosta. Koiran liikkuminen on väkinäistä, ja varsinkin rasituksen jälkeen liikkeelle lähteminen on hankalaa. Toisen kyynärpään keventäminen ja ontuminen aiheuttaa suurta rasitusta myös oireilemattoman jalan puolelle, jolloin yleensä myös sen nivelpinnat vaurioituvat.

Kyynärnivelen kasvuhäiriötä hoidetaan useimmiten lääkityksellä, painonhallinnalla ja sopivalla liikunnalla sekä niveltä tukevilla valmisteilla. Leikkauksilla voidaan poistaa mm. irtopaloja nivelestä sekä siistiä nivelpintojen rosoisuutta.

Kyynärnivelen nivelrikko invalidisoi koiraa yleensä pahemmin kuin esim. lonkkien nivelrikko, koska koiran painosta noin 60 % on etuosalla.

Espanjanvesikoirilla esiintyy kyynärniveldysplasiaa melko vähän: 2,8%:lla tutkituista koirista on ollut muutoksia kyynärnivelessä.

Taulukko 23. Espanjanvesikoirien kyynärniveldiagnoosit syntymävuoden mukaan lajiteltuna vuosilta 1995-2020, lähde Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmä

vuosi	syntyneitä	0	1	2	3	yhteensä
1995	**22**	0	0	0	0	0
1996	**25**	2	0	0	0	2
1997	**65**	11	1	0	0	12
1998	**44**	7	0	0	0	7
1999	**45**	16	0	0	0	16
2000	**65**	17	0	0	0	17
2001	**79**	17	4	1	0	22
2002	**95**	45	7	1	0	53
2003	**150**	86	2	0	0	88
2004	**204**	115	3	0	0	118

2005	**236**	137	2	0	0	139
2006	**374**	212	4	1	1	218
2007	**333**	216	3	1	0	220
2008	**351**	179	7	0	0	186
2009	**364**	149	4	0	0	153
2010	**446**	29	0	0	0	29
2011	**389**	222	5	1	0	228
2012	**460**	227	4	3	0	234
2013	**509**	218	2	2	0	222
2014	**377**	86	1	0	0	87
2015	**418**	194	4	0	0	198
2016	**465**	179	2	2	0	183
2017	**429**	20	1	0	0	21
2018	**441**	186	7	0	0	193
2019	**456**	74	1	0	0	75
2020	**513**	0	0	0	0	0
yhteensä	**7396**	2251	57	10	1	2319
vuosi	**syntyneitä**	**0**	**1**	**2**	**3**	**yhteensä**

Lähteet:

- Mäki, K. 2004. Breeding against hip and elbow dysplasia in dogs. Helsingin yliopisto, kotieläintieteen laitos. Lehdistötiedote suomeksi (tiivistelmä).
- Lappalainen, A, Kyynärnivelen kasvuhäiriöt, Suomen Kennelliitto ry, internetjulkaisu, http://www.kennelliitto.fi/FI/jalostusjakasvatus/artikkelit/Kyynarnivel.htm
- Birchard S.J., Sherding R. G., *Elbow,* Saunders Manual of Small Animal Practice, 2nd edition,Saunders, 2000 s. 1203-1206,
- Fossum T.W. et al, *Elbow,* Small Animal Surgery, St. Louis, Mosby Elsevier. s. 1197-1225
- Suomen Kennelliitto, *ohje kyynärnivelen kasvuhäiriöiden röntgenkuvauksista ja luokituksesta (Kyynärnivelen kasvuhäiriöiden ohje)*

Silmäsairaudet

Koirilla esiintyy erilaisia silmäsairauksia, joista osa on perinnöllisiä. Jalostukseen käytettävälle koiralle tulee tehdä virallinen silmätarkastus, jonka suorittaa virallinen silmäeläinlääkäri. Virallisessa silmätarkastuksessa silmät tutkitaan nimenomaan perinnöllisten silmäsairauksien varalta. Koiran silmät tutkitaan perusteellisesti silmänpohjan, lasiaisen, linssin, värikalvon, etukammion, sarveiskalvon, sidekalvon ja luomen rakenteiden poikkeavuuksien varalta.

Espanjanvesikoirien PEVISA-ohjelma kieltää käyttämästä jalostukseen koiraa, jolla on virallisessa silmätarkastuksessa löydetty kaihi, PRA, PHTVL/PHPV asteet 2–6 ja tRD. Muita perinnöllisiä silmäsairauksia sairastavaa koiraa voi käyttää jalostukseen, kunhan ottaa huomioon sairauden vakavuuden ja yhdistää koiran sellaiseen koiraan, jolla ei ole ja jonka suvussa ei ole perinnöllisiä silmäsairauksia.

Alla on kerrottu kaikista sellaisista silmäsairauksista, joita on löytynyt espanjanvesikoirilta virallisissa silmätarkastuksissa.

Lähteet:

- Jalomäki Sari, ELL, *Viralliset silmätarkastukset*, Malmin eläinklinikka Apex, 2008
- Vanhapelto Päivi, ELL, Lappalainen Anu ELL, *Yleisimmät perinnölliset silmäsairaudet*, Suomen Kennelliitton internet-artikkelit
- Suomen Kennelliitto 25.2.2021 https://www.kennelliitto.fi/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/yleisimmat-silmasairaudet

Taulukossa 24 on lueteltuna erilaiset silmälöydökset. Esiintymät tarkoittavat tutkimuskertojen lukumäärää (samalla koiralla voi olla useampia tutkimuksia).

Taulukko 24. Silmätutkimustilasto lausuntovuosilta 1995 - 2020, lähde SKL jalostustietojärjestelmä

Diagnoosi	Esiintymiä	Koiria
Distichiasis, todettu	190	158
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	3738	2763
Ektooppinen cilia, todettu	6	6
Glaukooma, kohonnut silmänpaine	1	1
Gonioskopia, epävirall. tulos, occlusio	3	1
Gonioskopia, epävirall. tulos, terve	2	2
ICAA Kammiokulman poikkeavuus, ei todettu	2	2
ICAA Kammiokulman poikkeavuus, kohtalainen	1	1
ICAA Kammiokulman poikkeavuus, lievä	3	3
ICAA Kammiokulman poikkeavuus, vakava	1	1
Kaihin laajuus, kohtalainen	5	4
Kaihin laajuus, laaja	2	2
Kaihin laajuus, lievä	14	14
Katarakta, jonka sijaintia ei ole määritelty, epäilyttävä	12	9
Katarakta, jonka sijaintia ei ole määritelty, todettu	1	1
Kortikaalinen katarakta, epäilyttävä	4	4
Kortikaalinen katarakta, todettu	30	27
Kuivasilmäisyys, todettu	1	1
Lasiaisen rappeuma, todettu	7	6
Linssikoloboma, todettu	1	1
Linssiluksaatio, todettu	1	1
Linssin etuosan saumalinjan katarakta, epäilyttävä	1	1
Linssin etuosan saumalinjan katarakta, todettu	3	3
Makroblepharon/silmäluomen ulospäin kiertyminen, todettu	14	12
Muu perinnöllinen silmäsairaus, todettu	1	1
Muu verkkokalvon sairaus, epäilyttävä	2	2

Muu verkkokalvon sairaus, todettu	2	1
Muu vähämerkityksellinen kaihi, todettu	1	1
Määrittelemättömiä ylimääräisiä ripsiä/karvoja, todettu	2	2
Nukleaarinen katarakta, todettu	8	8
Näköhermon vajaakehitys / mikropapilla, diagnoosi avoin	1	1
Näköhermon vajaakehitys / mikropapilla, todettu	6	6
PHTVL/PHPV, diagnoosi avoin	13	12
PHTVL/PHPV, sairauden aste 1	18	14
PHTVL/PHPV, sairauden aste 2 - 6	6	6
Pienisilmäisyys, todettu	1	1
Posterior polaarinen katarakta, todettu	27	25
PPM, diagnoosi avoin	12	10
PPM, iris-iris, todettu	5	5
PPM, iris-kornea, todettu	1	1
PPM, levymäinen, todettu	1	1
PRA, epäilyttävä	6	4
PRA, todettu	16	14
Puutteellinen kyynelkanavan aukko, todettu	15	13
RD, geograafinen, todettu	25	19
RD, multifokaali, todettu	28	26
Sarveiskalvon dystrofia/degeneraatio, epiteliaalinen	1	1
Sarveiskalvon dystrofia/degeneraatio, todettu	3	3
Silmämuutosten vakavuus, kohtalainen	24	18
Silmämuutosten vakavuus, lievä	143	131
Silmämuutosten vakavuus, vakava	5	5
Silmätarkastus ja gonioskopiatutkimus, occlusio todettu	2	1
Silmätarkastus ja gonioskopiatutkimus, terve	3	3
Totaali katarakta, todettu	2	2

Lähde; Suomen Kennelliitto KoiraNet
https://jalostus.kennelliitto.fi/frmTerveystilastot.aspx?R=336&Lang=fi

Perinnöllinen harmaakaihi (katarakta)

Kaihilla tarkoitetaan silmän linssissä olevaa samentumaa, jonka läpi valo ei pääse. Kaihi voi olla pieni muutos linssissä, joka ei etene eikä vaivaa koiraa, mutta se voi olla myös etenevä johtaen linssin täydelliseen samentumiseen ja siten silmän näkökyvyn menetykseen. Kaihia tavataan myös tietyillä roduilla toissijaisena PRA-tautiin liittyen.

Kaihi voi ilmetä missä iässä tahansa. Syntymästä asti ilmenevää kaihia kutsutaan synnynnäiseksi kaihiksi, joka voi olla myös perinnöllinen muutos. Perinnöllistä kaihia epäillään nuorella tai keski-ikäisellä koiralla, jonka toisessa tai molemmissa silmissä on samentumaa, jota ei voida selittää trauman,

tulehduksen tai aineenvaihduntasairauden myötä. Vanhoilla koirilla voi esiintyä linssin samentumaa (nukleaariskleroosi), joka ulkonäöllisesti muistuttaa kaihia.

Harmaakaihi on todettu tai epäilty perinnölliseksi jo yli 100 rodulla. Tavallisimmin tauti periytyy autosomaalisesti resessiivisesti (väistyvä, sukupuolesta riippumaton), joskin dominoivasti periytyvää kaihia myös tavataan. Espanjanvesikoirilla esiintyvästä kaihista ei ole tutkimustuloksia, jotka kertoisivat, miten tauti espanjanvesikoirilla periytyy. Sairauteen ei ole tällä hetkellä olemassa geenitestiä.

Pienet kaihimuutokset eivät välttämättä vaikuta mitenkään koiran elämään, mutta pitkälle edennyt kaihi sokeuttaa koiran ja voi aiheuttaa toissijaisia, kipeitä tulehduksia silmään.

Kaihiin ei ole olemassa hoitoa, joka estäisi taudin puhkeamisen tai hidastaisi taudin etenemistä tai parantaisi sen. Kirurginen hoito, jossa koiran oman linssin tilalle asennetaan keinolinssi, on ainoa tapa saada silmän näkökyky takaisin. Pitkälle edenneeseen kaihiin liittyviä silmätulehduksia voidaan hoitaa silmätipoilla.

Suomessa on löydetty silmäpeilauksella vuoden 2020 loppuun mennessä kaihimuutoksia 44 koiran silmistä. Perinnöllistä kaihia sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Verkkokalvon etenevä surkastuma eli PRA (progressive retinal artophy)

PRA:lla tarkoitetaan sokeuteen johtavaa verkkokalvon etenevää surkastumaa. Kyseessä on ryhmä sairauksia, jotka ovat eri geenien aiheuttamia. PRA:ta on montaa tyyppiä, eri rotujen PRA:t ovat erilaisia ja jopa samassa rodussa voi olla useita eri muotoja.
Yleisin PRA:n periytymismekanismi on autosomaalinen resessiivinen (väistyvä, sukupuolesta riippumaton).

PRA voi esiintyä myöhäissyntyisenä tai jo hyvin nuorella iällä. Koiran verkkokalvo voi syntyessä olla täysin terve ja sairastua myöhemmin tai verkkokalvo voi olla jo syntymästä asti epänormaali.

Espanjanvesikoirilta löydettiin sama PRA:n prcd-mutaatio (progressive rodcone degeneration) kuin portugalinvesikoirilta, joka periytyy autosomaalisesti resessiivisesti. Autosomaalisessa resessiivisessä periytymistavassa ilmiasultaan sairaan yksilön vanhemmat voivat olla silmätutkimuksessa ilmiasultaan terveitä, eli ne ovat nk. kantajia. Jos molemmat vanhemmat ovat prcd-PRA -geenin nk. kantajia, niin keskimäärin 25 % jälkeläisistä on sairaita, 50 % kantajia ja 25 % terveitä. Ilmiasultaan sairaiden vanhempien kaikki jälkeläiset ovat sairaita.

Espanjanvesikoirille on olemassa geenitesti, jolla testataan prcd-PRA-muotoa. Testin avulla voidaan määrittää, onko koira geneettisesti taudin suhteen terve/normaali, kantaja vai sairas. Geneettisesti terve koira ei kanna perimässään PRA:n prcd-muotoa. Suomen Kennelliitto ei vielä rekisteröi prcd-PRA-geenitestituloksia. Vesikoirat ry kerää nettisivuilleen vapaaehtoisiin ilmoituksiin perustuvia testattujen koirien tuloksia.

Suomessa on löydetty silmäpeilauksella vuoden 2020 loppuun mennessä PRA-muutoksia 14 koiran silmistä.

Silmäpeilauksella ilmiasultaan PRA-sairaaksi diagnosoitua koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Geenitestillä prcd-PRA-kantajaksi testatun koiran voi yhdistää vain prcd-PRA-terveeksi testattuun koiraan. Geenitestillä prcd-PRA-sairaaksi, mutta silmäpeilauksella terveeksi todettua koiraa voi käyttää jalostukseen, kunhan parituskumppaniksi valitaan prcd-PRA- geenitestillä terveeksi todettu koira.

PHTVL/PHPV eli Persistoiva hyperplastinen tunika vaskulosa lentis / persistoiva hyperplastinen primaari vitreus

PHTVL/PHPV:llä tarkoitetaan sikiökautisen liikakasvuisen ”alkulasiaisen” ja silmän sisällä linssiä suonittavan verisuonijärjestelmän jäänteitä koiran silmässä. Normaalisti sikiökautinen lasiainen ja sikiökautista linssiä ruokkiva verisuonijärjestelmä häviävät syntymän aikoihin. Joillakin yksilöillä nämä rakenteet ovat sikiökaudella kehittyneet liikakasvuisiksi eivätkä ne häviä syntymän aikoihin, jolloin näistä rakenteista tulee silmän pysyviä osia.
Muutokset ovat synnynnäisiä, joten pentutarkastuksessa voidaan jo todeta vakavimmat muutokset. Muutoksia on yleensä molemmissa silmissä. Lievissä tapauksissa muutokset eivät vaikuta mitenkään koiran elämään, mutta vakavissa tapauksissa koira voi olla jo nuorena sokea. Vakavat muutokset aiheuttavat linssin takakapseliin samentumia, muuttavat linssin muotoa, altistavat linssiä kaihimuutoksille ja voivat jopa altistaa silmän sisäisille verenvuodoille.

PHTVL/PHPV muutokset jaetaan vakavuudeltaan 1.-6. asteisiin, joista 1. aste on lievin ja 6. aste vakavin. Periytyminen monella rodulla on tuntematon, dobermannilla PHTVL/PHPV -sairauden epäillään periytyvän dominoivasti.

PHTVL/PHPV muutoksiin ei ole lääkehoitoa. Lievät muutokset eivät etene eivätkä haittaa koiraa. Vakavia muutoksia voi hoitaa leikkauksella, mutta se on hyvin riskialtista.

Suomessa on löydetty silmäpeilauksella vuoden 2017 loppuun mennessä PHTVL /PHPV -muutoksia 27 koiran silmistä. Yksilöitä, joilla on todettu 2. astetta ja sitä vakavampia PHTVL /PHPV muutoksia ei saa käyttää jalostukseen.

Verkkokalvon kehityshäiriö eli RD (retinal dysplasia)

RD:ssä verkkokalvo kehittyy sikiökauden aikana palautumattomasti epänormaalisti. Verkkokalvo voi olla paikallisesti liikakasvuinen tai osin irtaantunut, mikä aiheuttaa poimuja ja pienempiä ja laajempia irtaumia.
Lievissä tapauksissa silmän verkkokalvolla havaitaan poimuja, vakavissa tapauksissa voi koko verkkokalvo olla irtaantunut. RD-muutokset voidaan todeta jo pennuilla.

RD-muutokset jaetaan vakavuuden mukaan kolmeen eri luokkaan. Multifokaalissa RD:ssä (mRD) yhden tai molempien silmien verkkokalvolla on yksi tai useampia poimuja. Geografisessa RD:ssä (gRD) havaitaan mRD:tä laajempi saarekemainen muutos, jossa on poimuja ja verkkokalvon ohentumia. gRD-muutokset voivat vaikuttaa koiran näkökykyyn. Totaali RD:ssä (tRD) verkkokalvo on kokonaisuudessaan irti, tällainen koira on syntymästään asti sokea.

RD-sairaus periytyy useimmiten resessiivisesti. Osalla roduista esiintyy RD-sairauteen liittyen muita silmän kehityshäiriöitä ja osalla voi esiintyä RD sairauden lisäksi mm. luustomuutoksia. Eri muodoilla (mRD, gRD ja tRD) ei toistaiseksi ole todettu olevan geneettistä yhteyttä. On rotuja, joilla esiintyy kaikkia edellä mainittuja RD-sairauden muotoja, ja rotuja, joilla mRD diagnosoituja koiria käytetään aktiivisesti jalostukseen eikä silti vakavampia verkkokalvon kehityshäiriöitä (gRD, tRD) esiinny.

Suomessa on löydetty silmäpeilauksella vuoden 2020 loppuun mennessä mRD -muutoksia 26 koiran silmistä ja gRD -muutoksia 19 koiran silmistä. tRD-muutoksia ei ole löytynyt.

Yksilöitä, joilla on todettu tRD ei saa käyttää jalostukseen. mRD- tai gRD-koiraa voi käyttää jalostukseen, jos parituskumppaniksi valitaan RD-vapaa yksilö.

SKL:n verkkosivut, julkaisu poimittu 17.1.2021:
https://www.kennelliitto.fi/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/yleisimmat-silmasairaudet

PPM eli persistoiva pupillaari membraani

PPM on synnynnäinen silmän kehityshäiriö, jossa sikiökaudella silmän linssin etuosaa ruokkiva verisuonitus ei häviä kuudenteen elinviikkoon mennessä.
Verisuonikalvon jäänteitä voi näkyä yhdessä tai molemmissa silmissä. Muutokset voivat olla joko pieniä pigmentoituneita pisteitä linssin etukapselissa tai sitten lankamaisia PPM-rihmoja, jotka sijaitsevat iiriksen pinnalla. Rihmat voivat kulkea iriksestä irikseen jopa pupillan poikki, iriksestä linssin etukapseliin tai iriksestä sarveiskalvoon aiheuttaen linssin ja sarveiskalvon kiinnityskohtaan samentumamuutoksen. Rihmojen sijasta voidaan todeta laajempia kudoslevymäisiä muutoksia.

Sairauden lievät muodot eivät haittaa koiran elämää mitenkään. Vakavat muutokset (PPM-rihmat iiriksestä linssiin ja/tai sarveiskalvoon, levymäiset muodostumat) voivat heikentää yksilön näkökykyä.

PPM on perinnölliseksi epäilty tai perinnölliseksi todettu mm. seuraavilla roduilla: basenji, welsh Gorgi pembroke, chow chow, mastiffirodut, petit basset griffon vendeen.

Suomessa on löydetty silmäpeilauksella vuoden 2020 loppuun mennessä PPM-muutoksia 16 koiran silmistä. Yksilöitä, joilla on todettu PPM-muutoksia silmissä, voi käyttää jalostukseen, kunhan parituskumppaniksi valitaan PPM-vapaa yksilö.

Distichiasis, ektooppinen cilia ja trichiasis

Distichiasis, ektooppinen cilia ja trichiasis ovat kaikki nimityksiä väärässä paikassa kasvaville ripsille tai karvoille, jotka ärsyttävät koiran silmää.
Distichiasis-termillä tarkoitetaan ylimääräisiä ripsiä, jotka kasvavat luomen reunassa ripsirivin sisäpuolella. *Ektooppinen cilia* taas on luomen sisäpinnalta kasvava ripsi. *Trichiasis* on silmän sisänurkan ihokarva, joka kasvaa väärään suuntaan eli silmän pintaa kohti.

Ripset ja karvat voivat olla pehmeitä tai kovia. Etenkin luomen sisäpinnan läpi suoraan sarveiskalvoa vasten kasvava ripsi voi aiheuttaa sarveiskalvon vaurioitumisen. Tämä ilmenee silmän siristelynä ja ylimääräisenä kyynelvuotona. Silmän sarveiskalvon pinnalla ’uivat’, pehmeät distichiasis-ripset eivät

yleensä aiheuta oireita. Oireilevilta koirilta ripsiä voidaan poistaa nyppimällä, jolloin ne kasvavat uudestaan tai poistaa ne pysyvästi polttamalla tai leikkauksella.

Vaiva on selvästi periytyvä, mutta periytymismekanismi ei ole tiedossa.

Suomessa on löydetty silmäpeilauksella vuoden 2020 loppuun mennessä todettu distichiasis tai ektooppinen cilia –muutoksia 166 koiralla. Trichiasis –muutoksia ei ole todettu.

Yksilöitä, joilla on todettu distichiasis, ektooppinen cilia tai trichiasis -muutoksia silmissä, voi käyttää jalostukseen, kunhan parituskumppaniksi valitaan kyseisistä sairauksista vapaa yksilö.

Muita yksittäisiä silmäsairauksia

Näiden silmäsairauksien esiintyvyys ilmenee taulukossa 24.
Glaukooma eli silmänpainetauti on monella rodulla perinnölliseksi oletettu silmäsairaus. Perinnöllistä (primaaria) glaukoomaa sairastavalla koiralla silmän sarveiskalvon ja värikalvon kulmaus (nk. kammiokulma) on rakenteeltaan usein poikkeava. Kammiokulmassa sijaitseva kampamainen rakenne eli niin kutsuttu pektinaattiligamentti on poikkeava ja/tai kammiokulma on madaltunut. Rakenteen poikkeama voi kehittyä iän myötä.

Mikäli kammiokulma on poikkeava, ei silmän sisällä tuotettu neste poistu kammiokulman kautta normaalisti ja silmänpaine nousee. Tila on kivulias, lääkitykseen usein heikosti vastaava ja johtaa usein sokeuteen. Kammiokulman tähystyksessä eli gonioskopiassa arvioidaan kammiokulman rakennetta. Gonioskopia voidaan tehdä osana virallista silmätarkastusta tai erillisenä lisätutkimuksena. ECVO:n ohjeistuksen mukaisesti vain virallisen silmätarkastuksen yhteydessä tehdyn gonioskopiatutkimuksen tulos tallennetaan virallisena.

Kammiokulman tila kehittyy iän myötä. ECVO suosittelee gonioskopia-tutkimuksen tekoa 1,4 ja 7 vuotiaana (3 vuoden välein). Jos glaukoomatutkimuksessa todetaan lievä tai kohtalainen kammiokulman epänormaali rakenne, suositellaan, että mikäli koiraa kuitenkin käytetään jalostukseen, tulisi parituskumppanin olla gonioskopiatutkittu ja terve. Jos muutokset on merkitty vakavaksi, ei koiraa pidä käyttää jalostukseen glaukoomariskin takia. Vuoden 2020 loppuun mennessä on espanjanvesikoirien virallisessa silmätarkastuksessa löytynyt 1 glaukoomaa sairastava koira, ja 5 kammiokulmien poikkeavuutta.

Lähde: Kennelliiton nettisivut. Poimittu 17.1.2021

Makroblepharonilla tarkoitetaan liian suurta luomirakoa.

Näköhermon vajaakehitys/mikropapilla –termeillä tarkoitetaan koiran silmässä olevan näkemisestä vastaavan hermon kehityshäiriötä. Vakavissa tapauksissa koira voi olla sokea, lievissä tapauksissa ei muutos ei välttämättä vaikuta koiran näkökykyyn. Taudin perinnöllisyydestä ei tiedetä.

Lasiaisen rappeumalla tarkoitetaan silmän kirkkaan hyytelömäisen osan muuttumista sameaksi, vesittymistä tai muuta rappeutumista. Lasiainen voi rappeutua ikääntymisen seurauksena tai se voi

johtua silmän sisäisestä tulehduksesta. Lasiaisen rappeuma voi vaikuttaa näkökykyyn. Joillain roduilla lasiaisen rappeuman epäillään olevan perinnöllistä.

Linssiluksaatio tarkoittaa linssin siirtymistä normaalilta paikaltaan joko etukammioon sarveiskalvon taakse tai takakammioon lasiaiseen. Linssiluksaatio aiheuttaa silmään voimakasta kipua, värikalvon tulehdusta ja usein myös silmän sisäisen paineen nousua (glaukooma). Linssiluksaation hoito on leikkaushoito. Linssiluksaation epäillään periytyvän autosomaalisesti resessiivisesti.

Puutteellisella kyynelkanavan aukolla tarkoitetaan silmäluomen reunasta alkavan kyynelkanavan aukon puutteellista kehitystä. Kyynelkanavan kautta silmän erittämä silmää voiteleva kyynelneste valuu pois. Lievissä tapauksissa muutosta ei välttämättä arjessa huomaa, vakavissa tapauksissa kyynelneste valuu koko ajan silmästä aiheuttaen mm. karvojen kostumista ja värjäytymistä silmän sisänurkan alueella.

Sarveiskalvon dystrofialla tarkoitetaan silmän aineenvaihduntahäiriötä. Sarveiskalvon sisään kertyy kolesterolikiteitä läikäksi, läikän koko voi vaihdella ja se voi myös kasvaa. Jos muutos on laajalla alueella, voi se vaikuttaa koiran näkökykyyn.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

Espanjanvesikoirilla esiintyy sairauksia ja vikoja, joita eivät ole mukana PEVISA-ohjelmassa. Alla on esitelty merkittävimmät sairaudet.

Autoimmuunisairaudet ja immuunivälitteiset taudit

Immuunivälitteisillä taudeilla tarkoitetaan laajaa joukkoa erilaisia sairauksia, joiden syntymekanismia ja periytymistä ei kaikissa tapauksissa tunneta. Myös immuunijärjestelmän reagointi vääriin, tavallisesti hyödyllisiin kohteisiin kuten lihan proteiineihin, luokitellaan näihin tauteihin. Sairauden syntymiseen vaaditaan geneettinen alttius, mutta usein taustalla voi olla jokin ympäristöstä peräisin oleva laukaiseva tekijä. Autoimmuunitaudissa immuunireaktion laukaisee elimistön oma kudos. Immuunipuolustuksen tarkoituksena on puolustaa elimistöä vieraita taudinaiheuttajia kuten viruksia ja bakteereja vastaan. Autoimmuunitaudissa immuunijärjestelmän toiminta on häiriintynyt ja se reagoi elimistön omia kudoksia vastaan aikaansaaden solujen ja kudosten tuhoutumisen. Koirien immuunivälitteisiin sairauksiin kuuluvat yleisimpinä allergiat ja atopiat, kilpirauhasen vajaatoiminta, haiman vajaatoiminta, diabetes, Addisonin tauti, trombosytopenia, immuunivälitteinen hemolyyttinen anemia, reuman kaltaiset sairaudet, autoimmuuni aivokalvontulehdus ja erilaiset suolistosairaudet.
Espanjanvesikoirilla esiintyy kilpirauhasen vajaatoimintaa, allergioita ja atopioita sekä haiman vajaatoimintaa- Yksittäisinä tapauksina on esiintynyt myös diabetesta, Addisonin tautia sekä kroonista suolistotulehdusta (IBD)

Kilpirauhasen vajaatoiminta

Kilpirauhasen vajaatoiminta on yleinen, moniin eri elimiin vaikuttava koirien sairaus, jolla on geneettistä taustaa. Kilpirauhasen vajaatoiminnassa kilpirauhasen tuottama hormonimäärä ei riitä elimistön tarpeisiin, mikä puolestaan aiheuttaa näkyvät oireet (väsymys, painon nousu,

karvapeitemuutokset).Kilpirauhasen vajaatoiminnalle on kolme eri tyyppistä syytä; primaari muoto johtuu kilpirauhasessa olevista muutoksista, sekundaari ja tertiääri johtuvat aivojen säätelyjärjestelmässä olevista muutoksista. Primaarisyy on yleisin koirilla esiintyvä muoto. Primaarin vajaatoiminnan voi aiheuttaa tulehdus kilpirauhasessa (autoimmuunitulehdus tai jokin muu esim. bakteeritulehdus), jodin puute, kilpirauhaskasvain tai esim. kilpirauhasen synnynnäinen kehityshäiriö. Noin 50% kilpirauhasen vajaatoiminnoista syynä on kilpirauhasen lymfosytaarinen eli autoimmuunitulehdus. Tavallisesti kilpirauhasen vajaatoiminta puhkeaa keski-ikäisille tai vanhoille koirille, eli noin 4-11-vuotiaille. Oireet johtuvat koiran yleisestä aineenvaihduntatason laskusta. Koiran paino nousee ja se on usein apaattinen ja väsynyt. Koira saattaa palella; koira hakeutuu oleskelemaan lämpimämpiin paikkoihin. Ihossa ja karvassa voi nähdä muutoksia. Karvapeite ohenee ja se voi kaljuuntua paikoittain (useimmiten vartalon alueelta). Iho voi myös hyperpigmentoitua eli tummua. Veriarvoissa voidaan nähdä muutoksia. Kilpirauhasen vajaatoiminta voi aiheuttaa myös häiriöitä sukupuolitoiminnassa. Kiimakierrossa voi olla häiriöitä, hedelmöityminen voi vaikeutua sekä siittiöiden määrä uroksilla laskea. Diagnoosi tehdään yleensä kliinisten oireiden ja verikokeiden avulla. Normaalitilanteessa omistaja on voinut huomata koiran väsähtäneen, olevan apaattisempi ja lihoneen. Omistaja on voinut myös huomata muutoksia karvan kasvussa. Espanjanvesikoirilla tauti havaitaan useimmiten terveystutkimusten yhteydessä otettavista kilpirauhastesteistä. TGAA-määrityksellä etsitään verestä vasta-aineita kilpirauhashormonien esiastetta/varastoa tyreoglobuliinia vastaan. Tällä tutkimuksella pystytään selvittämään se, kuinka todennäköistä on, että koira sairastuu lymfosytaariseen eli autoimmuunitulehdukseen. Tulos on joko negatiivinen tai positiviinen. Vasta-aineet muodostuvat koirilla yksilöllisesti. T4- ja TSH-määrityksillä tutkitaan veren tyroksiini- ja tyreotropiinipitoisuuksia. Näillä määritetään kilpirauhasen senhetkinen kunto. Alhainen T4 ja korkea TSH kertovat kilpirauhasen vajaatoiminnasta. Kilpirauhasen vajaatoimintaa voidaan hoitaa, mutta koira ei voi siitä parantua. Lääkityksen tavoitteena on normalisoida koiran elimistön kilpirauhashormonipitoisuus. Lääkitys on elinikäinen.

Espanjanvesikoirien kilpirauhasen vajaatoiminnasta tehdyssä lisensiaattityössä todetaan, että kilpirauhasen vajaatoiminta on espanjanvesikoirilla perinnöllistä. Periytyminen on kuitenkin monitekijäistä. Jalostukseen käytettävät koirat suositellaan testattavaksi kilpirauhasen vajaatoiminnan varalta ennen astutusta. Testitulos (TGAA, T4/TSH) ei saa alle 6 vuotiaalla koiralla olla 18 kk:tta vanhempi, yli 6 vuotiaan koiran testitulos ei saa olla 24 kk:tta vanhempi. Jalostukseen käytettävä koira ei saa olla TGAA-positiivinen eikä sairastaa kilpirauhasen vajaatoimintaa. (Espanjanvesikoirien jalostuksen toimintaohje, hyväksytty Spanieliliiton hallituksen kokouksessa 3.11.2009).

Vesikoirat ry kerää nettisivuilleen vapaaehtoisiin ilmoituksiin perustuvia kilpirauhastestattujen koirien verikoetuloksia. Rotujärjestölle on vuoden 2020 loppuun mennessä ilmoitettu 54 kilpirauhasen vajaatoimintaa sairastavaa koiraa. (lähde: Vesikoirat ry:n nettisivut)

Lähteet

- Nelson R.W., Couto, C.G. Small Animal Internal Medicine 3rd ed., St. Louis, Mosby Elsevier. s-691-709
- Sjaastad OV, Hove K, Sand O. Physiology of Domestic Animals. Oslo: Scandinavian Veterinary Press; 2003. s.216-221

- McGavin MD, Zachary JF. Pathologic Basis of Veterinary Disease. St. Louis: Elsevier Inc.; 2007. s. 720-722
- Lohjan Pieneläinklinikka/ Koira-artikkelit: Koiran hypotyreoosi eli kilpirauhasen vajaatoiminta (http://www.clinivet.fi/artikkelit/koira_artikkelit/artikkeli_15.html)
- Kennelliitto/ Jalostus &ja kasvatus/ artikkelit/ Kilpirauhasen vajaatoiminta, ELL Nina Menna, Vetcare oy ja Mäntsälän eläinlääkäriasema (http://www.kennelliitto.fi/FI/jalostusjakasvatus/artikkelit/kilpirauhanen.htm)
- Spillmann, T. ELT, Diseases of the thyroid gland, Hypothyroidism, luentomateriaali syksy 2008, Helsingin yliopisto
- Honkavaara, J. ELL; Kilpirauhasen farmakologiaa, luentomateriaali syksy 2008, Helsingin yliopisto
- Kauppila, S. Hypothyroidism on Spanish Waterdogs in Finland, 2011, Helsingin yliopisto, eläinlääketieteellinen tiedekunta

Haiman vajaatoiminta, EPI (Exocrine Pancreatic Insufficiency)

Haiman vajaatoiminnassa haiman eksokriininen eli avoeritteinen osa ei pysty tuottamaan riittävästi ruuansulatusentsyymeja. Yleensä haiman endokriininen eli umpieritteinen osa toimii normaalisti. Koska haiman tuottamat ruuansulatusentsyymit vastaavat ravinnon valkuaisaineiden ja rasvojen pilkkomisesta ohutsuolessa, seurauksena niiden alentuneesta tuotannosta on vaikeita ruoansulatushäiriöitä.Haiman surkastuminen on koirilla yleensä autoimmuunisairaus. Haiman vajaatoiminnassa autoimmuunitulehdusreaktio kohdistuu haimaentsyymejä tuottaviin akinussoluihin, johtaen niiden surkastumiseen ja ruoansulatusentsyymien erityksen vähentymiseen. Haiman eksokriinisella osalla on suuri eritystoiminnan reservi ja ruoansulatuksen häiriintyminen ilmenee vasta, kun yli 90 % erityksestä on häiriintynyt. Periytymismekanismia ei ole kuitenkaan vielä pystytty selkeästi määrittämään. Todennäköistä on, että kyseessä on väistyvä, resessiivinen ominaisuus, mutta ei tiedetä, onko kyseessä yhden vai useamman geenin muutos.Sairaalla koiralla on syntyessään normaali haima, sen surkastuminen alkaa myöhemmällä iällä ja johtaa yleensä ruoansulatusentsyymejä tuottavan osan täydelliseen surkastumiseen. Oireet ilmenevät nuorilla koirilla, yleensä 1–5 vuoden iässä. Tyypillistä on koiran laihtuminen huomattavasti lisääntyneestä ruokahalusta huolimatta. Ulosteen määrä on lisääntynyt, koira saattaa ripuloida, sillä on ilmavaivoja ja maha kurnii. Uloste on usein väriltään harmaata tai keltaista, usein siinä on myös sulamatonta ruokaa.Haiman vajaatoiminnan hoitona on ruuan mukana annettava entsyymivalmiste tai raaka haima. Joskus suolisto ei palaudu normaaliksi vaan hoitona voidaan tarvita entsyymeiden lisäksi antibiootteja tai glukokortikoideja. Espanjanvesikoirien jalostustoimikunnalle oli vuoden 2010 loppuun mennessä ilmoitettu 2 haiman vajaatoimintaa sairastavasta koirasta. Haiman vajaatoimintaa sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Lähteet

- Nelson R.W., Couto, C.G. *Exocrine pancreas insufficiency,* Small Animal Internal Medicine 3rd edition, St. Louis, Mosby Elsevier. s. 446-447, 560-564
- Birchard S.J., Sherding R. G., *Exocrine pancreatic insufficiency* Saunders Manual of Small Animal Practice, 2nd edition,Saunders, 2000 s. 888-889

IMHA

Immuunihemolyyttinen anemia eli IMHA on koiralla melko tavallinen tauti. IMHA on patologinen prosessi, jossa elimistö alkaa hajottamaan omia punasolujaan. Primaarissa sairaudessa yksilön immuunijärjestelmä toimii epänormaalisti ja muodostaa vasta-aineita veren punasoluja vastaan. Taudille ei tällöin löydetä mitään taustalla olevaa syytä tai laukaisevaa tekijää. Voimakkaat yleisoireet voivat olla akuutteja tai niitä on voinut esiintyä pidemmällä aikavälillä. Useista hoitovaihtoehdoista huolimatta sairastuneiden koirien kuolleisuus on suuri etenkin hoidon alkuvaiheessa. Hoitona käytetään immuunivastetta alentavia lääkkeitä: kortisonia ja sytostaatteja eli solusalpaajia sekä veren hyytymistä estäviä lääkkeitä.

Jalostustoimikunnan tietoon on tullut yksi IMHA-tapaus, ja lisäksi Kennelliiton jalostustietojärjestelmään on merkitty 2 koiran kuolinsyyksi IMHA/AIHA.

Lähde: Kaisa Ylä-Tuuhonen, Immuunivälitteinen hemolyyttinen anemia koiralla – kirjallisuuskatsaus

Krooninen suolistotulehdus (IBD)

Kroonisella suolistotulehduksella tarkoitetaan suoliston idiopaattista tulehdustilaa (Inflammatory Bowel Disease, IBD). Idiopaattisella sairaudella tarkoitetaan sellaista sairautta, jonka aiheuttajaa ei ole tunnistettu. Kroonista ripulia ja oksentelua voi koiralla aiheuttaa mm. ruoka-aineallergiat, haimatulehdus ja suolistoloiset sekä bakteereiden liikakasvun aiheuttama suolistotulehdus (small intestinal bacterial overgrowth, SIBO). Diagnoosiin päädytään siis sulkemalla pois muut sairaudet, varmistus saadaan suolistosta otettavilla koepaloilla. Kroonista suolistotulehdusta (IBD) pidetään yhtenä autoimmuunitaudeista. Perinnölliset tekijät vaikuttavat taudin syntyyn, mutta mekanismia ei tunneta. Koiran oireet vaihtelevat riippuen siitä, missä kohdassa tulehdus suolistossa on. Oksentelevilla koirilla tulehdus on yleensä mahalaukussa tai ohutsuolen alkuosassa, ripuloivilla koirilla tulehdus on suoliston loppuosassa. Ripulin laatu vaihtelee löysästä ulosteesta vesiripuliin. Oksentelun ja ripulin seurauksena koiran paino yleensä laskee, koska ravintoaineita ei imeydy. Taudin hoitona on useimmiten jatkuva antibiootti- tai kortisonilääkitys tai näiden yhdistelmä sekä suolistoystävällinen ruokavalio. Suolistoystävällisessä ruokavaliossa proteiinit, hiilihydraatit ja rasvat on helposti sulavassa muodossa ja kaupallisissa valmisteissa on usein lisänä erilaisia maitohappobakteerikantoja, jotka ylläpitävät suoliston normaalimikrobistoa. Tauti on kontrolloitavissa, mutta ei parannettavissa. Espanjanvesikoirien jalostustoimikunnalle oli vuoden 2010 loppuun mennessä ilmoitettu 2 kroonista suolistotulehduksesta sairastavasta koirasta. Kroonista suolistotulehdusta sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Allergia ja atopia

Puhekielessä allergialla tarkoitetaan sekä atopiaa että ruoka-aineyliherkkyyttä. Molemmissa elimistön puolustusmekanismi reagoi normaalista poikkeavalla tavalla tavallisiin, useimmiten vaarattomiin asioihin eli allergeeneihin. Atopiaa ja ruoka-aineyliherkkyyttä voi esiintyä myös samalla koiralla. Atopia ja ruoka-aineyliherkkyys ovat elinikäisiä vaivoja, jotka ovat kontrolloitavissa, mutta eivät parannettavissa. Atopiassa elimistö käynnistää vasta-ainevälitteisen (IgE) reaktion ympäristöstä tuleviin

allergeeneihin, jotka pääsevät elimistöön hengityksen, iho- ja limakalvokosketuksen kautta. Tavallisia allergeeneja ovat mm. pölypunkit, siitepölyt, homesienten itiöt ja eläinhilseet. Ruoka-aineyliherkkyyden yhteydessä allergeeni pääsee elimistöön ruuansulatuskanavan kautta. Tavallisimpia ruoka-aineyliherkkyyttä aiheuttavia allergeeneja mm. ovat naudanliha, meijerituotteet, sianliha, vehnä, maissi. Ruoka-aineyliherkkyydessä sairauden mekanismi on monimutkaisempi kuin atopiassa, oireiden puhkeamiseen vaikuttavat useat erilaiset elimistön puolustusmekanismit.Atopia puhkeaa tavallisesti, kun koira on noin 6kk-3v ikäinen, harvoin tauti puhkeaa yli 7-vuotiaalla koiralla. Oireina ovat ihon kutina ja punoitus, koira nuolee, raapii ja/tai pureskelee kutisevia alueita. Kutinaa ja punoitusta esiintyy etenkin pään ja mahan iholla, tassuissa, kainaloissa ja nivusissa. Korvatulehdukset ovat yleisiä atopiasta kärsivillä koirilla. Tassujen ihotulehduksia esiintyy myös. Ruoka-aineyliherkkyys puhkeaa koirilla noin kolmasosassa tapauksista alle vuoden ikäisinä, mutta tauti voi puhjeta myös vanhallekin koiralle (yli 10v). Oireet ovat epämääräisempiä kuin atopiassa. Ihon kutinan, näppylöiden ja punoituksen lisäksi koiralla voi olla suolisto-oireita eli ripulia, ilmavaivoja ja oksentelua. Atopian ja ruoka-aineyliherkkyyden hoidossa tärkeintä on allergeenien välttäminen. Koiran oireita voidaan hoidon alkuvaiheessa hillitä esimerkiksi lääkkeillä (glukokortikoidit), shampoopesuilla ja ihon rasvaamisella. Espanjanvesikoirien jalostustoimikunnalle oli vuoden 2010 loppuun mennessä ilmoitettu 8 allergisesta tai atooppisesta koirasta. Atooppista tai allergista koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Lähteet:

- Saijonmaa-Koulumies, Leena. 2008 Allergiset ihosairaudet, HY/ Eläinlääketieteellinen tiedekunta
- Menna, Nina. Koiran Atopia, Suomen Kennelliitto, internetjulkaisu, poimittu 23.1.2011, http://www.kennelliitto.fi/FI/jalostusjakasvatus/artikkelit/atopia.htm
- Ihosairaudet, allergiatestaus ja siedätyshoito, Eläinystäväsi Lääkäri, internetjulkaisu, poimittu 23.1.2011 http://www.elainystavasilaakari.fi/?Palvelut:Ihosairaudet%2C_allergiatestaus_ja_sied%E4tyshoito
- Pohjola-Stenroos, Suvi. Koiran allergia, internetjulkaisu, poimittu 23.1.2011 http://www.clinivet.fi/artikkelit/koira_artikkelit/artikkeli_4.html

Muita espanjanvesikoirilla esiintyviä autoimmuunitautien yksittäistapauksia ovat autoimmuuni aivokalvontulehdus, cushingin tauti, addisonin tauti ja epilepsia. Näistä ei kuitenkaan ole tullut jalostustoimikunnalle ilmoituksia.
Näiden yleisyys selvinnee osaltaan suunnitteilla olevasta terveyskyselystä.

Muita perinnöllisiä ja mahdollisesti periytyviä sairauksia tai vikoja

Ihotaudit ja karvapeitteen muutokset

Koiralla esiintyy lukuisia erilaisia ihotauteja, joista tavallisimpia ovat loisten aiheuttamat sairaudet, bakteeri-ja sieni-ihottumat, sisäeritysrauhasten häiriöistä johtuvat oireilut, allergiset oireet ml. atopia sekä ihon toimintahäiriöt. Tässä esitellään sellaiset taudit, joilla oletetaan olevan perinnöllistä taustaa. Ihotautien oireita ovat mm. kutina, karvanlähtö, karvanlaadun huonontuminen, hilseily ja tulehdukset. Näitä kaikkia ei esiinny kaikissa taudeissa. Alla mainittujen tautien lisäksi iho-oireita voivat aiheuttaa mm. kilpirauhasen vajaatoiminta, Cushingin tauti sekä allergia ja atopia. Espanjanvesikoirilla esiintyy

myös huonokarvaisuutta, joka ei ole liitettävissä mihinkään sairauteen, vaikka sillä onkin selvästi perinnöllinen tausta. Koiran turkki voi olla liian pehmeä, se voi olla osassa koiraa etenkin kuono-osassa ja tassuissa normaalia lyhyempää, tai turkki voi olla muuten laadultaan huonoa. Etenkin pennusta asti esiintynyttä huonokarvaisuutta tai 'karvanpuutosta' kuonon ja tassujen alueella ei tule sekoittaa sairauksien aiheuttamaan karvanpuutokseen.

Lähteet:

Saijonmaa-Koulumies, Leena. *Keratinisaatiosairaudet, ihonhilseilyhäiriöt, seborrea*, Helsingin yliopisto, 2008

Birchard S.J., Sherding R. G., *Keranization disorders* Saunders Manual of Small Animal Practice, 2nd edition,Saunders, 2000 s. 357-364

Follikulaarinen dysplasia, FD (follicular dysplasia)

Follikulaarinen dysplasia johtuu karvafollikkeleiden eli karvatuppien toimintahäiriöstä. Karvatuppi on ihon orvaskedessä sijaitseva, karvan juurta ympäröivä ihon osa. Karvatupen toimintahäiriössä karvan kehitys ja kasvu on häiriintynyttä ja karvatuppeen voi kertyä pigmenttiä. Sairaus aiheuttaa yksittäisten karvojen puuttumista tai läikittäistä karvanpuutosta sekä ihon sarveiskerroksen paksuuntumista. Follikulaarisesta dysplasiasta on eri muotoja, jotka liittyvät koiran väriin ja ovat perinnöllisiä. Portugalinvesikoirilla, irlanninvesispanieleilla ja kiharakarvaisilla noutajilla on todettu tautimuoto, joka ilmenee 2-4 vuoden iässä. Espanjanvesikoirilla ei ole todettu mitään tiettyä tautimuotoa. *Black Hair Follicle dysplasiaa* on harvinaisempi ja sitä esiintyy useilla 2- ja 3- värisillä, mutta myös yksivärisillä roduilla. Koirat ovat syntyessään normaalin näköisiä, mutta muutoksia mustan karvan alueella voidaan todeta jo 4 viikon ikäisillä pennuilla. *Color Dilution (mutant) alopecia* on useilla roduilla etenkin sinisillä ja kellertävänruskeilla koirilla esiintyvä häiriö karvan kasvussa ja melanisaatiossa. Sen on todettu olevan periytyvän autosomaalisesti resessiivisesti. Tämä muoto kehittyy kolmen ensimmäisen ikävuoden aikana ja karvapeitteestä tulee tällöin koinsyömän näköinen. Oireet ovat poikkeuksellisesti lähtevä karva, jonka tilalle kasvaa sairauden alkuvaiheessa kyllä uutta karvaa, mutta myöhemmin keho jää entistä laajemmin karvattomaksi.

Follikulaarinen dysplasia voidaan todeta eläinlääkärin toimesta ottamalla koepala sairaan koiran ihosta. Tämä testi voidaan tehdä jo pienille pennuillekin. Tauti on elinikäinen, eikä siitä voi parantua. Hoidoilla pyritään parantamaan koiran elämänlaatua. Hoitoina käytetään mm. shampoopesuja, rasvahappoja ja antibiootteja. Espanjanvesikoirien jalostustoimikunnalle oli vuoden 2015 loppuun mennessä ilmoitettu 11 FD:tä sairastavasta koirasta. FD:tä sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

SA-ihosairaus, talirauhastulehdus (sebaceous adenitis)

SA on talirauhaseen kohdistuva tulehdussairaus, joka johtaa talirauhasen tuhoutumiseen. SA:ta on todettu useilla eri koiraroduilla, joista useilla tapaukset ovat olleet yksittäisiä. Muun muassa villakoirilla, samojedeilla, akitoilla ja belgianpaimenkoirilla taudin on todettu olevan perinnöllistä.

SA:n syy tunnetaan huonosti. SA:n syynä on todennäköisesti talirauhasen tai talirauhasesta ihon pintaan johtavan käytävän rakenteellinen vika, jonka seurauksena talia kertyy ympäröivään kudokseen ja

aiheuttaa näin vierasesinereaktion ihossa. SA:n syynä epäillään myös olevan jonkinlainen autoimmuunireaktio tai keratinisaatiohäiriöä tai sitten SA on seurausta ihon epänormaalista rasva-aineenvaihdunnasta.

Sairastuneet koirat ovat yleensä täysikasvuisia, joko nuoria tai keski-ikäisiä. Pitkäkarvaisilla koirilla ihomuutokset alkavat selkälinjasta; naama, pää, korvalehdet ja häntä voivat muuttua karvattomiksi. Muutokset leviävät selkälinjasta alaspäin. Sairauteen liittyy hilseilyä, korvatulehduksia ja sekundaarisia ihotulehduksia. SA todetaan ihosta otetuilla koepaloilla. SA:ta voidaan hoitaa, mutta tulos riippuu sairauden vaiheesta. Jos talirauhaset ovat tuhoutuneet, on ennuste huono. SA:ta hoidetaan paikallisesti shampoohoidoilla ja kosteuttavilla aineilla sekä rasvahapoilla, glukokortikoideilla ja antibiooteilla. Espanjanvesikoirien jalostustoimikunnalle oli vuoden 2015 loppuun mennessä ilmoitettu yhdestä SA:ta sairastavasta koirasta. SA:ta sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Patellaluksaatio

Patellaluksaatiolla tarkoitetaan polvilumpion sijoiltaan menoa. Polvinivelen rakenteelliset heikkoudet kuten virheellinen jalka-asento sekä liian matalat polvilumpion telaurat altistavat patellaluksaatiolle. Patellaluksaatiota esiintyy suhteellisen runsaasti kääpiöroduilla ja sellaisilla suuremmilla roduilla, joilla on suora takajalka. Patellaluksaation periytyvyyden mekanismi ei ole tiedossa.

Patellaluksaatio on synnynnäinen vika ja jaetaan vian vakavuuden perusteella neljään eri asteeseen. I - asteen luksaatiot ovat tavallisesti oireettomia eivätkä kaipaa hoitoa. II- ja III - asteen luksaatioissa koiralla havaitaan selviä liikkumisvaikeuksia. Ravatessaan koira koukistaa hetkittäin raajaansa sen sijaan että tukeutuisi sillä maahan (polvilumpio on luiskahtanut pois paikoiltaan), ja jatkaa sitten normaalia ravia (polvilumpio on palautunut paikoilleen). IV - asteen luksaatiossa polvilumpio on pysyvästi pois paikoiltaan. Usein oireet huomataan tapaturman jälkeen, vaikka kyseessä on synnynnäinen vika.

Lievien patellaluksaation muotojen hoidoksi riittää yleensä lepo ja kipulääkitys. Vaikeat patellaluksaatiot on hoidettava kirurgisesti. Vaikeimman asteen luksaatioissa hoito voi vaatia useita leikkauksia ja ennuste voi olla huono.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmästä löytyy yksi patellaluksaatiota sairastava koira, lisäksi jalostustoimikunnalle on toimitettu tieto yhdestä patellaluksaatiokoirasta. Vuoden 2020 loppuun mennessä on virallisia polvitutkimuksia tehty 774 espanjanvesikoiralle.

Lähteet:

- Lappalainen Anu, ELL, Polvilumpion sijoiltaan meno eli patellaluksaatio, Suomen Kennelliiton internetartikkelit. poimittu 18.6.2011

Selkämuutokset

Viime vuosina espanjanvesikoirien selkien röntgenkuvaus on yleistynyt lonkkakuvausten yhteydessä tai erillisenä kuvauksena. Taulukosta 25 voi nähdä, että suhteessa koirakantaan selkäkuvauslausuntoja on vielä vähän, kuitenkin jo noin 10 % luokkaa rekisteröintimääriin verrattuna. Selkälausunto annetaan

röntgenkuvista ja kuvaus suoritetaan erillisen SKL:n kuvausohjeen mukaan. Koiran tulee kuvaushetkellä olla vähintään 12 kk:n ikäinen. Tällöin sille annetaan lausunto synnynnäisistä selkämuutoksista. Kuvaushetkellä 24 kk täyttäneelle koiralle annetaan rotukohtaisesti lausunto myös muista selkämuutoksista (SP).

Taulukko 25: Viralliset selkäkuvauslausunnot SKL:n tilastoissa vuosittain

Lausuntovuosi	Lausunnot	LTV0	LTV1	LTV2	LTV3	LTV4	VA0	VA1	SP0	SP1
2017	**79**	57	8	1	9	4	47	13	38	1
2018	**83**	68	9	2	1	2	62	10	27	1
2019	**84**	65	11	0	2	4	64	8	33	0
2020	**88**	73	7	2	2	3	62	7	44	0

Spondyloosi (Spondylosis Deformans)

Luokitus SP0 Ei muutoksia puhdas, SP1 Todetaan < 3 mm piikkejä korkeintaan 4 nikamavälissä tai > 3 mm lievä piikkejä korkeintaan 3 nikamavälissä tai saareke korkeintaan 2 nikamavälissä, SP2 Todetaan silloittuma (täysi tai vajaa) korkeintaan 2 nikamavälissä selkeä ja/tai suuria saarekkeita korkeintaan 2 nikamavälissä, SP3 Todetaan silloittumia (täysiä tai vajaita) ja/tai suuria keskivaikea saarekkeita 3 – 7 nikamavälissä, SP4 Edellisiä vakavammat muutokset, vaikea.

Lausunnossa otetaan huomioon kaikki rintanikamat (1-13) sekä lannenikamat (1-7) ja ristiluu.

Nikamien epämuotoisuus (Vertebral Anomaly)

Luokitus VA0 Ei muutoksia normaali, VA1 1 - 2 epämuodostunutta nikamaa lievä, VA2 3 - 4 epämuodostunutta nikamaa selkeä, VA3 5 - 9 epämuodostunutta nikamaa keskivaikea, VA4 10 tai enemmän epämuodostunutta nikamaa vaikea. Arvostelussa ei huomioida häntänikamia.

VA lausunnon voi saada vain kerran.

Välimuotoinen lanne-ristinikama

Luokitus LTV0 Ei muutoksia, LTV1 Jakautunut ristiluun keskiharjanne (S1-S2) tai muu lievästi normaalista poikkeava rakenne (määritelmä 1.1.2015 alkaen), LTV2 Symmetrinen välimuotoinen lanne-ristinikama, LTV3 Epäsymmetrinen lanne-ristinikama, LTV4 6 tai 8 lannenikamaa.
LTV lausunnon voi saada vain kerran.

Lähde: SKL 23.2.2021 https://www.kennelliitto.fi/en/media/3763

Varvasanomalia

Useilla koiraroduilla tavataan varvasanomaliaa, jossa yleensä eturaajan tai -raajojen uloimmat varpaat surkastuvat nuorella iällä. Kyseessä epäillään olevan varpaan verenkierron häiriö, joka aiheuttaa varpaan surkastumisen pennun kasvaessa. Surkastunut varvas on muita lyhyempi ja sen antura ei

välttämättä osu lainkaan maahan koiran seisoessa. Surkastuma voi olla voimakas tai lievä (jolloin sitä on vaikea huomata). Anomaliaa voi esiintyä myös takaraajoissa ja muissa kuin uloimmissa varpaissa.

Varvasanomalia todetaan usein noin 3-6 kuukauden iässä, joissain tapauksissa sen voi havaita jo aiemmin. Vakavuusasteesta riippuen anomalia voi altistaa myöhemmällä iällä nivelrikolle. Koira joutuu jakamaan painon terveille varpaille, jolloin tassu saattaa kääntyä virheasentoon ja samalla jalan liikerata voi muuttua. Tämän seurauksena terveille varpaille ja myöhemmin kenties muihin niveliin sekä selkärankaan voi kohdistua vääränlaista rasitusta.

Varvasanomaliaa on löydetty espanjanvesikoirilla aiemmissakin sukupolvissa. Varvasanomalia on todennäköisesti perinnöllinen. Varvasanomaliaa sairastavien espanjanvesikoirien geeninäytteitä on toimitettu suomalaiselle geenitutkimusryhmälle, joka on kiinnostunut aiheen tutkimisesta. Lisänäytteitä toivotaan lähetettävän Helsingin yliopiston koirien geenitutkimusryhmälle.

Espanjanvesikoirien jalostustoimikunnalle on vuoden 2020 loppuun mennessä ilmoitettu 2 varvasanomaliakoiraa.

Edellä mainittujen luustosairauksien lisäksi espanjanvesikoirilla esiintyy mm. **polven ristisidevaurioita**. Seuraava päivitys kokonaistilanteesta saadaan, kun uusi terveyskysely toteutetaan. Kyselyssä kiinnitetään erityisesti huomiota alle 8-vuotiaiden koirien ristisidevauriohin.

Lähteet:
English Cocker Spaniel Club of America-nettisivut, Article Written by Addi Pittman, President of Health Section. Poimittu 17.1.2021
Suomen kääpiöpinserit ry:n nettisivut (Hilkka Salohallan luento yhdistyksen kevätkokouksessa 2015). Poimittu 17.1.2021

Purentaviat

Espanjanvesikoirien purentoja on aiemmin pidetty kohtalaisen hyvinä. Rodussa ilmenee kuitenkin nykyisin kohtalaisen paljon hitaasti kasvavaa, erityisesti kapeaa, alaleukaa, jolloin pennun alakulmahampaat osuvat luovutusiässä yläikeniin. Kasvattajien kokemusten mukaan pääosa näistä purennoista korjaantuu itsekseen alaleuan kasvun myötä hampaiden vaihtumisen yhteydessä. Vastaavaa purennan hidasta kehitystä esiintyy nykyään monissa muissakin roduissa. Espanjanvesikoirilla esiintyy myös yksittäisiä tapauksia alapurentoja, sekä joskus hyvin voimakkaitakin yläpurentoja.

Erityisen voimakas yläpurenta on havaittavissa pennuilla jo ensimmäisten elinviikkojen aikana. Näissä purennoissa ylä-ja alaleuka ovat yhteensopimattomat, ja alakulmahampaat saattavat jäädä yläkulmahampaan taakse. Kyseessä on mahdollisesti linjassa kulkeva geenivirhe, jota tavataan muissakin roduissa. Tällaisten voimakkaiden yläpurentojen (aikuisella koiralla n. 1 cm) omaavien espanjanvesikoirien geeninäytteitä on toimitettu suomalaiselle geenitutkimusryhmälle, joka on kiinnostunut aiheen tutkimisesta. Lisänäytteitä toivotaan lähetettävän Helsingin yliopiston koirien geenitutkimusryhmälle.

Diluutiogeenisyys

Suomessa havaittiin 2010-luvun alkupuolella muutamilla kasvattajilla yksittäisissä pentueissa ns. diluutiopentuja, joiden turkinlaatu ja -pituus poikkeaa tavallisen espanjanverikoiran turkista. Diluutiogeeni on väriin vaikuttava geeni, joka laimentaa geneettisesti mustan koiran harmaan väriseksi (nk. sininen) ja ruskean haalean ruskeaksi (nk. lila, Isabella) Myös kokovalkoinen tai beige voi olla geneettisesti diluutti, vaikka diluutio ei näykään valkoisessa tai beigessä karvassa. Tyypillinen karvan harmaantuminen iän myötä on eri asia kuin diluutio. Harmaantuvat koirat syntyvät tummina, kun taas oikeiden sinisten ja liilojen väritys on vaaleampi aivan syntymästä asti.

Ongelmalliseksi diluutiovärin voi tehdä siihen liittyvät turkki- ja iho-ongelmat. Joillekin diluutiovärisille koirille voi kehittyä karvatupen kehityshäiriön eli follikulaarisen dysplasian muoto, jota kutsutaan CDA:ksi (color dilution alopecia). Muita nimityksiä CDA:lle on colour mutant alopecia tai blue dog syndrome (sinisen koiran syndrooma, BDS). Espanjanvesikoiralla diluutiovärisyys aiheuttaa mustan tai ruskean karvan erilaisen laadun, karva on usein lyhyttä ja karheaa. Diluutiopennun tunnistaa jo tällaisen yksilön syntyessä. Diluutioväri tuo usein haastetta koiran elämään, koska koira saattaa kaljuuntua diluutiovärisen karvapeitteen osalta.

Diluutiogeeni periytyy autosomaalisen resessiivisesti, ja siihen on olemassa geenitesti. Koira on diluutti (dd), vain jos se on saanut saman geenimuodon sekä isältään että emältään. Nykyään useimmat kasvattajat haluavat selvittää suunniteltujen pentueidensa vanhempien geenitaustan diluution suhteen; ovatko nämä diluutiogeenin suhteen terveitä, kantajia vai sairaita. Kahta diluutiogeenin kantajaa ei suositella yhdistää keskenään, koska ne voivat tuottaa diluutiopentuja. Vesikoirat ry kerää nettisivuilleen vapaaehtoisiin ilmoituksiin perustuvia diluutiogeenitestattujen koirien testituloksia.

Lähde: Vesikoirat ry:n nettisivut 25.2.2021

Piilokiveksisyys

Muiden rotujen tapaan espanjanvesikoiralla ilmenee jonkin verran piilokiveksisyyttä. Urosta, jonka kives tai kivekset ovat jääneet laskeutumatta, ei voi käyttää jalostukseen. Pääsääntöisesti eläinlääkärit suosittelevat piilokivesten poistoa kun koira on kehittynyt fyysisesti sekä psyykkisesti aikuiseksi. Poistamatta jäänyt piilokives voi olla mahdollinen kasvainriski.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Taulukko 26: Espanjanvesikoirien yleisimmät kuolinsyyt 2000-2020 (Lähde SKL, Koiranet)

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Hengitystiesairaus	12 vuotta 4 kuukautta	1
Hermostollinen sairaus	6 vuotta 1 kuukautta	13
Epilepsia	4 vuotta 10 kuukautta	8
Hermostollinen sairaus	10 vuotta 9 kuukautta	3
Immunologinen aivo-/aivokalvontulehdus	2 vuotta 9 kuukautta	1

Muu hermostollinen sairaus	6 vuotta 1 kuukautta	1
Iho- ja korvasairaudet	5 vuotta 7 kuukautta	3
Muu iho- tai korvasairaus	5 vuotta 7 kuukautta	3
Immunologinen sairaus	5 vuotta 7 kuukautta	12
Immunologinen sairaus	6 vuotta 7 kuukautta	4
Immuunihemolyyttinen anemia, IMHA, AIHA	5 vuotta 7 kuukautta	3
Muu immunologinen sairaus	4 vuotta 9 kuukautta	5
Kadonnut	1 vuotta 0 kuukautta	1
Kasvainsairaudet, syöpä	9 vuotta 10 kuukautta	100
Hermoston kasvain	11 vuotta 11 kuukautta	2
Ihon tai ihonalaiskudoksen kasvain	10 vuotta 7 kuukautta	3
Kasvainsairaudet, syöpä	9 vuotta 9 kuukautta	27
Luun tai nivelten kasvain	11 vuotta 5 kuukautta	2
Lymfoma, imusolmukesyöpä	6 vuotta 4 kuukautta	13
Maksan, munuaisten tai suoliston kasvain	10 vuotta 0 kuukautta	14
Muu kasvainsairaus	10 vuotta 6 kuukautta	20
Pernan, sydämen tai verisuonijärjestelmän kasvain	10 vuotta 9 kuukautta	11
Utarekasvain, nisäkasvain	13 vuotta 2 kuukautta	4
Virtsarakon kasvain	9 vuotta 1 kuukautta	4
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	10 vuotta 10 kuukautta	9
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	9 vuotta 7 kuukautta	22
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	4 vuotta 4 kuukautta	32
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	3 vuotta 11 kuukautta	8
Muu käytösongelma	3 vuotta 11 kuukautta	4
Pelokkuus	5 vuotta 3 kuukautta	6
Salakavaluus tai arvaamattomuus	4 vuotta 5 kuukautta	10
Vihaisuus	3 vuotta 9 kuukautta	3
Yksinolo-ongelmat	4 vuotta 2 kuukautta	1
Luusto- ja nivelsairaus	9 vuotta 7 kuukautta	29
Lonkkaniveldysplasia ja sen seurauksena kehittyvä nivelrikko	8 vuotta 10 kuukautta	10
Luusto- ja nivelsairaus	9 vuotta 11 kuukautta	4
Muu luuston tai nivelten sairaus	8 vuotta 8 kuukautta	4
Nivelrikko, artroosi, muualla kuin lonkissa tai kyynärnivelissä	11 vuotta 4 kuukautta	3
Polven ristisidevaurio	10 vuotta 3 kuukautta	8
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	7 vuotta 5 kuukautta	15
Haiman vajaatoiminta, EPI	1 vuotta 1 kuukautta	1
Mahalaukun kiertyminen	10 vuotta 6 kuukautta	1
Maksan vajaatoiminta	14 vuotta 5 kuukautta	2
Muu maksan tai ruoansulatuskanavan sairaus	7 vuotta 8 kuukautta	9

Ruokatorven laajentuma, megaesofagus	0 vuotta 1 kuukautta	1
Suoliston tukkiva vierasesine	1 vuotta 4 kuukautta	1
Muu sairaus, jota ei ole listalla	8 vuotta 2 kuukautta	31
Pennun synnynnäinen vika tai epämuodostuma	0 vuotta 2 kuukautta	2
Muu kehityshäiriö	0 vuotta 2 kuukautta	2
Selkäsairaus	8 vuotta 4 kuukautta	16
Muu selkäsairaus	4 vuotta 8 kuukautta	4
Selkäsairaus	10 vuotta 4 kuukautta	2
Spondyloosi, nikamien luusilloittuma, nikamien yhteenluutuminen	9 vuotta 9 kuukautta	5
Synnynnäinen nikamien epämuodostuma	7 vuotta 8 kuukautta	2
Takaselän kipu-halvaus-oireyhtymä, cauda equina -oireyhtymä	12 vuotta 0 kuukautta	2
Välilevytyrä, ”mäyräkoirahalvaus”	5 vuotta 11 kuukautta	1
Silmäsairaus	5 vuotta 7 kuukautta	3
Silmäsairaus	6 vuotta 7 kuukautta	2
Sokeutuminen	3 vuotta 8 kuukautta	1
Sisäeritysrauhasten sairaus	6 vuotta 5 kuukautta	9
Kilpirauhasen vajaatoiminta	3 vuotta 7 kuukautta	3
Kortisolin liikaeritys, Cushingin tauti	9 vuotta 4 kuukautta	1
Kortisolin vajaaeritys, Addisonin tauti	6 vuotta 3 kuukautta	1
Muu sisäeriterauhasten sairaus	6 vuotta 1 kuukautta	2
Sisäeritysrauhasten sairaus	9 vuotta 8 kuukautta	2
Sydänsairaus	7 vuotta 4 kuukautta	12
Muu sydämen sairaus tai vajaatoiminta	10 vuotta 7 kuukautta	7
Sydänsairaus	3 vuotta 6 kuukautta	4
Synnynnäinen sydämen tai sydänverisuonten kehityshäiriö	0 vuotta 3 kuukautta	1
Tapaturma tai liikennevahinko	3 vuotta 8 kuukautta	32
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	14 vuotta 1 kuukautta	85
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	9 vuotta 5 kuukautta	16
Kohtutulehdus, pyometra	11 vuotta 5 kuukautta	5
Munuaisten vajaatoiminta	7 vuotta 10 kuukautta	9
Muu virtsatie- tai lisääntymiselinten sairaus	11 vuotta 4 kuukautta	1
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	12 vuotta 3 kuukautta	1
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	8 vuotta 9 kuukautta	76
Kaikki yhteensä	**9 vuotta 0 kuukautta**	**519**

Kun poimitaan kuolinsyytilastoista erikseen alle 8-vuotiaat koirat kuolinsyyt ovat verraten erilaisia verrattuna iäkkäämpien koirien kuolinsyihin. Yli 8-vuotiaiden koirien yleisimmät kuolinsyyt ovat luonnollinen kuolema sekä lopetus vanhuuden tuomien vaivojen vuoksi, kasvainsairaudet ja syöpä tai

lopetus tuki- ja liikuntaelinsairauksien tuomien vaivojen vuoksi. Nuorempien, 0-8-vuotiaiden, koirien kuolinsyyt ovat yleisimmin tapaturma tai liikennevahinko, kasvainsairaudet ja syöpä tai käytöshäiriöt. Taulukoissa 27a ja 27b esitetään espanjanvesikoirien Suomen Kennelliiton tietokantaan ilmoitetut kuolinsyyt järjestettynä koiran kuoliniän mukaan. Kuolinsyyt on luokiteltu selvyyden vuoksi kategorioihin:

1. Tapaturma, liikennevahinko
2. Kasvainsairaudet, syöpä
3. Luonne tai käytöshäiriöt
4. Sydänsairaus
5. Purentaongelmat
6. Epilepsia tai muu hermostollinen sairaus
7. Ihosairaudet (muu kuin atopia)
8. Immunologinen sairaus (IMHA, kilpirauhasen vajaatoiminta, haiman vajaatoiminta)
9. Synnynnäinen kehityshäiriö
10. Tuki- ja liikuntaelimistön sairaus / vika.
11. Sisäelinsairaudet (11a maksan ja ruuansulatuselimistön, 11b haimatulehdus, 11c munuaisten ja virtsateiden toiminta)
12. Atopia / allergia
13. Silmäsairaudet
14. Vanhuus, luonnollinen kuolema tai lopetus
15. MUUT luokittelemattomat
Tilasto on kerätty SKL:n ilmoitettujen kuolinsyiden mukaan.

Taulukko 27a: Vuoteen 2020 mennessä ilmoitettujen 0-8 - vuotiaiden koirien yleisimmät kuolinsyyt

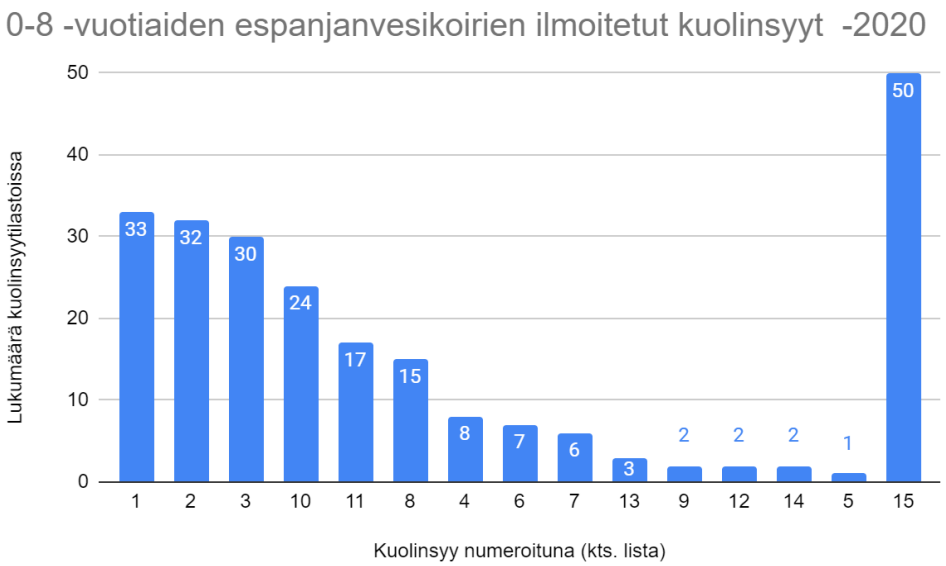

Taulukko 27b: Vuoteen 2020 mennessä ilmoitettujen 9-18 - vuotiaiden koirien yleisimmät kuolinsyyt

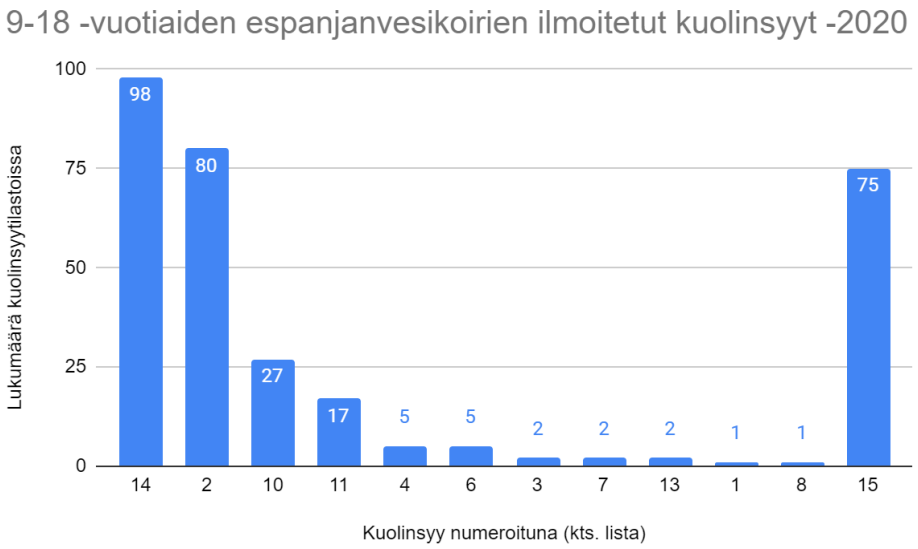

Vuosilta 2000-2009 on yhteensä 373 ilmoitettua kuolinsyytä: 16 luonteen tai käyttäytymisen vuoksi. Vuosilta 2010-2020 on 145 ilmoitettua kuolinsyytä ja niistä~~kin~~ 16 luonteen tai käyttäytymisen vuoksi. Määritelmänä vihaisuus on ilmoitettu tarkastelujaksolla kolmen koiran kuolinsyyksi. Näistä kahdelle oli ilmoitettu varsinaisen kuolinsyyn lisäksi lääkärin toteama kilpirauhasen vajaatoiminta. Kaikkiaan 12,5% luonteen tai käyttäytymisen vuoksi vuoteen 2020 loppuun mennessä lopetetuiksi ilmoitetuille espanjanvesikoirille oli toissijaiseksi lopetuksen syyksi ilmoitettu myös jokin fyysinen sairaus tai kivut. Tämän perusteella ei voida kuitenkaan päätellä, onko käyttäytymishäiriöiden syynä fyysinen sairaus. On kuitenkin ymmärrettävä, että kipu voi vaikuttaa käyttäytymiseen. Kipu saattaa myös aiheuttaa vastakkasia käytösmalleja, eli vetäytymistä ja haluttomuutta.

Taulukko 28: Kaksi ympyrädiagrammia luonteen tai käytäytymishäiriöiden vuoksi lopetetuksi ilmoitettujen espanjanvesikoirien tarkennetuista syistä. (Lähde: SKL, Koiranet 9.2.2021)

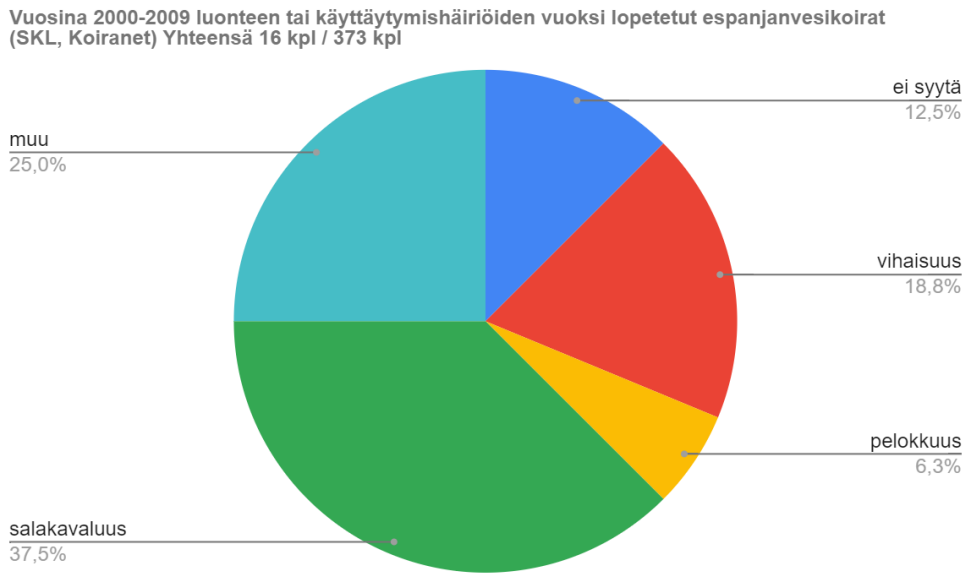

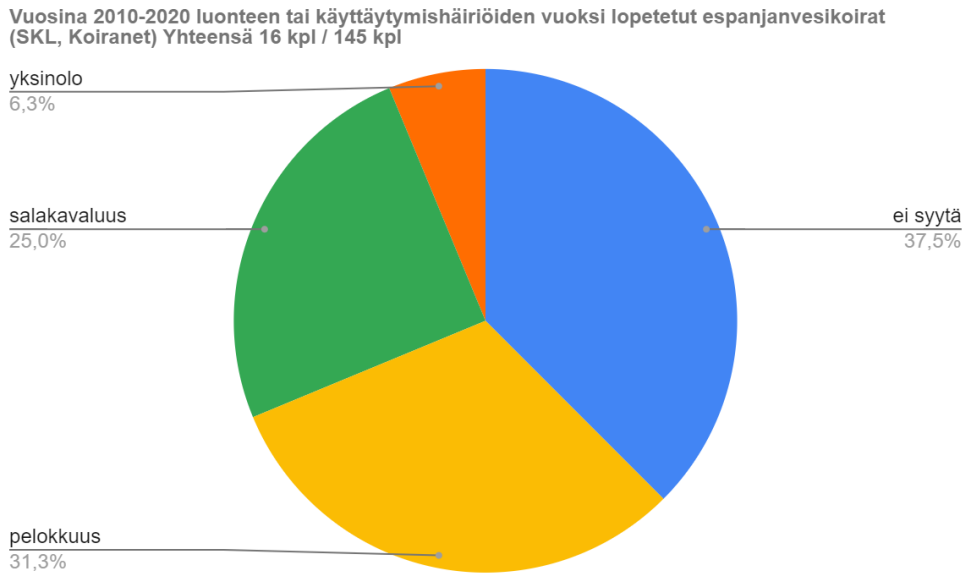

4.3.4 Lisääntyminen

Espanjanvesikoirien lisääntymisterveyttä kartoitettiin terveyskyselyllä keväällä 2010. Vastaukset saatiin 94 koirasta (39 urosta, 55 narttua). Kyselyn perusteella espanjanvesikoirien lisääntymisterveyden todettiin olevan hyvä. Nartuista valtaosalla oli säännöllinen juoksukierto, juoksujen väli oli keskimäärin 7.5 kuukautta. Nartuista 19 (34.5%) oli steriloitu, syitä steriloinnille mainittiin mm. nartun tai sen sukulaisten sairaudet, voimakkaat tai toistuvat valeraskaudet ja yleisempi ”ei jalostusmateriaalia”. Yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta narttujen astutus, kantoaika, synnytys ja pentujen hoito on sujunut ongelmitta. Myös kaikkien astuneiden urosten kerrottiin suoriutuneen astutuksesta ongelmitta. Uroksista 4 (10.3%) oli kastroitu, syiksi mainittiin piilokivekset ja eturauhastulehdus. Tulosten ei voida katsoa enää tässä olevan kovinkaan valideja kyselyn iän, koirakannan merkittävän kasvun sekä kyselyyn vastanneiden pienen määrän vuoksi. Kysely on tarpeen uusia vielä ennen seuraavaa JTO:n päivitystä.

Keskimääräinen pentuekoko

Taulukossa 29 on listattu rekisteröinnit eriteltynä kotimaisiin pentuihin, tuontikoiriin sekä pentueiden lukumäärään. Tiedoista näkyy myös keskimääräinen pentuekoko. Keskimääräinen pentuekoko on pysynyt melko vakiona viimeisen 10 vuoden aikana.

Taulukko 29. Vuositilasto 2011 - 2020, rekisteröinnit eriteltyinä.

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Pennut (kotimaiset)	526	412	440	401	435	387	399	424	492	331
Tuonnit	27	25	19	34	22	17	21	22	20	11

Rekisteröinnit yht.	553	437	459	435	457	404	420	446	512	342
Pentueet	94	78	78	71	75	68	66	80	86	58
Pentuekoko	5,6	5,3	5,6	5,7	5,8	5,7	6,0	5,3	5,7	5,7

Taulukko 30: Vuoden 2010 terveyskyselyn mukaan koirilla esiintyvät lisääntymiseen liittyvät vaikeudet:

Astumisvaikeudet	Tiinehtymisvaikeudet	Synnytysongelmat	Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla	Pentukuolleisuus	Synnynnäiset viat ja epämuodostumat
Melko harvinaisia	Melko harvinaisia	Melko harvinaisia	Erittäin harvinaisia / ei ilmoitettu	Melko harvinaisia	Melko harvinaisia

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Ulkomuotoon liittyvät anatomiset piirteet, jotka altistavat rodun yksilöt sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmille

Espanjanvesikoirien rakenne ja ulkomuoto eivät altista sairauksille eivätkä lisääntymisongelmille.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Espanjanvesikoira on keskimäärin suhteellisen terve rotu. Espanjanvesikoirien rotumääritelmän määrittelemässä rakenteessa ei ole sellaisia korostettuja piirteitä, joka altistaisi sen rakenteellisille vioille tai lisääntymisongelmille. Kuitenkin, kuten kaikissa koiraroduissa, myös espanjanvesikoirissa on tiettyjä sairauksia ja vikoja, jotka voidaan laskea rodulle ongelmaksi.

Keskeisimmät ongelmakohdat

Lonkkaniveldysplasiaa esiintyy rodussa edelleen. Tosin sen esiintyvyyttä on saatu jonkin verran pienenemään lonkkakuvausten lisäännyttyä ja myös nivelterveyteen tähtääviä jalostusvalintoja tekemällä. Kuitenkaan kaikkia lonkkaniveldysplasiaa sairastavia (aste C tai D) koiria ei voida sulkea pois jalostuksesta, koska se kaventaisi jalostuspohjaa liikaa.
Rodussa esiintyy jonkin verran silmäsairauksia. Suurin osa silmäsairauksista on asteeltaan lieviä ja vähän koiraa vaivaavia. Vakavia sairauksia, kuten kaihia ja PRA:ta on rodussa, mutta näiden vastustamiseen on kiinnitetty huomiota. Autoimmuunisairaudet ovat ongelma rodussa. Näistä eniten on esiintynyt kilpirauhasen vajaatoimintaa. Autoimmuunisairauksien vastustaminen on hankalaa, koska niitä on monta erilaista, eikä niiden periytyvyydestä ole selkeää käsitystä. Lisäksi rodun jalostuspohja on kapea.

Ongelmien mahdollisia syitä

- Maamme espanjanvesikoirat pohjautuvat paljolti yhteisiin linjoihin, joissa on samoja sairausgeenejä
- Rodun kotimaassa ei juurikaan terveystutkita koiria, joten tuontikoirista suurin osa ei täytä Pevisa-kriteereitä tai muita rotujärjestön jalostussuosituksia -> rotuun on vaikea löytää uusia terveitä linjoja
- Kasvattajien yhteistyö ja avoimuus koirien terveystulosten suhteen on vasta aluillaan
- Autoimmuunisairauksien huomioiminen jalostuksessa on vaikeaa, sillä nykyisen käsityksen mukaan alttius sairastua autoimmuunitauteihin periytyy, mutta kaikilla geneettisesti alttiilla koirilla sairaudet eivät kuitenkaan puhkea. Toisaalta autoimmuunisairaudet ovat yleinen nykyajan ongelma muillakin eläinlajeilla.

4.4. Ulkomuoto

4.4.1 Rotumääritelmä

Alkuperämaa: Espanja, Ryhmä: 8, FCI:n numero: 336 Hyväksytty: FCI 3.9.1999 SKL-FKK 9.4.2000

KÄYTTÖTARKOITUS: Paimen- ja metsästyskoira sekä kalastajan apuri.

LYHYT HISTORIAOSUUS: Espanjanvesikoiria on ollut Pyreneitten niemimaalla jo muinaisista ajoista lähtien. Niiden alkuperä on sama kuin vanhan barbet'in. Eniten niitä on Andalusiassa, missä niitä käytetään paimenkoirina. Siellä ne on vuosisatojen ajan tunnettu "turkkilaisina koirina". Niiden erityispiirteet, etenkin karvapeitteen laatu, sopivat rämealueiden kosteuden ja kuivuuden vaihteluihin. Siksi espanjanvesikoirat soveltuvat erinomaisesti noiden alueiden paimenkoiriksi sekä vesilinnunmetsästäjien ja kalastajien apulaisiksi.

YLEISVAIKUTELMA: Karkearakenteinen, sopusuhtainen (keskikokoinen), pitkäkalloinen ja melko pitkälinjainen. Ääriviivat ovat tasapainoiset ja ulkonäkö miellyttävä. Voimakasrakenteinen, lihakset ovat jatkuvan liikunnan ansiosta hyvin kehittyneet. Sivukuva on suoralinjainen. Näkö-, kuulo- ja hajuaisti ovat hyvin kehittyneet.

TÄRKEITÄ MITTASUHTEITA: Rungon pituuden suhde säkäkorkeuteen on 9 : 8. Rinnansyvyyden suhde säkäkorkeuteen on 4 : 8. Kuonon pituuden suhde kallon pituuteen on 2 : 3.

KÄYTTÄYTYMINEN/LUONNE: Uskollinen, tottelevainen, iloinen, uuttera, rohkea ja tasapainoinen. Erinomaisesta ymmärtämiskyvystä johtuen erittäin oppivainen. Sopeutuu kaikkiin tilanteisiin ja ilmasto-olosuhteisiin.

PÄÄ: Voimakas ja asennoltaan ryhdikäs.

KALLO-OSA: Tasainen; niskakyhmy on vain hieman havaittavissa. Kallon ja kuonon ylälinjat ovat yhdensuuntaiset.

OTSAPENGER: Loiva, vain hieman erottuva.

KIRSU: Sieraimet ovat selväpiirteiset. Kirsu on saman värinen tai hieman tummempi kuin karvapeitteen tummin sävy.

KUONO-OSA: Kuononselkä on sivulta katsottuna suora.

HUULET: Tiiviit; suupielet ovat selväpiirteiset.

HAMPAAT: Hyvin muodostuneet ja väriltään valkoiset; kulmahampaat ovat hyvin kehittyneet.

SILMÄT: Hieman vinoasentoiset, hyvin ilmeikkäät, väriltään pähkinänruskeasta kastanjanruskeaan karvapeitteen väristä riippuen. Sidekalvo ei ole näkyvissä.

KORVAT: Keskikorkealle kiinnittyneet, kolmionmuotoiset ja riippuvat.

KAULA: Lyhyt, lihaksikas ja kauniisti lapoihin liittyvä. Ei löysää kaulanahkaa.

RUNKO: Vankka.

YLÄLINJA: Suora.

SÄKÄ: Hieman erottuva.

SELKÄ: Suora ja vahva.

LANTIO: Hieman viisto.

RINTAKEHÄ: Leveä ja syvä. Kylkiluut ovat selvästi kaareutuneet. Rintakehä on tilava, siten hengitys on tehokasta.

ALALINJA JA VATSA: Vatsalinja on hieman kohoava.

HÄNTÄ: Keskikorkealle kiinnittynyt, 2. - 4. häntänikaman kohdalta typistetty. (Huom. Suomessa typistyskielto.) Joillakin yksilöillä on synnynnäisesti lyhyt häntä.

RAAJAT

ETURAAJAT

YLEISVAIKUTELMA: Eturaajat ovat vankat ja pystysuorat.

LAVAT: Lihaksikkaat ja viistot.

OLKAVARRET: Vahvat.

KYYNÄRPÄÄT: Rintakehän myötäiset ja keskenään yhdensuuntaiset.

KYYNÄRVARRET: Suorat ja vahvat.

RANTEET JA VÄLIKÄMMENET: Suorat ja melko lyhyet.

KÄPÄLÄT: Pyöreähköt. Varpaat ovat tiiviisti yhdessä. Kynsien väri vaihtelee. Päkiät ovat kestävät.

TAKARAAJAT

YLEISVAIKUTELMA: Takaraajat ovat täysin pystysuorat, eivät kovin voimakkaasti kulmautuneet. Hyvien lihasten ansiosta liikunta on tarmokasta ja hyppääminen joustavaa, helppoa ja tyylikästä.

REIDET: Voimakkaat ja lihaksikkaat.

SÄÄRET: Hyvin kehittyneet.

KINTEREET: Matalat.

VÄLIJALAT: Lyhyet, kuivat ja kohtisuorassa maahan nähden.

KÄPÄLÄT: Kuten etukäpälät.

LIIKKEET: Mieluisin liikuntatapa on ravi.

NAHKA: Joustava, ohut ja rungonmyötäinen. Nahka ja limakalvot ovat ruskea- tai mustapigmenttiset tai pigmentittömät karvapeitteen väristä riippuen.

KARVAPEITE

KARVA: Aina kiharaa ja villavaa. Lyhyenä kiharaa, pitkänä se voi muodostaa isoja nyörejä. Leikkaaminen hyväksytään ja sen tulee aina olla kauttaaltaan tasaista; se ei koskaan saa olla "esteettistä" muotoilua. Näyttelyitä varten karvan pituudeksi suositellaan korkeintaan 12 cm (15 cm, jos kihara suoristetaan) ja vähintään 3 cm, jotta kiharan laatu voidaan arvioida. Pennut syntyvät aina kiharakarvaisina.

VÄRI: Yksivärinen: valkoinen, musta tai kastanjanruskea ja niiden eri sävyt. Kaksivärinen: valkomusta tai valkoruskea ja niiden eri sävyt. Kolmivärinen ja musta tai pähkinänruskea tan-merkein eivät ole hyväksyttyjä värejä.

KOKO JA PAINO

SÄKÄKORKEUS: Urokset 44 - 50 cm ja nartut 40 - 46 cm. Korkeintaan 2 cm:n vaihtelu on sallittu kummallekin sukupuolelle mikäli mittasuhteet ovat oikeat.

PAINO: Urokset 18 - 22 kg ja nartut 14 - 18 kg.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellämainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen.

VAKAVAT VIRHEET: Selvästi painunut selkälinja; virheellinen raajojen asento; laskeutunut tai liian voimakkaasti kohoava vatsaviiva.

HYLKÄÄVÄT VIRHEET: Tasapainoton luonne, selvä arkuus tai aggressiivisuus; ylä- tai alapurenta; sileä tai laineikas karvapeite; albinismi; täplikäs tai pilkullinen karvapeite, musta tai pähkinänruskea väri tan-merkein.

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittynyttä kivestä täysin laskeutuneina kivespussiin.

Espanjanvesikoirien ulkomuoto on kehittynyt nopeasti hyvään suuntaan. Rodun kotimaassa espanjanvesikoiraa on ollut useampia linjoja ja tyyppejä lähinnä maantieteellisen sijainnin sekä käyttötarkoituksen mukaan. Tällä hetkellä osassa Espanjaa rodun kasvattajat tuntuvat suosivan entistä raskaampia koiria sekä bulldog -tyyppisiä, liian tynnyrimäisiä, etuosia. Suuntaus on rodun alkuperäistä rotutyyppiä ajatellen epäsuotuisa, sillä vääränlaisella etuosan rakenteella on vaikutusta koiran kykyyn liikkua ja siten myös toteuttaa alkuperäisiä tehtäviään.

Myös suomalaisissa espanjanvesikoirissa on rakenteellisesti hyvin erityyppisiä yksilöitä. Kuitenkin espanjanvesikoira on rakenteeltaan liioittelematon “peruskoira”, ja keskimäärin rodun yksilöt vastaavat hyvin rotumääritelmää. Kuitenkin rodunomaisten mittasuhteiden saavuttaminen on monesti vaikeaa: rodussa on sekä liian neliömäisiä että liian pitkärunkoisia koiria. Tyypillisistä rakennevirheistä näkyvimpiä ja tavanomaisimpia ovat takaraajojen ahdas asento (aiheuttaen ns. ahtaat takaliikkeet), kierteiset eturaajat, selvästi painunut selkälinja, liian voimakkaasti kohoava vatsaviiva ja luisu lantio. Rotumääritelmän mukaan espanjanvesikoiran takaraajat eivät ole kovin kulmautuneet. Joillakin yksilöillä on kuitenkin liian heikot tai voimakkaasti kulmaukset joko edessä tai takana. Tasapainoisen liikkeen saavuttamiseksi on tärkeää, että sekä etu- että takakulmaukset ovat keskenään sopusoinnussa. Kaikkiaan edellä mainitut rakennevirheet vaikuttavat koiran liikkeisiin ja kestävyyteen, ja siten pahimmillaan myös terveyteen haitallisesti, etenkin rankemmassa rasituksessa ja vanhemmalla iällä.

Huomattava ulkomuodollinen piirre espanjanvesikoirilla on osalla koirista esiintyvä luonnontöpö häntä. Töpöhäntäisyys johtuu T-box –geenimutaatiosta ja aiheuttaa vaihtelua hännän pituuteen aina täydellisestä hännättömyydestä vain muutaman nikaman puuttumiseen ns. lyhythäntäisyyteen. T-box –mutaatio on tyypillisesti homotsygoottisena letaali, mutta voi johtaa myös vaikeasti kehityshäiriöisten pentujen syntymiseen. Tämä tulee ottaa huomioon jalostuksessa siten, että kahta töpö- tai lyhythäntäistä koiraa ei pariteta keskenään. T-box –mutaatiolle on olemassa geenitesti, jota on mahdollista käyttää niissä tapauksissa, joissa lyhythäntäisyyttä ei ole mahdollista poissulkea ilmiasun perusteella.

Espanjanvesikoirien rotumääritelmässä ei ole vaatimuksia, jotka altistaisivat koiria hyvinvointiongelmille.

4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Rodun koirien näyttelykäynnit

Vuosina 2010-2020 syntyneiden koirien näyttelykäynnit on esitetty taulukossa 29. Vuosina 2010-2016 syntyneistä koirista kustakin ikäluokasta noin 35 - 40 % on käynyt näyttelyssä vähintään kerran. Vuosina 2017-2019 syntyneet koirat ovat päivityshetkellä vielä sen verran nuoria, että näyttelyssä käyneiden koirien osuus on pienempi. Suomalaiset espanjanvesikoirat ovat rakenteeltaan varsin korkeatasoisia, sillä näyttelyissä käyneistä vuonna 2010 - 2018 syntyneistä koirista yli 90 % on saanut laatumaininnan erinomainen (ERI) tai erittäin hyvä (EH). Vuonna 2010 - 2017 syntyneistä koirista keskimäärin noin 7 % on saavuttanut Suomen- tai kansainvälisen muotovalion arvon.

Taulukko 31. Vuonna 2011 - 2020 syntyneiden koirien näyttelykäyntien osuus ja laatumainintojen jakauma ikäluokittain. (MVA muotovalio, ERI erinomainen, EH erittäin hyvä, H hyvä, T tyydyttävä)

Syntymävuosi	Syntyneitä pentuja (sis. tuonnit)	Näyttelyissä käyneet ikäluokasta	MVA	ERI	EH	H	T	Laatumaininnan ERI tai EH saaneet	Valionarvon (MVA) saavuttaneet
2010	458	173 (38 %)	44	85	35	9	0	93%	10%
2011	390	172 (44 %)	32	99	28	10	1	91%	8%
2012	464	184 (40 %)	22	101	52	9	0	94%	5%
2013	510	179 (35 %)	38	96	34	10	1	92%	7%
2014	381	139 (36 %)	26	80	24	8	1	92%	7%
2015	422	143 (34 %)	26	72	40	5	0	96%	6%
2016	472	176 (37 %)	31	96	39	8	2	93%	7%
2017	439	135 (31 %)	23	78	29	5	0	96%	5%
2018	441	117 (27 %)	4	73	32	7	1	93%	1%
2019	457	38	0	21	13	4	0	89 %	
2020	516	0	0						

Rodun koirien jalostustarkastukset

Espanjanvesikoirien jalostustarkastus on järjestetty vain kerran, maaliskuussa 2010 Jyväskylässä. Tarkastuksessa käytettiin Vesikoirat ry:n omaa tarkastuskaavaketta ja tarkastajana toimi ulkomuototuomari Harri Lehkonen. Jalostustarkastukseen osallistui 14 espanjanvesikoiraa, jotka kaikki saivat maininnan ”hyväksytty jalostukseen”. Suomen Kennelliiton virallisia ulkomuodon jalostustarkastuksia ei ole järjestetty.

4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Alkuperäisen käyttötarkoituksen mukaan espanjanvesikoiraa on käytetty paimennukseen, metsästykseen sekä erilaiseen vesityöskentelyyn. Sen rakenteen tulee mahdollistaa pitkäkestoinen, raskaskin fyysinen työskentely, joten liikkumisen pitää olla kevyttä, vaivatonta ja energiaa säästävää. Turkin tulee kestää toistuvaa kastuminen ja suojata hyvin erilaisilta sääoloilta.

Käyttötarkoituksen kannalta välttämättömimmät rakenne- ja ulkomuoto-ominaisuudet ovat rungon oikea mittasuhde, sopusuhtaiset kulmaukset edessä ja takana, turkin laatu sekä kevyet, vapautuneet liikkeet. Rodun tämän hetkinen ulkomuoto mahdollistaa hyvin toimimisen alkuperäisen käyttötarkoituksen mukaisissa tehtävissä.

4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista

Suomen espanjanvesikoirat ovat ulkomuodoltaan hyvätasoisia, tosin hajontaa niin rotutyypissä kuin koossakin esiintyy jonkin verran eri harrastusmuotoihin käytettyjen koirien välillä sekä rodussa yleisesti. Rotu on kuitenkin saavuttanut huomattavaa menestystä suurissakin näyttelyissä niin kotimaassa kuin ulkomaillakin. Toki ulkomuodollisia ja rakenteellisia haasteitakin esiintyy.

Vaikka espanjanvesikoirien ulkomuodollinen taso on hyvä, tulisi jalostusvalinnoissa kiinnittää huomiota mahdollisimman toimivaan perusrakenteeseen sekä niin fyysisesti kuin psyykkisesti terveenä ja työskentelykykyisenä säilyvään rotuun. Liioiteltua tyyppiä ja epätyypillisiä luonteenpiirteitä pitää välttää.

Keskeisimmät ongelmakohdat

Espanjanvesikoirat ovat historiassa poikenneet hieman tyypiltään alueellisesti, erilaiseen käyttötarkoitukseensa perustuen. Koirissa on edelleen vaihtelua muun muassa niin koon, luuston vahvuuden, kuin rungon mittasuhteidenkin osalta. Samoja eroja tyypissä on edelleen paitsi rodun kotimaassa, kuin muuallakin maailmassa ja näyttää siltä, ettei Espanjassakaan olla päästy yksimielisyyteen rodun ulkomuotoihanteesta.
Nykypäivän trendinä osassa Espanjaa näyttäisi olevan entistä raskasrakenteisemmat koirat sekä bulldog -tyyppisten, liian tynnyrimäisten etuosien ihannointi osan rodun kasvattajista keskuudessa. Suuntaus on rodun alkuperäistä rotutyyppiä ajatellen epäsuotuisa, sillä vääränlaisella etuosan rakenteella on haitallisia vaikutuksia koiran kykyyn liikkua ja siten myös toteuttaa alkuperäisiä tehtäviään.

Ongelmien mahdollisia syitä

- Rotu on virallisena rotuna melko tuore
- Rotumääritelmä on melko väljästi kirjoitettu, ja antaa paljon tulkinnan varaa
- Rodun kotimaan sekä muidenkin maiden kasvattajien erilaiset näkemykset rotumääritelmän tulkinnassa

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodun edellisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolokausi

2019 - 2021

Rodun ensimmäisen tavoiteohjelman voimassaolokausi

Alkuperäinen tavoiteohjelma kirjoitettu vuonna 1998, uusittu vuonna 2001 sekä vuonna 2006.
Tavoiteohjelma 2007 - 2011 SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt 2/2008
Ohjelman päivityksen vuosille 2012 - 2016 SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt 12/2011.

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso

Taulukko 32: Vuosina 2010-2020 eniten jalostukseen käytettyjen urosten jälkeläisten terveystutkimustulostilastoa (Lähde: SKL, Koiranet 10.3.2021)

Uros	Synt. vuosi	Pennut				Lonkat				Kyynärnivelet				Silmät			
		Pentueet	Yhteensä	Vuoden aikana	Toisessa polvessa	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %
YGEIA GLORY N' GLAMOUR DE ZET	-13	6	43	7	6	15	4	35%	27%	15	0	35%	0%	5	1	12%	20%
AY PICARO QUINTO	-10	7	41	5	39	16	6	39%	38%	16	0	39%	0%	13	0	32%	0%
NARTSUKAN JAMES	-10	6	38	5	47	19	7	50%	37%	19	1	50%	5%	16	0	42%	0%
SANTONJA BORN TO BE AQUAGRUAZ	-10	6	37	6	44	17	7	46%	41%	17	0	46%	0%	16	1	43%	6%
CROCO DE LABAHIA	-10	5	35	0	126	14	8	40%	57%	14	2	40%	14%	13	0	37%	0%
FUEGO DEL OTOÑO DEL CORAZONCITO	-11	5	35	0	5	24	7	69%	29%	24	2	69%	8%	21	2	60%	10%
ZORRAZO QUICKIE	-12	7	35	13	39	17	2	49%	12%	17	1	49%	6%	15	1	43%	7%

TULIMAAN BINGO	-12	5	35	0	47	10	2	29%	20%	10	1	29%	10%	8	1	23%	12%
NADADOR TORBELLINO FURIOSO	-12	5	33	0	21	13	9	39%	69%	13	0	39%	0%	12	0	36%	0%
ROMARIO DE MIROBRIGA	-14	6	33	0	34	27	5	82%	19%	27	0	82%	0%	27	0	82%	0%
BOLERO DE EL SEGADAL	-10	5	32	0	47	9	5	28%	56%	8	0	25%	0%	6	0	19%	0%
ZUFRE DE FRAGUEL'S	-11	6	32	0	73	26	14	81%	54%	26	0	81%	0%	24	3	75%	12%
ZORRAZO TIGGERTY BOO	-13	4	32	0	12	6	2	19%	33%	6	0	19%	0%	5	1	16%	20%
BONACHÓN MANZANO	-11	6	31	10	8	11	2	35%	18%	11	0	35%	0%	12	4	39%	33%
APRIL DESIGN ALL YOU NEED	-10	5	30	0	10	15	2	50%	13%	15	1	50%	7%	9	0	30%	0%
CARAJILLO	-13	5	30	0	12	8	4	27%	50%	8	1	27%	12%	2	0	7%	*
BONACHÓN NOAH	-12	5	30	0	23	14	2	47%	14%	13	0	43%	0%	10	2	33%	20%
PERROFAN TURCOMINIO ABRAN	-10	5	27	0	5	10	5	37%	50%	10	1	37%	10%	9	1	33%	11%
AQUAGRUAZ PATAS MARRONES	-14	4	27	9	0	11	1	41%	9%	11	0	41%	0%	4	0	15%	0%
ECLIPSE WAVELET	-15	4	27	7	18	9	4	33%	44%	9	0	33%	0%	7	0	26%	0%

Taulukko 33: Vuosina 2010-2020 eniten jalostukseen käytettyjen narttujen jälkeläisten terveystutkimustulostilastoa (Lähde: SKL, Koiranet 10.3.2021)

Narttu	Synt. vuosi	Pennut				Lonkat				Kyynärnivelet				Silmät			
		Pentueet	Yhteensä	Vuoden aikana	Toisessa polvessa	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %
MARAVILLOSO CARMEN	-10	4	37	0	32	19	5	51%	26%	19	0	51%	0%	17	2	46%	12%
AQUATIC MAMA COCHA	-10	4	36	0	24	19	3	53%	16%	19	0	53%	0%	16	2	44%	12%
TULIMAAN HOPE DIAMOND	-13	4	32	0	41	4	3	12%	75%	3	0	9%	*	3	0	9%	*
AQUATIC OREITHYIA	-11	5	28	0	17	13	2	46%	15%	13	0	46%	0%	12	0	43%	0%
TULIMAAN MY EQUAL MY BRIDE	-15	4	27	6	8	2	2	7%	*	2	0	7%	*	2	0	7%	*
TULIMAAN EDITH	-11	3	23	0	4	7	3	30%	43%	6	0	26%	0%	5	0	22%	0%
APRIL DESIGN EENY MEENY MINY MO	-13	3	23	0	14	10	2	43%	20%	9	0	39%	0%	9	0	39%	0%
ZORRAZO VALUES N' MORALS	-13	3	23	0	19	5	1	22%	20%	5	0	22%	0%	4	1	17%	25%
SANTONJA GASOLINA	-12	4	22	6	10	12	6	55%	50%	12	1	55%	8%	11	3	50%	27%
HILDURIINAN JÄNNÄ	-11	4	21	0	12	4	2	19%	50%	4	0	19%	0%	4	1	19%	25%
MINA DE TIERRA DE OLIVOS	-14	3	21	0	0	3	3	14%	100%	3	0	14%	0%	3	0	14%	0%
CARAMELLA WAVELET	-15	2	21	9	30	12	2	57%	17%	12	0	57%	0%	11	0	52%	0%
VESKARIN KINDLY AQUABITCH	-14	3	21	7	5	9	3	43%	33%	9	1	43%	11%	8	0	38%	0%
ANTONELLA	-10	3	20	0	14	16	3	80%	19%	15	1	75%	7%	18	4	90%	22%
AQUAGRUAZ QUERIDA PASIONARA	-14	3	19	0	7	7	3	37%	43%	7	0	37%	0%	7	0	37%	0%
WEEWADDLE SPANISH PASSION	-14	2	18	0	27	13	1	72%	8%	13	1	72%	8%	12	0	67%	0%
MARAVILLOSO FRUTILLA	-13	3	18	0	15	9	2	50%	22%	9	0	50%	0%	9	2	50%	22%
MARAVILLOSO ISLA	-13	2	18	0	17	6	4	33%	67%	6	0	33%	0%	7	1	39%	14%

CONCURRIDO JOVIAL JOYA	-12	3	18	0	3	12	2	67%	17%	12	1	67%	8%	2	0	11%	0%
RAN-PLAN GIRL CRYSTALLINE	-13	3	17	5	4	2	1	12%	50%	2	0	12%	0%	2	1	12%	50%

Espanjanvesikoirien aiemman jalostuksen tavoiteohjelman tavoitteet on saavutettu hyvin. Ainoastaan luonnetestattujen tai –kuvattujen koirien osuus on edelleen valitettavan pieni populaation kokoon nähden. Jatkossa on tarpeen kannustaa vielä enemmän sekä kasvattajia että koirien omistajia testauttamaan koiria erilaisilla luonteenpiirteitä, käyttäytymistä sekä käyttöominaisuuksia mittaavilla kokeilla ja testeillä.

5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

Aiemmassa tavoiteohjelmassa jalostuksen painopisteiksi oli nimetty seuraavat seikat: koirien mahdollisimman tasainen jalostuskäyttö ja urosten liikakäytön välttäminen, luonnetestattujen ja -kuvattujen koirien määrän kasvattaminen, terveysasioiden esiintyvyyden tasaantuminen sekä ulkomuodollisen tason säilyttäminen.

Samat tavoitteet voidaan asettaa myös seuraavalle voimassaolokaudelle. Seuraavaan päivitykseen mennessä saadaan toivottavasti toteutettua uusi luonne- ja terveyskysely, joka antaa lisäinfoa nykytilanteesta. Muutoin rodun tilanteessa ei ole tapahtunut niin huomattavaa paranemista millään osa alueella, että sen voisi jättää pois. Toisaalta rodun tilanne ei ole myöskään huonontunut huomattavasti millään osa-alueella, niin että se pitäisi nostaa seuraavalla kaudella tavoiteohjelman keskiöön.

Terveystilanteen tiedostamisen osalta merkittävin muutos rodulla oli vuonna 2006 voimaan saatu Suomen Kennelliiton perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelma PEVISA. PEVISAn mukaisesti jokaisen rekisteröitävän pentueen vanhemmille tulee olla tehtynä lonkka- ja kyynärkuvaus sekä löytyä voimassa olevat silmätutkimuslausunnot. Vaaditut tutkimukset ovat vaikuttaneet suotuisasti yleiseen tutkimustulosten määrän kasvuun sekä sen myötä terveystiedon lisääntymiseen rodussa. Suomessa määrällisesti melko isossa mittakaavassa tehtävät tutkimukset palvelevat koko rotua maailmanlaajuisesti. Vuosina 1995 - 2019 syntyneistä koirista on lonkkakuvattu melkein puolet, 49%. Näistä 65 %:lla tulos on joko A tai B. Kyynärkuvattujen koirien osuus samana ajanjaksona on 47% joista 0-tulos on 97%:lla koiria. Kyynärien osalta rodussa ei tämän perusteella ole ongelmaa. Silmätutkimuksia on samana ajanjaksona tehty 42 %:lle koiria, joista n. 91 % on silmien osalta terveitä. Vuosittain on jonkin verran vaihtelua tutkittujen koirien määrässä.

Muiden sairauksien, vikojen sekä luonneasioiden osalta jalostusvalintoja ohjaa myös pentuvälityksen toimintaohje, joka määrittelee vähimmäisvaatimukset yhdistyksen pentuvälitykseen pääseville yhdistelmille.

Luonteen osalta tavoitteena oli erilaisten luonnetta, käyttäytymistä sekä käyttöominaisuuksien arviointia mittaavien testikäyntien lisääminen, sekä luonnetesti-, MH-kuvauksen sekä käyttäytymisen jalostustarkastuksen profiilien laatiminen. Luonneprofiilit on laadittu ja julkaistu syksyllä 2019. Koirien testausmäärissä ei lyhyestä aikajänteestä sekä yleisestä maailmantilanteesta johtuen nähdä vielä muutosta. Tavoitteena on saada erilaisia luonneominaisuuksia ja käyttäytymistä mittaavien testien määrää kasvatettua ajantasaisen kokonaiskuvan saamiseksi. Lisäksi tavoitteena on lisätä kasvattajien tietoisuutta ja ymmärrystä rodun moninaisista luonteenpiirteistä tulevina vuosina.

Jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuus

Espanjanvesikoirilla voimassa oleva PEVISA-ohjelma rajaa joitakin yksilöitä pois jalostuksesta. Vuosina 1998-2019 syntyneistä espanjanvesikoirista 46 koiraa sai virallisessa lonkkakuvauksessa tuloksen E (vaikea lonkkaniveldysplasia). PEVISAssa jalostuskäytön estäviä silmäsairauksia on todettu seuraavasti: kaihi 32 koiraa, PRA 7 koiraa, PHTVL/PHPV aste 2-6 3 koiraa sekä RD:tä (mRD, gRD) 22 koiraa. RD:n tRD-muotoa ei rodussa ole tavattu. Koiria joilla on todettu RD:n muoto mRD tai gRD voi jalostukseen käyttää yhdistämällä tällaiset koirat RD:n osalta terveen koiran kanssa. RD:n tRD-muotoa ei saa käyttää jalostukseen. Rodun populaation kasvaessa rodussa on ilmennyt myös muita sairauksia, sekä jalostuskäyttöön vaikuttavia asioita. PEVISAn ja yleisten jalostussuositusten asettamat rajoitukset eivät nykyisellään karsi jalostuskäytöstä liikaa koiria. Terveystilannetta tulee kuitenkin jatkossakin seurata kattavasti. Jalostuskäyttöön merkittävästi vaikuttava tekijä on rodussa esiintyvä töpöhäntäisyyttä aiheuttava t-box -mutaatio, jonka yleistyminen rajoittaa jalostusvalintoja jopa terveydellisiä asioita enemmän. Lonkkaniveldysplasiaa, silmäsairauksia sekä kilpirauhasen vajaatoiminta esiintyy edelleen espanjanvesikoirapopulaatiossa, joten niiden tutkiminen on edelleen perusteltua kaikilta koirilta, myös niiltä joita ei käytetä jalostukseen.

Jalostussuositusten ja PEVISAn ajantasaisuuden arviointi

Jalostussuositukset halutaan pitää edelleen rotujärjestön ohjeistusten mukaisina.
PEVISAa halutaan jatkaa nykyisellään muilta osin, paitsi RD-silmäsairauden osalta esitetään muutosta Kennelliiton yleisten suositusten mukaiseksi; vain tRD rajataan pois jalostuksesta.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Espanjanvesikoira on saavuttanut pysyvän paikan suomalaisten koiraharrastajien keskuudessa. Rekisteröintimäärät ovat yltäneet kasvaneet jatkuvasti ja rotu noussut Suomen Kennelliiton suosituimpien rotujen listalla 30 suosituimman rodun joukkoon jo useampana vuonna. Rotua ei juurikaan käytetä enää alkuperäisissä tehtävissään, mutta sen monipuolisuus on avannut rodulle tien hyvin monenlaisten harrastusten pariin. Rotu soveltuukin hyvin niin erilaisiin harrastuksiin kuin aktiivisen elämäntavan omaavan ihmisen kaveriksi. Rodun kysyntään on vaikuttanut epäsuotuisasti turkin helppohoitoisuus ja karvan irtoamattomuus sekä valitettavan yleinen harhaluulo rodun allergisoimattomuudesta. Tätä virheellistä luuloa pyritään korjaamaan niin rodun kasvattajien kuin rotujärjestönkin toimesta. Rodun yleistä profiloitumista yritetään myös työstää kohti totuudenmukaisempaa, muokkautuvaa ja monipuolista työkoirarotua. Monipuolisen työkoiran luonne- ja käyttöominaisuuksia ei useinkaan mielletä haasteellisina, vaikka ne sellaisia voivat olla. Rotujärjestön on edelleen kannustettava kaikin tavoin jäseniään osallistumaan koiriensa kanssa erilaisiin harrastuksiin sekä testeihin ja näin tukea sekä myös edellyttää kasvattajia säilyttämään rodun alkuperäinen, työkoiramainen luonne.

Koirakantaa saadaan vietyä eteenpäin jalostuspohjaa laajentamalla: lisäämällä uutta geenipoolia edustavia tuonteja ja tekemällä yhteistyötä maailmanlaajuisesti, niin jalostusyksilöissä kuin terveysasioissakin. Saman jalostusaineksen jatkuva käyttö palvelee vain pentujen helppoa tuottamista, kun kysyntä ylittää jatkuvasti kuitenkin tarjonnan.

Koirien on omattava jatkossakin tarvittavat niin rakenteelliset kuin sekä fyysiset että psyykkiset terveydelliset ominaisuudet kyetäkseen alkuperäisiin tehtäviinsä tai toimimaan monipuolisina harrastuskoirina. Suurimpina huolina on rodun yleisesti väärä profiloituminen seurakoiraksi sekä entisestään kasvanut pentujen kysyntä. Väärä profiloituminen saa aikaan mahdollisesti täysin väärän rodun päätymään ihmisille, jotka eivät ole mieltäneet ottavansa työkoirarotua ja joilla ei ole osaamista tai ymmärrystä koiran asianmukaisesta kasvatuksesta. Liiallinen pentujen kysyntä taas vaikuttaa usein jalostukseen käytettävien koirien tasoon, kun mikä tahansa pentu menee kaupaksi. Rotuun on tullut viime vuosina paljon uusia kasvattajia, mikä ei vähäisen tietojen vaihdon sekä yhteistyön kannalta aina ole vain positiivista.

Terveystutkimustulosten saanti on jatkossakin rodun kehitykselle tärkeää. Kannan kasvamisen myötä uusia sairauksia on löytynyt mm. autoimmuunisairauksien osalta. Lisäksi luustokuvausten osalta lisätiedon saaminen erilaisiin selkämuutoksiin liittyen on tulevaisuudessa tärkeää. Lonkkaniveldysplasian suhteen kehitystä ei ole nähtävissä merkittävästi parempaan tai huonompaa suuntaan. Hieman laajemman kokonaiskuvan jalostusyksilöistä antaa espanjanvesikoirillekin käyttöön tullut lonkkaindeksi. Tietämystä indeksistä, sen mahdollisuuksista sekä sen antamasta laajemmasta informaatiosta tulee edistää kasvattajien keskuudessa. Rodun silmä- ja muiden sairauksien kehitystä tulee edelleen seurata ja tarvittaessa nostaa jalostussuosituksiin esimerkiksi uusia geenitestejä.

Tämä ulkonäöltään söpö nallekarhumainen rotu on vakiinnuttanut paikkansa Suomen koiramaailmassa niin näyttelykoirana kuin muissa koiraharrastuksissa, erityisesti agilityssa. Rodun alkuperäisiä ominaisuuksia tulee kuitenkin vaalia ja huolehtia siitä, ettei erilaiset koiraharrastukset lähde muokkaamaan rodun tyyppiä liikaa eri suuntiin. Perinteinen espanjanvesikoira on liioittelematon, rustiikkinen, kestävä ja hyvin liikkuva työkoira ja omistajansa uskollisin ystävä palvellen tätä mitä moninaisimmissa tehtävissä. Parhaimmillaan hyvässä espanjanvesikoira oni tämä kaikki; upea näyttelykoira, toimiva työ- tai harrastuskoira ja mitä uskollisin perheenjäsen.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Suositukset jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

Käsitelty espanjanvesikoirien rotupalaverissa 28.3.2009 ja Vesikoirat ry:n yleiskokouksessa 19.9.2009, hyväksytty Suomen Spanieliliitto ry:n hallituksen kokouksessa 3.11.2009, voimassa toistaiseksi.

YHDISTELMÄN ON TÄYTETTÄVÄ SEURAAVAT VAATIMUKSET

- **lonkkakuvaus**
  - ennen astutusta annettu virallinen lonkkakuvauslausunto
  - pentueen vanhempien tulee olla lonkkakuvaushetkellä vähintään 12kk:n ikäisiä
- **kyynärkuvaus**
  - ennen astutusta annettu virallinen kyynärkuvauslausunto, ei raja-arvoa
  - pentueen vanhempien tulee olla kyynärkuvaushetkellä vähintään 12 kk:n ikäisiä
- **silmätarkastus**
  - ennen astutusta annettu virallinen silmätarkastuslausunto, joka ei saa olla 24 kk:tta vanhempi
  - silmätarkastuslausunnossa ei ole merkintää perinnöllisistä silmäsairauksista: kaihi, PRA, PHTVL/PHPV asteet 2-6, tRD
- **kilpirauhasen vajaatoiminta**
  - jalostukseen käytettävät koirat tulee testata kilpirauhasen vajaatoiminnan varalta ennen astutusta, testituloksen (TGAA, T4/TSH) tulee olla jalostustoimikunnan tiedossa
  - testitulos (TGAA, T4/TSH) ei saa alle 6 vuotiaalla koiralla olla 18 kk:tta vanhempi, yli 6 vuotiaan koiran testitulos ei saa olla 24 kk:tta vanhempi
  - jalostukseen käytettävä koira ei saa sairastaa kilpirauhasen vajaatoimintaa tai olla TGAA-positiivinen
- **rakenne ja luonne**
  - koirat ovat osallistuneet viralliseen näyttelyyn ja saaneet laatuarvostelusta vähintään erittäin hyvän yli 15 kk ikäisenä
  - harkinnan mukaan voidaan suositella myös uroksia, joilla on laatuarvostelu erinomainen juniioriluokasta
  - vaihtoehtoisesti jalostukseen käytettävä koira on saanut Vesikoirat ry:n järjestämässä jalostustarkastuksessa hyväksynnän (hyväksyntä = ei hylkääviä virheitä)
- **töpö- ja lyhythäntäiset koirat**
  - töpö- tai lyhythäntäinen koira voidaan yhdistää vain pitkähäntäiseen koiraan
- **sukusiitos**

    - yhdistelmän sukusiitosaste ei saa ylittää 6,25%
- **ikä- ja käyttörajat**
    - Nartulla saa teettää pentuja aikaisintaan 24kk:n ikäisenä ja korkeintaan 8-vuotiaana
    - Nartun edellisen pentueen syntymästä tulee seuraavan pentueen syntyessä olla kulunut vähintään 10kk.
    - Nartulla voidaan teettää enintään 5 pentuetta.

Vesikoirat ry:n pentuvälitykseen otetaan vain ne pentueet, jotka täyttävät yllä mainitut vaatimukset. Kasvattajan toivotaan lisäksi ottavan huomioon alla mainitut suositukset yhdistelmää suunnitellessaan.

- **lonkkakuvaus**
    - D-D ja D-C yhdistelmiä ei suositella
- **kyynärkuvaus**
    - koiraa, jolla on todettu kyynärvika, ei suositella yhdistettäväksi koiraan, jolla myös on kyynärvika
- **silmätarkastus**
    - Suositellaan, että vähintään toinen vanhemmista on geenitestattu prcd-PRA -terveeksi tai tulos pystytään päättelemään sukulaisten testituloksista. Geenitestin tuloksen tulee olla jalostustoimikunnan tiedossa.
    - Suositellaan, että prcd-PRA-sairaaksi testattu koira yhdistetään vain prcd-PRA-terveeksi testattuun koiraan. Lisäksi suositellaan, että prcd-PRA -terve + prcd-PRA -kantaja-yhdistelmien jälkeläiset tutkitaan prcdPRA-testillä.
    - yhdistettäväksi ei suositella kahta koiraa, joilla kummallakin on todettu mRD tai PHTVL/PHPV aste1
- **kilpirauhasen vajaatoiminta**
    - jos yhdistelmän koirien ensimmäisen asteen sukulaisista (jälkeläiset, vanhemmat, pentuesisarukset) kaksi tai useampi on todettu TGAA-positiiviseksi tai sairastavan kilpirauhasen vajaatoimintaa, ei yhdistelmää suositella
- **sukusiitos**
    - yhdistelmässä tulisi pyrkiä mahdollisimman alhaiseen sukusiitosprosenttiin
- **ikä- ja käyttörajat**
    - yhden uroksen jälkeläismäärä ei saisi ylittää kolmea prosenttia koirasukupolvea (4 vuotta) kohti syntyneistä pennuista. Vuosien 2017-2020 mukaan 3% koirasukupolvesta on 54 pentua.

muut suositukset

- Jalostukseen ei suositella käytettävän koiraa,
    - joka on paukkuarka
    - jolla on todettu joku seuraavista sairauksista
        - allergia
        - follikulaarinen dysplasia (FD), sebaceous adenitis (SA)
        - haiman vajaatoiminta, epilepsia, sokeritauti
        - varvaspuutos
        - häntämutka (pitkässä hännässä)
        - purentavika

- hammaspuutos (puuttuu enemmän kuin kaksi premolaarihammasta tai muita hampaita)

Jos sama yhdistelmä on tehty jo aikaisemmin, sille myönnetään hyväksyntä ainoastaan poikkeustapauksessa ja painavasti perustellusta syystä.

Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle

Yksittäisen koiran jälkeläismäärä ei saisi olla yli 3% koirasukupolvea (4 vuotta) kohti. Tämä on vuosille 2017-2020 eli tämän JTO:n viimeisimmälle koirasukupolvelle laskettuna 54 pentua.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Rotujärjestö järjestää mahdollisuuksien mukaan koulutustilaisuuksia kasvattajille ja harrastajille, pitää yllä pentuvälitystä pennun ostajien opastamiseksi sekä järjestää ulkomuototuomarikoulutusta. Rotujärjestö järjestää erilaisia koirien luonnetta, käyttäytymistä sekä käyttöominaisuuksia mittaavia testejä ja kokeita kuten luonnetestejä, MH- luonnekuvauksia, käyttäytymisen jalostustarkastuksia tai spanielien taipumuskokeita. Lisäksi rotujärjestön internetsivuilta löytyvät helposti jalostustavoitteet ja jalostussuositukset sekä mahdollisimman laaja-alaisesti muuta tietoa rodun harrastajille. Rotujärjestö pyrkii järjestämään säännöllisesti kaikille avoimia keskustelutilaisuuksia eli rotupalavereita.

Rotujärjestön alaisena puolueettomana jalostusta ohjaavana yksikkönä toimii jalostustoimikunta. Jalostustoimikunta seuraa rodun kehitystä Suomessa ja ulkomailla sekä pitää yhteyttä kotimaisiin ja ulkomaisiin kasvattajiin ja harrastajiin. Jalostustoimikunnan tehtäviin kuuluu myös toteuttaa terveys- ja luonnekyselyitä. Lisäksi jalostustoimikunta ohjaa ja neuvoo kasvattajia sekä kerää ja jakaa tietoa rodun terveydestä, luonteesta, käyttäytymisestä, käyttöominaisuuksista ja ulkomuotoseikoista. Toimikunta myös seuraa viranomaisten sekä kennelkattojärjestöjen koiranjalostusta koskevia määräyksiä ja tiedottaa niistä.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet

Rodun jalostuksen vahvuuksia, heikkouksia, uhkia sekä mahdollisuuksia on käsitelty alla SWOT-analyysin mukaisessa nelikenttämallissa.

Taulukko 34. Rodun jalostuksen vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat

VAHVUUDET	HEIKKOUDET
- Suomen kohtalaisen suuri populaatio mahdollistaa kohtalaisesti jalostusvalintoja -Kasvattajat ohjaavat kasvattejaan terveystutkimuksiin -> Virallisesti terveystutkittujen määrä kasvanut	-Espanjassa aiemmin ja nyt käytetty sukusiitos lisää rodun sukusiitosastetta -Lonkkaniveldysplasia ja autoimmuunitaudit rodun ongelmana

-Kyynärniveldysplasia ja vakavat silmäsairaudet kohtuullisen harvinaisia -Alkuperäinen terveen liioittelematon rotutyyppi on säilynyt. -Käyttöominaisuudet ovat säilyneet, eikä ole erillisiä näyttely- ja käyttölinjoja -> koko populaatio on tässä mielessä käytettävissä -Koiraharrastuksista kiinnostuneet ja valveutuneet ostajat ovat löytäneet rodun -> Suurin osa koirista on sopeutunut hyvin nykypäivän yhteiskuntaan -Lisääntynyt suosio ja rekisteröintimäärien tasaisuus -> Kasvattajat voivat valita rodulle sopivia pennunostajia -Lisääntymisongelmia ei juurikaan ole ja nartut hoitavat hyvin pentunsa -Erityisesti rodun kotimaassa on vielä täällä kohtalaisen käyttämättömiä linjoja -Tuonnit eri maista lisääntyneet -Vaikka rotukirja on suljettu, Espanjan Kennelliitto voi myöntää tarvittaessa rotuunottotilaisuuden rodun kotimaan erikoisnäyttelyn yhteyteen	-Yksilöiden sairauksiin liittyvä tieto on kasvattajilla eikä julkisissa tietokannoissa -Kasvattajien yhteistyö vasta rakentumassa -Tuontikoirien tuntemattomat terveystaustat: Erityisesti Espanjan kannan huono terveystutkimustilanne -> Useimmat rodun kotimaan tuonnit ovat sairaita, ja siten jalostukseen kelpaamattomia -Tuonnit ovat usein ainakin osittain geneettisesti samaa linjaa Suomessa olevan kannan kanssa -Töpögeenisyyden suosiminen vähentää jalostukseen käytettävien parikkien valinnan mahdollisuutta -Tietoisuus geenitestien ja terveystutkimusten tuloksista rajaa sopivien parikkien löytämistä - Monet Suomessa jalostukseen käytetyt koirat ovat toisilleen sukua, ja rotukirja on lähes suljettu -Jalostuksen ulkopuolelle jää jonkin verran jalostukselliset perusvaatimukset täyttäviä koiria -Kaikilla kasvattajilla ei ole riittävästi rodunomaisen käyttäytymisen tuntemusta eikä tietotaitoa valita pennunostajia sekä ohjata ostajia kasvattamiensa pentujen käytöksen muokkaamiseen
MAHDOLLISUUDET	**UHAT**
-Sairauksien periytymismallien selviäminen -> DNA-testit polveutumisen ja sairauksien kantajuuden selvittämiseksi. -Terveystutkimusten ja avoimen tiedonkulun avulla sairauksien löytäminen ja ennaltaehkäisy -Kasvattajien yhteistyö ja avoimuus lisääntymässä sekä Suomessa että ulkomailla -Tavoitteena avoimen terveystietokannan perustaminen ja hyödyntäminen jalostuksessa -Riskikoirien karsiminen jalostuksesta suositusten ja PEVISA:n avulla -Koti- ja harrastuskoirien terveystutkimusten lisääntyminen lisää jalostusmahdollisuuksia -Luonteiden ja käyttäytymisen erilaiset testausmahdollisuudet sekä testien ihanneprofiilit tarjoavat lisätietoa jalostuksen pohjaksi -Tiedotus ja koulutus rodunomaisista piirteistä ja kasvattajan vastuusta -Rotuun tulevaisuudessa otettavat koirat, jotka laajentavat geenipoolia	-Tehollisen populaatiokoon pieneneminen -Jalostuskoirien terveystutkimaton lähisuku erityisesti tuontikoirien osalta -Uusien tai kartoittamattomien perinnöllisten sairauksien ja vikojen yleistyminen -Uudet kasvattajat eivät riittävästi tunne rodunomaisen käyttäytymisen piirteitä ja opasta koiranostajia näiden piirteiden suhteen, jolloin oikean luonneongelman jakoiran kokemuksista kertyneen käyttäytymisongelman erot hämärtyvät -Terveyden tai luonteen suhteen kyseenalaisten yksilöiden jalostuskäyttö pentujen suuren kysynnän vuoksi

Varautuminen ongelmiin

- Ohjataan kasvattajia käyttämään keskenään erilinjaisia koiria eli pitämään sukusiitosprosentit riittävän pieninä
- Pyritään etsimään tuontikoiria erisukuisista ja terveystutkituista linjoista
- Pidetään huolta pitkähäntäisten jalostuskoirien riittävästä osuudesta, jotta jalostusmahdollisuudet eivät liikaa kapeudu
- Kerätään terveys- ja luonnekyselyllä tietoa rodun tämänhetkisistä ongelmista, julkaistaan siitä saadut tiedot ja ohjataan uusia kasvattajia todettujen terveysongelmien merkityksestä
- Ohjataan koiranomistajia ja kasvattajia testauttamaan koiriaan enemmän luonne-, käyttäytymis- sekä käyttöominaisuuksien suhteen
- Ohjataan uusia kasvattajia ymmärtämään rodunomaisen käyttäytymisen erityispiirteitä ja opastamaan pennunostajia riittävästi pennun käyttäytymisen ohjaamisessa
- Ohjataan edelleen koiranomistajia terveystutkimaan koiriaan sekä luovuttamaan geeninäytteitä Koiran geenit-tutkimusryhmälle uusien geenitestien kehittämistä varten

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

2021	2022	2023	2024	2025	2026
Virallisten terveystulosten tilastointi ja julkaisu	Virallisten terveystulosten tilastointi ja julkaisu	Virallisten terveystulosten tilastointi ja julkaisu	Virallisten terveystulosten tilastointi ja julkaisu	Virallisten terveystulosten tilastointi ja julkaisu	Virallisten terveystulosten tilastointi ja julkaisu
Rotukohtaisen neuvottelutilaisuuden järjestäminen. Kasvattajapäivien järjestäminen.	Kasvattajapäivien järjestäminen.	Rotukohtaisen neuvottelutilaisuuden järjestäminen. Kasvattajapäivien järjestäminen.	Kasvattajapäivien järjestäminen.	Jalostuksen tavoiteohjelman 2027 - 2031 laatiminen ja hyväksyminen.	Rotukohtaisen neuvottelutilaisuuden järjestäminen. Kasvattajapäivien järjestäminen.
Terveys- ja luonnekyselyn järjestäminen. Nettisivujen terveysosion päivittäminen.	Ulkomuototuomarikoulutus.	Jalostustarkastuksen järjestäminen.	Ulkomuototuomarikoulutus.	Jalostustarkastuksen järjestäminen. Terveys- ja luonnekyselyn järjestäminen.	**JTO:sta ja PEVISA-ohjelmasta päättäminen**

Rotujärjestö yhdessä jalostustoimikunnan kanssa huolehtii, että:

- jalostusneuvonnassa painotetaan jalostuskoirien rodunomaista, yhteiskuntakelpoista luonnetta ja hyvää yleisterveyttä sekä perinnöllisen monimuotoisuuden säilyttämistä
- keski-ikäisiä ja vanhoja koiria silmäpeilataan mahdollisimman paljon
- tietoja PEVISA:n ulkopuolisista sairauksista ja vioista kerätään, tilastoidaan ja mahdollisuuksien mukaan julkaistaan
- koe-, testi- ja näyttelytuloksia sekä terveystutkimustuloksia seurataan ja tilastoidaan
- koe-, testi- ja näyttelytuloksia sekä terveystutkimustuloksia julkaistaan yhdistyksen internetsivuilla, Vesikoiramme-lehdessä sekä vuosikirjassa

- yhdistys ja alueelliset yhteyshenkilöt järjestävät rotuun liittyviä tapahtumia ja tilaisuuksia harrastajille ja kasvattajille

JTO:n ja PEVISAn vaikutuksen seuraaminen

Tavoiteohjelman seuranta tapahtuu yhdistyksen vuosikokousten yhteydessä esitettävän jalostustoimikunnan toimintakertomuksen sekä seuraavan vuoden toimintasuunnitelman merkeissä. Jalostustoimikunta selvittää yhdistyksen toimintakertomuksessa vuosittain, miten tavoiteohjelma on kuluneelta vuodelta toteutunut. Selvityksestä tulee käydä ilmi sekä toteutuneet että toteutumatta jääneet toimenpiteet ja myös syyt, miksi ohjelma joltain osin on jäänyt toteutumatta.

Rodun jalostuksen tavoiteohjelma tarkistetaan viiden vuoden kuluttua (tällä hetkellä viimeistään vuoden 2026 keväällä) tai tarvittaessa aikaisemminkin. Mikäli asiat niin vaativat, yhdistys voi milloin tahansa kokoontua sääntöjensä puitteissa ylimääräiseen yleiskokoukseen käsittelemään jalostuksen tavoiteohjelmaa tai muita rodun jalostukseen liittyviä asioita.

Espanjan kennelliitto on keväällä 2016 hyväksynyt uuden rotumääritelmän, jota ei vielä ole FCI:ssä hyväksytty. Näin Uusi rotumääritelmä tuonee joitain muutoksia astuessaan voimaan.

Espanjassa kehitetty espanjanvesikoirien taipumuskoe on hyväksytty viralliseksi kokeeksi. Tämän tuomista Suomeen on valmisteltu mutta asia on edelleen kesken.

Tavoitteena on saada soveltuvin osin taipumuskoe viralliseksi myös Suomessa. Espanjanvesikoirien PEVISAa halutaan jatkaa toistaiseksi entisillä ohjeilla. Rotujärjestö Vesikoirat ry:n asettamat lisäehdot huomioidaan rodun pentuvälityksessä, ja siten pyritään ohjaamaan rodun kasvattajia haluttuun suuntaan. Seuraavaan JTO:n ja PEVISAn päivittämiseen mennessä toivotaan rodun nykytilanteesta kertyneen enemmän tietoa suunnitteilla olevien kyselyiden sekä lisääntyneiden testitulosten myötä.

7. LÄHTEET

Barba Capote, Cecilio José y Moreno-Arroyo, Baldomero, 1997: El Perro de Agua Español, Una Raza Autóctona a Conservar. Jaén: Editoral “Jabalcuz”, S.L.

Birchard S.J., Sherding R. G., Saunders Manual of Small Animal Practice, 2nd edition, Saunders, 2000

English Cocker Spaniel Club of America-nettisivut, Article Written by Addi Pittman, President of Health Section. Poimittu 17.1.2021

El Mundo del Perro, Mayo 1996

Eläinystäväsi Lääkäri , Ihosairaudet, allergiatestaus ja siedätyshoito, internetjulkaisu, poimittu 23.1.2011 http://www.elainystavasilaakari.fi/?Palvelut:Ihosairaudet%2C_allergiatestaus_ja_sied%E4tyshoito

Fossum T.W. et al, Small Animal Surgery, St. Louis, Mosby Elsevier

Fuchs Astrid, 2003: El Perro de Agua Espanol – Der Spanische Wasserhund, Hannover

Gómez-Toldrá, Josefina. El Nuevo Libro del Perro de Aqua Español. Barcelona: Tikal Ediciones, Susaeta Ediciones, SA

Heather E. Lorimer, Ph.D., Inbreeding and Genetics: http://cc.ysu.edu/~helorime/inbredgen.html

Honkavaara, J. ELL; Kilpirauhasen farmakologiaa, luentomateriaali syksy 2008, Helsingin yliopisto

http://www.laelas.com/index2.html

Hunddata http://kennet.skk.se/hunddata/

Kauppila, S. Hypothyroidism on Spanish Waterdogs in Finland, 2011, Helsingin yliopisto, eläinlääketieteellinen tiedekunta

Kennelliitto/ Jalostus &ja kasvatus/ artikkelit/ Kilpirauhasen vajaatoiminta, ELL Nina Menna, Vetcare oy ja Mäntsälän eläinlääkäriasema
(http://www.kennelliitto.fi/FI/jalostusjakasvatus/artikkelit/kilpirauhanen.htm)

Kennelliitto Jalostustietojärjestelmä

Lappalainen, A, Kyynärnivelen kasvuhäiriöt, Suomen Kennelliitto ry, internetjulkaisu, http://www.kennelliitto.fi/FI/jalostusjakasvatus/artikkelit/Kyynarnivel.htm

Lappalainen, A., Koiran lonkkanivelen kasvuhäiriö, Suomen Kennelliitto ry, internetjulkaisu, poimittu 18.6.2011, http://www.kennelliitto.fi/FI/jalostusjakasvatus/artikkelit/lonkkanivel.htm

Lappalainen Anu, ELL, Polvilumpion sijoiltaan meno eli patellaluksaatio, Suomen Kennelliiton internetartikkelit, poimittu 18.6.2011

Lohjan Pieneläinklinikka/ Koira-artikkelit: Koiran hypotyreoosi eli kilpirauhasen vajaatoiminta (http://www.clinivet.fi/artikkelit/koira_artikkelit/artikkeli_15.html)

McGavin MD, Zachary JF. Pathologic Basis of Veterinary Disease. St. Louis: Elsevier Inc.; 2007

Menna, Nina. Koiran Atopia, Suomen Kennelliitto, internetjulkaisu, poimittu 23.1.2011, http://www.kennelliitto.fi/FI/jalostusjakasvatus/artikkelit/atopia.htm

Mäki Katariina, 24.7.2001: Siitoskoiran valinta

Mäki Katariina, 30.7.2001: Periytyvyys ja sen matematiikka

Mäki Katariina: Pienten populaatioiden jalostus

Mäki, Katariina, 2004. Breeding against hip and elbow dysplasia in dogs. Helsingin yliopisto, kotieläintieteen laitos. Lehdistötiedote suomeksi (tiivistelmä).

Nelson R.W., Couto, C.G.. Small Animal Internal Medicine 3rd edition, St. Louis, Mosby Elsevier.

Norsk Spanks Vannhundklubb / Henna Rautiainen 7.1.2021; vuosittaiset rekisteröintimäärät Norjassa

Perro de Agua Español Club Nederland http://www.perro-club.nl/index.html

Perro de Agua, Volume 2, January 2004 –lehti

Pohjola-Stenroos, Suvi. Koiran allergia, internetjulkaisu, poimittu 23.1.2011 http://www.clinivet.fi/artikkelit/koira_artikkelit/artikkeli_4.html

Real Sociedad Canina de España, sähköposti 1.2.2021; rodun vuosittaiset rekisteröintimäärät Espanjassa

Saijonmaa-Koulumies, Leena. 2008 Allergiset ihosairaudet, HY/ Eläinlääketieteellinen tiedekunta

Saijonmaa-Koulumies, Leena. 2008 Keratinisaatiosairaudet, ihonhilseilyhäiriöt, seborrea, HY/ Eläinlääketieteellinen tiedekunta

Sjaastad OV, Hove K, Sand O. Physiology of Domestic Animals. Oslo: Scandinavian Veterinary Press; 2003.

Spillmann, T. ELT, Diseases of the thyroid gland, Hypothyroidism, luentomateriaali syksy 2008, Helsingin yliopisto

Suomen Kennelliitto, ohje kyynärnivelen kasvuhäiriöiden röntgenkuvauksista ja luokituksesta (Kyynärnivelen kasvuhäiriöiden ohje)

Suomen Kennelliiton sivut 23.1.2021, perinnölliset silmäsairaudet https://www.kennelliitto.fi/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/yleisimmat-silmasairaudet

Suomen Kennelliitto ry, jalostustarkastukset; https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/kennelliiton-jalostustarkastukset

Suomen Kennelliitto ry, KoiraNet jalostustietojärjestelmä; terveystilastot, tulostilasto, rekisteröintitilastot https://jalostus.kennelliitto.fi/frmEtusivu.aspx?Lang=fi

Suomen Kennelliitto ry, selkämuutokset 23.2.2021 https://www.kennelliitto.fi/en/media/3763

Suomen kääpiöpinserit ry:n nettisivut (Hilkka Salohallan luento yhdistyksen kevätkokouksessa 2015). Poimittu 17.1.2021

Svenska Kennelklubben http://www.skk.se/

Svenska Perro de Agua Español klubben, 2005: Rasspecifik Avelsstrategi för Perro de Agua Español

Svenska Perro de Agua Español klubben / Anneli Karlsson-Hellqvist 31.1.2021; vuosittainen rekisteröintimäärä Ruotsissa

Torenfält-Fasth, Gunilla, 2001: Perro de Agua Español, Linköping

Vesikoirat ry: rodun luonneprofiilit; https://www.vesikoirat.fi/rodut/terveys/luonne

Vesikoirat ry:n nettisivut 25.2.2021, diluutiovärisyys

Ylä-Tuuhonen Kaisa, Immuunivälitteinen hemolyyttinen anemia koiralla – kirjallisuuskatsaus

8. LIITTEET

Liite 1. Vesikoirat ry:n säännöt, https://www.vesikoirat.fi/saannot

Liite 2. Rotujärjestön ohjesääntö http://www.kennelliitto.fi/sites/default/files/media/rotj_ohjesaanto.pdf

Liite 3. Espanjanvesikoirien rotumääritelmä

Liite 4. Espanjanvesikoirien käyttäytymisen jalostustarkastuksen ihanneprofiili

Liite 1 Vesikoirat ry:n säännöt

1§ Yhdistyksen nimi, kotipaikka ja toiminta-alue
Yhdistyksen nimi on Vesikoirat ry ja sen kotipaikka on Helsingin kaupunki. Yhdistys on Suomen Kennelliitto - Finska Kennelklubben ry:n alainen rotujärjestö. Yhdistyksen toiminta-alueena on koko maa.
2§ Yhdistyksen tarkoitus
Yhdistyksen toiminnan tarkoituksena on Suomen Kennelliiton hyväksymänä rotujärjestönä edistää puhdasrotuisten vesikoirien ja muiden edustamiensa rotujen kasvatusta, jalostustyötä ja harrastustoimintaa silmälläpitäen rotujen rodunomaisia käyttö- ja ulkomuoto-ominaisuuksia sekä rotujen tunnetuksi tekemistä.
3§ Yhdistyksen toiminta
Yhdistys tukee jäsenistönsä ja jäsenyhdistysten koiraharrastustoimintaa järjestämällä ja tukemalla kursseja, näyttelyitä, MH-luonnekuvauksia, luonnetestejä, kokeita, kilpailuja ja muita vastaavia tapahtumia
4§ Varojen hankinta
Toimintansa tukemiseksi yhdistys

- kerää jäsenmaksua
- järjestää maksullisia kilpailuja, kokeita, testejä, näyttelyitä, huvitilaisuuksia, kursseja ja arpajaisia
- ottaa vastaan avustuksia, lahjoituksia ja testamentteja
- harjoittaa pienimuotoisesti koiraharrastukseen liittyvien tuotteiden myyntiä
- omistaa toimintaansa varten tarpeellista kiinteää ja irtainta omaisuutta
  5§ Yhdistyksen jäsenyys

5.1. yhdistyksen jäsenet ja jäsenten äänioikeudet

Yhdistyksen äänivaltaisia jäseniä ovat varsinaiset henkilöjäsenet, kunniajäsenet ja rekisteröidyt jäsenyhdistykset.
Jäsenyhdistyksiä voivat olla rotuyhdistykset, rotua harrastavat yhdistykset sekä rotu- ja harrastuskerhot.

Nuorisojäseneksi voidaan ottaa alle 15-vuotias henkilö. Perhejäseneksi voidaan ottaa varsinaisen jäsenen kanssa samassa osoitteessa asuva henkilö. Pentuejäseneksi voidaan hyväksyä henkilö, jonka kasvattaja ilmoittaa pentunsa ostajaksi yhdistyksen jäsenyyteen ja maksaa tämän liittymismaksun. Pentuejäseneksi ilmoitettavalta henkilöltä tulee kasvattajalla olla kirjallinen suostumus.
Kunniajäseneksi voi yhdistyksen kokous 2/3 äänen enemmistöllä kutsua hallituksen esityksestä henkilön, joka on yhdistyksen toimintaa silmälläpitäen erityisen ansioitunut.
Varsinaisella ja kunniajäsenellä on yhdistyksen kokouksissa yksi ääni. Nuoriso- ja perhejäsenellä on yhdistyksen kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus. Kukin yhdistyksen varsinainen ja kunniajäsen voi oman äänensä lisäksi käyttää valtakirjalla korkeintaan kahden (2) henkilöjäsenen ääntä.
Rekisteröidyillä jäsenyhdistyksillä on yksi ääni alkavaa viittäkymmentä (50) varsinaista jäsentään kohden, kuitenkin niin, että jäsenyhdistyksellä on vähintään 3 ääntä ja enintään 10 ääntä.
Jäsenyhdistystä edustaa Vesikoirat ry:n yhdistyksen kokouksissa jäsenyhdistyksen nimeämä edustaja, joka luovuttaa valtakirjansa kokouksen toimihenkilölle tarkastettavaksi ja äänimäärän varmentamiseksi.
Edellisten sääntöjen aikana saavutetut jäsenoikeudet (kunniajäsen, kannattajajäsen, perheenjäsen) säilyvät.

5.2. jäseneksi liittyminen
Hallitus hyväksyy uuden jäsenen kirjallisen tai sähköisen anomuksen perusteella.

5.3. jäsenmaksu
Jäsenmaksujen suuruuden seuraavalle kalenterivuodelle päättää syyskokous. Jäsenmaksu voi olla erisuuruinen eri jäsenryhmille. Kunniajäseneltä ei peritä jäsenmaksua.

5.4. eroaminen / erottaminen yhdistyksestä
Jäsenellä on oikeus erota yhdistyksestä ilmoittamalla siitä kirjallisesti tai sähköpostilla yhdistyksen hallitukselle, hallituksen puheenjohtajalle tai yhdistyksen kokouksessa pöytäkirjaan merkitsemistä varten.
Mikäli jäsen on laiminlyönyt kuluvan vuoden jäsenmaksunsa 3 kuukautta eräpäivästä, yhdistyksen hallitus voi katsoa jäsenen eronneeksi.
Hallitus voi erottaa jäsenen, joka on vahingoittanut menettelyllään huomattavasti yhdistyksen toimintaa tai on toiminut yhdistyksen sääntöjen tai hyvien tapojen vastaisesti taikka on erotettu Suomen Kennelliitto –Finska Kennelklubben ry:stä kurinpidollisella perusteella.
Jo maksettuja jäsenmaksuja ei palauteta.

6§ Hallitus ja toimikunnat
Yhdistyksen asioita hoitaa syyskokouksen valitsema hallitus, johon kuuluu puheenjohtaja ja 6 jäsentä. Lisäksi valitaan 2 yleistä varajäsentä. Hallitukseen pyritään saamaan mahdollisimman laaja edustus yhdistyksen edustamista roduista.
Hallitus valitsee vuosittain keskuudestaan varapuheenjohtajan. Hallitus nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön jokaiselle yhdistyksen edustamalle rodulle. Hallitus valitsee myös sihteerin ja rahastonhoitajan, jotka voivat olla hallituksen ulkopuolelta. Tällöin heillä on läsnäolo- ja puheoikeus hallituksen kokouksissa.
Hallitus on päätösvaltainen, kun puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan lisäksi läsnä on kolme jäsentä. Puheenjohtajan toimikausi on yksi kalenterivuosi. Hallituksen muiden jäsenten toimikausi on kaksi kalenterivuotta ja varajäsenten toimikausi on yksi kalenterivuosi. Erovuorossa on kerrallaan 3 jäsentä. Ensimmäisellä kerralla erovuoroiset valitaan arvalla.

Puheenjohtajaehdokkaaksi tulee ilmoittautua sähköisesti yhdistyksen sihteerille ja hallitukselle viimeistään elokuun viimeisenä päivänä. Syyskokouksessa voi ilmoittautua puheenjohtajaehdokkaaksi vain siinä tapauksessa, että määräajan umpeutumiseen mennessä ehdokkaita ei ole asetettu, tai syyskokouksen alkaessa kaikki ehdokkaat ovat peruneet ehdokkuutensa. Puheenjohtajaehdokkaat julkaistaan yhdistyksen nettisivuilla viimeistään 2 viikkoa ennen syyskokousta, tai kokouskutsun yhteydessä.
Yhdistyksen nimenkirjoitusoikeus on puheenjohtajalla ja rahastonhoitajalla molemmilla yksin sekä varapuheenjohtajalla ja sihteerillä yhdessä.

Hallituksen tehtävänä on

- johtaa yhdistyksen toimintaa ja hoitaa sen taloutta ja omaisuutta
- edustaa yhdistystä sekä vastata yhdistyksen puolesta
- hyväksyä ja erottaa jäsenet
- kutsua yhdistyksen kokouksiin, valmistella ja esittää kokouksille sääntöjen mukaan esitettäväksi merkityt asiat ja aloitteet sekä panna täytäntöön kokousten päätökset
- tehdä aloitteita ja ehdotuksia yhdistyksen kokouksille yhdistyksen tarkoitusperien toteuttamiseksi

- valita tarvittavat toimihenkilöt ja toimikunnat sekä määrätä valitsemiensa toimihenkilöiden ja toimikuntien tehtävät
- nimetä yhdistyksen edustajat sidosryhmäyhteistyöhön siltä osin, mitä yhdistyksen kokous ei määrää
- vastata yhdistyksen julkaisutoiminnasta
- aloittaa uuden hallituksen perehdyttämisen heti syyskokouksen jälkeen

7§ Toimikunnat
Hallituksen avuksi voidaan asettaa tarpeellinen määrä toimikuntia valmistelemaan tai hoitamaan niille annettuja tehtäviä. Toimikunta voidaan asettaa kalenterivuodeksi tai määräajaksi. Toimikuntien puheenjohtajat esittävät toimikuntien jäsenet rotujärjestön hallituksen hyväksyttäväksi. Toimikuntien tulee noudattaa varsinaisten kokousten ja hallituksen antamia ohjeita.
8§ Tilikausi
Yhdistyksen tilikausi on kalenterivuosi. Tilinpäätös tarvittavine asiakirjoineen ja hallituksen toimintakertomus on annettava toiminnantarkastajalle viimeistään kolmea viikkoa ennen kevätkokousta. Toiminnantarkastajan on annettava tarkastuksestaan kirjallinen toiminnantarkastuskertomus kevätkokoukselle.
Varsinaisia toiminnantarkastajia yhdistyksessä on yksi ja varatoiminnantarkastajia yksi. Toiminnantarkastajien toimikausi on tilikausi.
9§ Yhdistyksen kokoukset
Yhdistys pitää vuosittain kaksi sääntömääräistä kokousta. Kevätkokous pidetään helmi-maaliskuussa ja syyskokous syys-lokakuussa hallituksen määräämänä aikana. Kutsu ja esityslista yhdistyksen kokouksiin on postitettava tai toimitettava sähköpostilla viimeistään 14 vuorokautta ennen kokousta. Kokouksissa ei päätetä muista kuin esityslistassa mainituista asioista.

Yhdistyksen jäsen voi ehdottaa asiaa käsiteltäväksi yhdistyksen kokouksessa. Ehdotus tulee toimittaa hallitukselle kirjallisesti kevätkokousta varten viimeistään 31.12. ja syyskokousta varten viimeistään 31.7.

Muita yhdistyksen kokouksia pidetään, kun yhdistyksen kokous niin päättää tai kun hallitus katsoo sen tarpeelliseksi tai kun 1/10 yhdistyksen äänioikeutetuista jäsenistä sitä hallitukselta erityisesti ilmoitettua asiaa varten kirjallisesti vaatii. Kutsu ja esityslista ylimääräiseen kokoukseen toimitetaan samalla tavalla kuin varsinaisiin kokouksiin.

Kevät- ja syyskokouksissa käsiteltävät asiat:

KEVÄTKOKOUS

Ennen kokouksen alkua tarkistetaan kokousedustajien äänioikeus ja valtakirjat.

- kokouksen avaus
- todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus
- valitaan kokoukselle puheenjohtaja, sihteeri ja vähintään 2 pöytäkirjan tarkastajaa, jotka toimivat samalla ääntenlaskijoina
- hyväksytään kokouksen esityslista
- esitetään tilinpäätös, hallituksen toimintakertomus ja toiminnantarkastuskertomus
- päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä
- käsitellään muut esityslistassa mainitut asiat

- käsitellään muut esille tulevat asiat, joista ei kuitenkaan voida tehdä päätöstä

SYYSKOKOUS

Ennen kokouksen alkua tarkistetaan kokousedustajien äänioikeus ja valtakirjat.

- kokouksen avaus
- todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus
- valitaan kokoukselle puheenjohtaja, sihteeri ja vähintään 2 pöytäkirjan tarkastajaa, jotka toimivat samalla ääntenlaskijoina
- hyväksytään kokouksen esityslista
- vahvistetaan toimintasuunnitelma, tulo- ja menoarvio sekä jäsenmaksujen suuruus
- päätetään hallituksen ja toiminnantarkastajien palkkioista
- valitaan hallituksen puheenjohtaja, hallituksen jäsenet ja hallituksen varajäsenet erovuoroisten tilalle
- valitaan toiminnantarkastaja ja yksi varatoiminnantarkastaja seuraavalle tilikaudelle
- valitaan yhdistyksen edustaja ja varaedustaja Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben ry:n valtuustoon
- käsitellään muut esityslistassa mainitut asiat
- käsitellään muut esille tulevat asiat, joista ei kuitenkaan voida tehdä päätöstä

10§ Sääntöjen muutokset

Sääntöjä voidaan muuttaa yhdistyksen kokouksessa, jos muutosta kannattaa vähintään 3/4 annetuista äänistä.

11§ Yhdistyksen purkaminen

Päätös yhdistyksen purkamisesta on tehtävä kahdessa vähintään kuukauden väliajoin pidettävässä yhdistyksen kokouksessa vähintään 3/4 äänten enemmistöllä. Päätös on asianmukaisesti rekisteröitävä. Yhdistyksen purkautuessa luovutetaan sen varat vesikoira-asiaa edistävälle yhdelle tai useammalle rekisteröidylle yhdistykselle yleiskokouksen päätöksen mukaan.

12§ Muuten noudatetaan voimassa olevan yhdistyslain säännöksiä.

Säännöt vahvistettu PRH:ssa 26.10.2015.

Liite 2 Rotujärjestön ohjesääntö

Hyväksytty SKL-FKK:n valtuuston kokouksessa 8.5.1997. Astuu voimaan 1.7.1997.

Rotujärjestö on yhden tai useamman koirarodun jalostusta johtava, valtakunnallinen Suomen Kennelliiton jäsenyhdistys, jonka liiton valtuusto on hyväksynyt rotujärjestöksi. Rotujärjestö johtaa ja valvoo harrastamansa rodun jalostusta ja kaikinpuolista kehittämistä sekä edistää rodun harrastusta tämän ohjesäännön mukaisesti liiton valtuuston ja hallituksen antamin valtuuksin.

Yleiset tehtävät

1. Rotujärjestö harjoittaa harrastamaansa rotua tai rotuja koskevaa valistus- ja tiedotustoimintaa sekä pyrkii aktiivisesti keräämään rodun harrastajat rotujärjestön ja järjestäytyneen kenneltoiminnan piiriin syventääkseen heidän rotu- ja kenneltietouttaan.

Jalostuksen ohjaus

2. a) Rotujärjestö valvoo ja ohjaa harrastamansa rodun jalostustyötä harjoittamalla jalostusneuvontaa esimerkiksi asiantuntijoista kokoonpannun jalostustoimikunnan avulla.
b) Rotujärjestö antaa tarvittaessa asiantuntija-apua rotuun kuuluvien koirien ulkomaille viennissä ja tuonnissa.
c) Rotujärjestö on yhteistyössä liiton jalostustieteellisen toimikunnan kanssa jalostustyön kehittämisessä.
d) Rotujärjestö järjestää ja tukee jalostustarkastustoimintaa sekä toimii tehokkaassa yhteistyössä rodun piirissä toimivien kasvattajien kanssa.
e) Rotujärjestö tarjoaa jalostukseen tarvittavaa perustietoja julkaisemalla joko yksinään tai yhdessä muiden rotujärjestöjen kanssa ainakin kerran vuodessa harrastamansa rodun jalostusta koskevaa aineistoa kuten näyttely- ja koetuloksia sekä rekisteröinti- ja terveystietoja.
f) Rotujärjestö kartoittaa rotunsa tai rotujensa terveystilannetta, jakaa tietoa perinnöllisten ja muiden rodussa esiintyvien sairauksien vastustamiseksi sekä seuraa PEVISA-ohjelman tavoitteiden toteutumista.

Rodun edustus

3. Rotujärjestö edustaa harrastamaansa rotua ja valvoo sen etuja liitossa, tekee rotunsa kehitystä erityisesti ja kenneltyötä yleensä koskevia aloitteita ja ehdotuksia liitolle ja muille yhteisöille sekä välittää jäsenistölleen liiton tiedotuksia, ohjeita ja päätöksiä.

Kotimaiset yhteydet

4. a) Rotujärjestö lähettää vuosittain liitolle rotujärjestön toimintailmoituksen, joka käsittää toimintakertomuksen tilinpäätöksineen, toimintasuunnitelman ja talousarvion sekä toimihenkilöluettelon osoitteineen.

b) Rotujärjestö edistää rotunsa harrastusta kehittämällä ja ylläpitämällä toimivaa yhteistyötä jäsenyhdistyksiensä, alaosastojensa, muiden rotujärjestöjen, kennelpiirien, muiden koiraharrastukseen liittyvien järjestöjen ja yhdistysten sekä viranomaisten kanssa. Rotujärjestön ja sen alaisten valtakunnallisten rodunjalostusta edistämään perustettujen rotua harrastavien ja rotuyhdistysten paikalliset jäsenyhdistykset voivat olla alueensa kennelpiirin jäseniä ja osallistua kennelpiirin toimintaan.

c) Rotujärjestö antaa tarvittaessa lausuntoja Suomessa järjestettävien kansainvälisten ja muiden kaikkien rotujen näyttelyiden palkintotuomareista ja heidän varamiehistään edustamaansa rotua varten.

Ulkomaiset yhteydet

5. a) Kotimaista koirarotua harrastava rotujärjestö antaa tietoja rodusta ulkomaille ja pitää yhteyttä vastaaviin ulkomaisiin rotujärjestöihin, yhdistyksiin ja harrastajiin, antaa lausuntoja ja suosituksia SKL-FKK:lle kotimaisista palkintotuomareista, kun heitä kutsutaan ulkomaille arvostelu- ym. tehtäviin, samoin antaa muitakin lausuntoja harrastamaansa rotuun liittyvissä kysymyksissä.

b) Ulkomaista koirarotua harrastava rotujärjestö pitää yhteyttä rodun kotimaahan ja muiden maiden vastaaviin rotujärjestöihin.

Tuomarikoulutus

6. Rotujärjestö vastaa rotunsa tai rotujensa ulkomuoto- ja koetuomarien koulutuksesta liiton ohjeiden mukaisesti.

Muu koulutus-, näyttely- ja koetoiminta

7. Rotujärjestö järjestää, tukee, ohjaa ja valvoo harrastamansa rodun puitteissa:

a) koulutustoimintaa järjestämällä koulutus- ja neuvottelutilaisuuksia, harjoittamalla julkaisutoimintaa sekä huolehtimalla rodun ja yhdistyksen sisäisestä ja ulkoisesta tiedottamisesta.

b) näyttelytoimintaa joko yksin tai yhdessä muiden rotujärjestöjen, rotua harrastavien yhdistysten, kennelyhdistysten tai kennelpiirien kanssa.

c) koetoimintaa, kilpailuja ja otteluita joko yksin tai yhdessä muiden rotujärjestöjen, rotua harrastavien yhdistysten tai kennelpiirien kanssa. Anottaessa liitolta kokeita ja näyttelyitä on niistä ilmoitettava samalla ao. kennelpiirille.

Rahoitus

8. Rotujärjestö hoitaa omatoimisesti toimintansa rahoituksen. Julkaisu- ym. toimintaa varten rotujärjestö saa liiton taloudellista tukea liiton hallituksen vahvistamien perusteiden ja valtuuston hyväksymän talousarvion mukaisesti.

Liite 3 Espanjanvesikoirien rotumääritelmä

ESPANJANVESIKOIRIEN ROTUMÄÄRITELMÄ

Alkuperämaa: Espanja, Ryhmä: 8, FCI:n numero: 336 Hyväksytty: FCI 3.9.1999 SKL-FKK 9.4.2000

KÄYTTÖTARKOITUS: Paimen- ja metsästyskoira sekä kalastajan apuri.

LYHYT HISTORIAOSUUS: Espanjanvesikoiria on ollut Pyreneitten niemimaalla jo muinaisista ajoista lähtien. Niiden alkuperä on sama kuin vanhan barbet'in. Eniten niitä on Andalusiassa, missä niitä käytetään paimenkoirina. Siellä ne on vuosisatojen ajan tunnettu "turkkilaisina koirina". Niiden erityispiirteet, etenkin karvapeitteen laatu, sopivat rämealueiden kosteuden ja kuivuuden vaihteluihin. Siksi espanjanvesikoirat soveltuvat erinomaisesti noiden alueiden paimenkoiriksi sekä vesilinnunmetsästäjien ja kalastajien apulaisiksi.

YLEISVAIKUTELMA: Karkearakenteinen, sopusuhtainen (keskikokoinen), pitkäkalloinen ja melko pitkälinjainen. Ääriviivat ovat tasapainoiset ja ulkonäkö miellyttävä. Voimakasrakenteinen, lihakset ovat jatkuvan liikunnan ansiosta hyvin kehittyneet. Sivukuva on suoralinjainen. Näkö-, kuulo- ja hajuaisti ovat hyvin kehittyneet.

TÄRKEITÄ MITTASUHTEITA: Rungon pituuden suhde säkäkorkeuteen on 9 : 8. Rinnansyvyyden suhde säkäkorkeuteen on 4 : 8. Kuonon pituuden suhde kallon pituuteen on 2 : 3.

KÄYTTÄYTYMINEN/LUONNE: Uskollinen, tottelevainen, iloinen, uuttera, rohkea ja tasapainoinen. Erinomaisesta ymmärtämiskyvystä johtuen erittäin oppivainen. Sopeutuu kaikkiin tilanteisiin ja ilmasto-olosuhteisiin.

PÄÄ: Voimakas ja asennoltaan ryhdikäs.

KALLO-OSA: Tasainen; niskakyhmy on vain hieman havaittavissa. Kallon ja kuonon ylälinjat ovat yhdensuuntaiset.

OTSAPENGER: Loiva, vain hieman erottuva.

KIRSU: Sieraimet ovat selväpiirteiset. Kirsu on saman värinen tai hieman tummempi kuin karvapeitteen tummin sävy.

KUONO-OSA: Kuononselkä on sivulta katsottuna suora.

HUULET: Tiiviit; suupielet ovat selväpiirteiset.

HAMPAAT: Hyvin muodostuneet ja väriltään valkoiset; kulmahampaat ovat hyvin kehittyneet.

SILMÄT: Hieman vinoasentoiset, hyvin ilmeikkäät, väriltään pähkinänruskeasta kastanjanruskeaan karvapeitteen väristä riippuen. Sidekalvo ei ole näkyvissä.

KORVAT: Keskikorkealle kiinnittyneet, kolmionmuotoiset ja riippuvat.

KAULA: Lyhyt, lihaksikas ja kauniisti lapoihin liittyvä. Ei löysää kaulanahkaa.

RUNKO: Vankka.

YLÄLINJA: Suora.

SÄKÄ: Hieman erottuva.

SELKÄ: Suora ja vahva.

LANTIO: Hieman viisto.

RINTAKEHÄ: Leveä ja syvä. Kylkiluut ovat selvästi kaareutuneet. Rintakehä on tilava, siten hengitys on tehokasta.

ALALINJA JA VATSA: Vatsalinja on hieman kohoava.

HÄNTÄ: Keskikorkealle kiinnittynyt, 2. - 4. häntänikaman kohdalta typistetty. (Huom. Suomessa typistyskielto.) Joillakin yksilöillä on synnynnäisesti lyhyt häntä.

RAAJAT

ETURAAJAT

YLEISVAIKUTELMA: Eturaajat ovat vankat ja pystysuorat.

LAVAT: Lihaksikkaat ja viistot.

OLKAVARRET: Vahvat.

KYYNÄRPÄÄT: Rintakehän myötäiset ja keskenään yhdensuuntaiset.

KYYNÄRVARRET: Suorat ja vahvat.

RANTEET JA VÄLIKÄMMENET: Suorat ja melko lyhyet.

KÄPÄLÄT: Pyöreähköt. Varpaat ovat tiiviisti yhdessä. Kynsien väri vaihtelee. Päkiät ovat kestävät.

TAKARAAJAT

YLEISVAIKUTELMA: Takaraajat ovat täysin pystysuorat, eivät kovin voimakkaasti kulmautuneet. Hyvien lihasten ansiosta liikunta on tarmokasta ja hyppääminen joustavaa, helppoa ja tyylikästä.

REIDET: Voimakkaat ja lihaksikkaat.

SÄÄRET: Hyvin kehittyneet.

KINTEREET: Matalat.

VÄLIJALAT: Lyhyet, kuivat ja kohtisuorassa maahan nähden.

KÄPÄLÄT: Kuten etukäpälät.

LIIKKEET: Mieluisin liikuntatapa on ravi.

NAHKA: Joustava, ohut ja rungonmyötäinen. Nahka ja limakalvot ovat ruskea- tai mustapigmenttiset tai pigmentittömät karvapeitteen väristä riippuen.

KARVAPEITE

KARVA: Aina kiharaa ja villavaa. Lyhyenä kiharaa, pitkänä se voi muodostaa isoja nyörejä. Leikkaaminen hyväksytään ja sen tulee aina olla kauttaaltaan tasaista; se ei koskaan saa olla "esteettistä" muotoilua. Näyttelyitä varten karvan pituudeksi suositellaan korkeintaan 12 cm (15 cm, jos kihara suoristetaan) ja vähintään 3 cm, jotta kiharan laatu voidaan arvioida. Pennut syntyvät aina kiharakarvaisina.

VÄRI: Yksivärinen: valkoinen, musta tai kastanjanruskea ja niiden eri sävyt. Kaksivärinen: valkomusta tai valkoruskea ja niiden eri sävyt. Kolmivärinen ja musta tai pähkinänruskea tan-merkein eivät ole hyväksyttyjä värejä.

KOKO JA PAINO
SÄKÄKORKEUS: Urokset 44 - 50 cm ja nartut 40 - 46 cm. Korkeintaan 2 cm:n vaihtelu on sallittu kummallekin sukupuolelle mikäli mittasuhteet ovat oikeat.

PAINO: Urokset 18 - 22 kg ja nartut 14 - 18 kg.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellämainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen.

VAKAVAT VIRHEET: Selvästi painunut selkälinja; virheellinen raajojen asento; laskeutunut tai liian voimakkaasti kohoava vatsaviiva.
HYLKÄÄVÄT VIRHEET: Tasapainoton luonne, selvä arkuus tai aggressiivisuus; ylä- tai alapurenta; kannukset; sileä tai laineikas karvapeite; albinismi; täplikäs tai pilkullinen karvapeite, musta tai pähkinänruskea väri tan-merkein.
HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittynyttä kivestä täysin laskeutuneina kivespussiin.

Liite 4 Käyttäytymisen jalostustarkastuksen ihanneprofiili espanjanvesikoiralle

Espanjanvesikoira			I=ihanne, N=hyväksytävä, E=ei-toivottava, H=hylätty
1. IHMISEN KOHTAAMINEN			
1.1 Ensikohtaaminen avustajan kanssa			
a) Koiran käyttäytyminen ennen kontaktitilannetta avustajan kanssa			
I	S		menee suoraan tervehtimään avustajaa
I	N1		on välinpitämätön, rento, voi tutkia ympäristöä
I	N2		pyrkii jatkamaan matkaa kiinnittämättä huomiota avustajaan
N	OLF		keskittyy vain haisteluun
N	Y		on kiinnostunut ainoastaan ympäristöstä
N	P1		lieviä merkkejä huolestumisesta tai rauhattomuudesta (voi äänneellä, liikkua edestakaisin, liikkua hidastetusti, lipoa suupieliään, vinkua, häntä voi laskea. Voi myös muuttua eleettömämmäksi tai alkaa korostetusti hakea katsekontaktia ohjaajaan).
E	P2		välttelee(pyrkii poispäin avustajasta tai ohjaajansa syliin, painautuu tiiviisti kiinni ohjaajaansa tai pyrkii ohjaajan taakse, häntä painuu alas, ryhti madaltuu voimakkaasti, voi ilmetä myös seuraavia: pälyilee, läähättää tai haukkuu, sulkeutuu tai passivoituu)
E	P3		pelkää voimakkaasti (peräätyy, pakenee tai kieltäytyy etenemästä, pyrkii voimakkaasti ohjaajan syliin, kyyristelee, häntä tiukasti koipien välissä, tärisee, läähättää)
H	P4		pelkää erittäin voimakkaasti (yrittää paeta paniikinomaisesti, voi ilmetä myös paikoilleen lyyhistymisenä) ***jalostustarkastus keskeytetään***
E	A1		asento jäykkä, tuijottaa, karvat voivat nousta
E	A2		tuijottaa, murisee ja/tai haukkuu
E	A3		haukkuu ja ryntäilee ihmistä kohti
H	A4		hyökkää voimakkaasti ihmisiä kohti
H	A5		puree omistajaansa
N	XR		rapsuttaa, nuolee tms itseään
E	XM		merkkailee
b) Aika, jonka kuluessa koira tervehtii oma-aloitteisesti avustajaa			
N	U30		alle 30 sekuntia
N	U59		31-59 sekuntia
N	U80		60-60 sekuntia (avustaja on noussut seisomaan huomioimatta koiraa)
N	NO		ei tule oma-aloitteisesti ennen kuin avustaja on muuttunut aktiiviseksi kontaktinottajaksi
1.1 Ensikohtaaminen avustajan kanssa			
c) Avustaja kääntyy ja ottaa kontaktia yrittämällä koskettaa koiraa			

1.2 Poistuminen ja uudelleen kohtaaminen			
1.1	1.2	1.2	a) Koiran käyttäytyminen kohdatessa
c)	a)	b)	b) Koiran käyttäytyminen avustajan yrittäessä koskettaa
	I		L lähestyy avustajaa
	I		N ei lähesty eikä väistä avustajaa
	N		V väistää avustajaa
I		I	N koira sietää kosketuksen, ei hakeudu luokse
I		I	SN koira nuuhkaisee avustajaa, sen jälken välinpitämätön
I		I	SY rennon ystävällinen (korvat rennot, normaali ryhti, paino tasaisesti kaikilla jaloilla, häntä voi heilua rennosti, voi katsoa hieman sivuun)
N		N	SR kiemurtelee (ryhti madaltunut, korvat takana, voi äänneellä tai kääntyä selälleen, hyppiä vasten tai nuolla avustajaa)
N		N	SL alkaa leikkiä, riehaantuu (katsoo kohti, niiaa etuosalla, läppää tassuillaan, läähättää innostuneesti, loikkii, pyrähtelee tms.)
N		N	P1 lieviä merkkejä huolestumisesta (liikkuu hitaasti ja jännittyneesti, hännän liike jännittyen, voi hieman väistää, mutta antaa koskea. Voi ilmentää myös seuraavia: niiaa ja/tai säpsähtää, jäykistyy hetkeksi, lipoo suupieliään, haukottelee, häntä laskee)
E		E	P2 säikähtää tai välttelee (peräántyy, väistää tai siirtyy ohjaajan taakse, ei anna koskea. Häntä painuu alas, ryhti madaltuu voimakkaasti, voi ilmetä myös seuraavia: pälyilee, läähättää tai haukkuu, voi passivoitua)
H		H	P3 pelkää voimakkaasti (peräántyy, pakenee tai kieltäytyy etenemästä, ei anna koskea, pyrkii voimakkaasti ohjaajan syliin, kyyristelee, häntä tiukasti koipien välissä, tärisee, läähättää) *jatketaan osiosta 3*
H		H	P4 pelkää erittäin voimakkaasti (yrittää paeta paniikinomaisesti, voi ilmetä myös paikoilleen lyyhistymisenä), *jatketaan osiosta 3*
E		E	A1 asento jäykkä, tuijottaa, karvat voivat nousta
E		E	A2 napsii ilmaa ja/tai näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, ei hyökkää kohti
H		H	A3 napsii ilmaa ja/tai näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, hyökkää kohti
H		H	A4 puree niin, että ei jää jälkeä
H		H	A5 puree niin, että jää jälki
N		N	XR rapsuttaa, nuolee tms. itseään
E		E	XM merkkaa avustajan
N		N	Y osoittaa voimakasta kiinnostusta vain ympäristöä kohtaan
N		N	O huomioi herkeämättömästi vain ohjaajansa, suhtautuu koskettamiseen välinpitämättömästi
H		H	EOP koskettamisen yrittäminen jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä pelon vuoksi
H		H	EOA koskettamisen yrittäminen jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä agressiivisuuden vuoksi
H		H	EOA koskettamisen yrittäminen jätettiin kokonaan väliin tarkastajan päätöksestä agressiivisuuden vuoksi
1.3 Avustaja houkuttelee koiran mukaansa			
N	L		koira lähtee heti mukaan

	N	LH		koira lähtee avustajan mukaan vähällä houkuttelulla
	N	LV		koira lähtee mukaan runsaalla houkuttelulla
	N	LO		pyrkii välillä ohjaajan luo, välillä kulkee avustajan mukana
	N	LK		koira lähtee mukaan, mutta kieltäytyy myöhemmin etenemästä (voi ilmetä myös pakenemisena) tai alkaa kiskoa voimakkaasti kohti ohjaajaa
	N	LE		koira ei lähde mukaan
	N	S		koira on kiinnostunut avustajasta
	H	EAG		osio keskeytetään, koska koira haukkuu ja/tai murisee ja/tai näyttää hampaita, roikkuu avustajan vaatteissa hampaillaan tai uhkailee avustajaa
	H	EOP		osio jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä pelon vuoksi
	H	EOA		osio jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä aggressiivisuuden vuoksi
	H	EAA		osio jätettiin kokonaan väliin tarkastajan päätöksestä aggressiivisuuden vuoksi

2. KÄSITELTÄVYYS				
	2.1 Käyttäytyminen käsittelytilanteessa			
	I	SN		koira suhtautuu välinpitämättömästi käsittelyyn sei sen käytös ei muutu lainkaan
	I	SY		on rennon ystävällinen (korvat rennot, normaali ryhti, paino tasaisesti kaikilla jaloilla, häntä voi heilua rennosti, voi katsoa hieman sivuun)
	N	SR		kiemurtelee (ryhti madaltunut, korvat takana, voi äännellä tai kääntyä selälleen, hyppiä vasten tai nuolla avustajaa)
	N	SL		alkaa leikkiä, riehuu (katsoo kohti, niiaa etuosalla, läppää tassullaan, läähättää innostuneesti, loikkii, pyörähtelee tms.)
	N	P1		lieviä merkkejä huolestumisesta (liikkuu hitaasti ja jännittyneesti, hännän liike jännittyen, voi himan väistää, mutta antaa koskea. Voi ilmentää myös seuraavia: niiaa ja/tai säpsähtää, jäykistyy hetkeksi, lipoo suupieliään, haukottelee, häntä laskee)
	E	P2		säikähtää tai välttelee (peräántyy, väistää tai siirtyy ohjaajan taakse, ei anna koskea. Häntä painuu alas, ryhti madaltuu voimakkaasti, voi ilmentää myös seuraavia: pälyilee, läähättää tai haukkuu, voi passivoitua).
	H	P3		pelkää voimakkaasti (peräántyy, pakenee tai kieltäytyy etenemästä, ei anna koskea, pyrkii voimakkaasti ohjaajan syliin, kyyristelee, häntä tiukasti koipien välissä, tärisee, läähättää)
	H	P4		pelkää erittäin voimakkaasti (yrittää paeta paniikinomaisesti, voi ilmetä myös paikoilleen lyyhistymisenä)
	E	A1		asento jäykkä, tuijottaa, karvat voivat nousta
	E	A2		napsii ilmaa ja/tai näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, ei hyökkää kohti
	H	A3		napsii ilmaa ja/tai näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, hyökkää kohti
	H	A4		puree niin, että ei jää jälkeä
	H	A5		puree niin, että jää jälki

	N	XR		rapsuttaa, nuolee tms. itseään
	E	XM		merkkaa avustajan
	N	XR		osoittaa voimakasta kiinnostusta vain ympäristöä kohtaan
	N	XM		huomioi herkeämättömästi vain ohjaajansa, suhtautuu käsittelyyn välinpitämättömästi
	H	EOP		koskettamisen yrittäminen jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä pelon vuoksi
	H	EOA		koskettamisen yrittäminen jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä agressiivisuuden vuoksi
	H	EAA		koskettamisen yrittäminen jätettiin kokonaan väliin tarkastajan päätöksestä agressiivisuuden vuoksi
	2.2 Koira antoi koskea			
	I	KH		huuliin
	I	KK		korviin
	I	KL		lapaan
	I	KE		etujalkoihin
	I	KR		rintaan
	I	KS		selkään
	I	KT		takajalkoihin
	I	KN		häntään

3. JAHTAAMINEN				
	3.1 Koiran käyttäytyminen palloa heittäessä			
	E	P		pyrkii poispäin pallosta tai jää haukkumaan paikoilleen tai peräytyen
	N	N		ei kiinnostu pallosta, voi katsoa palloa
	N	H1		osoittaa lievää kiinnostusta, ei mene pallolle asti tai menee hitaasti pallon luokse
	N	H2		jää vaanimaan ja tuijottamaan palloa
	N	H3		lähtee pallon perään, mutta keskeyttää ajon, juoksee pallon ohi tai jättää pallon nuuhkimatta sitä
	N	H4		lähtee pallon perään, pallon pysähtyessä nuuhkii sitä
	N	H5		lähtee pallon perään, tarttuu siihen ja päästää irti (voi tarttua uudestaan)
	N	H6		lähtee pallon perään, tarttuu siihen ja pitää siitä kiinni (kunnes ohjaaja irrottaa pallon) tai kantaa palloa, voi tuoda sen ohjaajalle

	N	**H7**		lähtee pallon perään, tarttuu siihen ja ravistelee sitä
	H	**HP8**		osiota ei suoriteta loppuun, koska koira pelkää voimakkaasti, ***jatketaan osiosta 4***
	H	**EOP**		heittäminen jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä pelon vuoksi
	H	**EOA**		heittäminen jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä agressiivisuuden vuoksi
	H	**EAP**		heittäminen jätettiin kokonaan väliin tarkastajan päätöksestä pelon vuoksi
	H	**EAA**		heittäminen jätettiin kokonaan väliin tarkastajan päätöksestä agressiivisuuden vuoksi
	3.2 Ohjaaja leikittää koiraa pallolla			
	E	**P**		koira pyrkii poispäin ohjaajasta tai jää haukkumaan paikoilleen tai peräytyen
	E	**N**		ei kiinnostu, voi katsoa palloa
	N	**HL1**		kiinnostuu, tutkii palloa
	N	**HL2**		jää vaanimaan ja tuijottamaan palloa
	N	**HL3**		alkaa leikkiä ohjaajan kanssa pallolla, mutta menettää pian kiinnostuksensa
	N	**HL4**		alkaa leikkiä ohjaajan kanssa pallolla, tarttuu siihen ja päästää irti (voi tarttua uudestaan)
	N	**HL5**		alkaa leikkiä ohjaajan kanssa pallolla, tarttuu siihen ja pitää kiinni kunnes ohjaaja irrottaa pallon
	N	**HL6**		alkaa leikkiä ohjaajan kanssa pallolla, tarttuu siihen ja ravistelee sitä
	N	**HLS**		on alkanut leikkiä pallolla itse, eikä halua leikkiä sillä ohjaajan kanssa
	N	**A1**		asento jäykkä, tuijottaa, karvat voivat nousta
	N	**A2**		napsii ilmaa ja/tai näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, ei hyökkää kohti
	E	**A3**		napsii ilmaa ja/tai näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, hyökkää kohti
	E	**A4**		puree niin, että ei jää jälkeä **(Jos tarkoituksellinen hyökkäys→ H)**
	E	**A5**		puree niin, että jää jälki **(Jos tarkoituksellinen hyökkäys → H)**
	E	**FIX**		käytös osion päätyttyäkin muuttunutta/käytös jää päälle
	H	**EOP**		osio jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä pelon vuoksi
	H	**EOA**		osio jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä agressiivisuuden vuoksi
	H	**EAP**		osio jätettiin kokonaan väliin tarkastajan päätöksestä pelon vuoksi
	H	**EAA**		osio jätettiin kokonaan väliin tarkastajan päätöksestä agressiivisuuden vuoksi

4. AKTIIVISUUS/PASSIIVISUUS

	E	RE		rauhaton: liikkuu levottomasti, voi läähättää, äännellä, hyppiä ohjaajaa vasten, rapsuttaa, nuolla itseään tms.
	I	AK		aktiivinen: puuhastelee tai nuuhkii ympäristöä rauhallisesti koko ajan
	I	N		rauhallinen: voi istua, seistä tai maata, voi tutkia ympäristön kertaalleen
	E	PA		passiivinen: ei kiinnostu mistään
	N	NR1		aluksi rauhallinen, rauhattomuus lisääntyy hieman
	E	NR2		aluksi rauhallinen, rauhattomuus lisääntyy selvästi
	N	REN		aluksi rauhaton, sitten rauhoittuu
	N	MX		ajoittain rauhaton, ajoittain rauhallinen
	E	P		pelkää tai on jännittynyt (taakse vetäytynyt kehon asento, voi hakeutua ohjaajan luo tai pyrkiä pakoon, haukkua tms.)
	H	PV		osiota ei suoriteta lopuun, koska koira pelkää voimakkaasti

5. VIERAS KOIRA

	Koiran käyttäytyminen sen havaitessa vieraan koiran			
	I	N		rento, käytös ei juuri muutu (korvat rennot, normaali ryhti, paino tasaisesti kaikilla jaloilla, häntä voi heilua renoosti, voi katsoa hieman sivuun tai uteliaasti kohti)
	I	S		osoittaa selvää kiinnostusta tutustumiseen (heiluttaa häntää, pyrkii kohti, voi vinkua tai haukahtaa, katsoo kohti, katsoo vuoronperään ohjaajaa ja vierasta koiraa, niiaa etuosalla, kauhoo etutassuillaan)
	N	S2		osoittaa voimakasta kiinnostusta toista koiraa kohtaan (heiluttaa häntää, kiskoo ja riuhtoo kohti, voi haukkua, voi hyppiä, voi nousta kahdelle jalalle)
	N	P1		lieviä merkkejä huolestumisesta (jäykistyy hetkeksi, lipoo suupieliään, häntä laskee, voi liikkua hitaasti ja jännittyneesti, hännän liike jännittyen, voi nuuhkia maata, katsella poispäin, haukotella, nostaa jalkaa, istahtaa, kääntyä selin, ottaa remmin suuhunsa tms.)
	E	P2		säikähtää tai välttelee (peräántyy, väistää tai siirtyy ohjaajan taakse, ei anna koskea. Häntä painuu alas, ryhti madaltuu voimakkaasti, voi ilmentää myös seuraavia: pälyilee, läähättää tai haukkuu, voi passivoitua).
	E	P3		pelkää voimakkaasti (peräántyy, pakenee tai kieltäytyy etenemästä, ei anna koskea, pyrkii voimakkaasti ohjaajan syliin, kyyristelee, häntä tiukasti koipien välissä, tärisee, läähättää)
	H	P4		pelkää erittäin voimakkaasti (yrittää paeta paniikinomaisesti, voi ilmetä myös paikoilleen lyyhistymisenä)
	N	A1		asento jäykkä, tuijottaa, etupainoinen kehon asento, karvat voivat nousta
	N	A2		näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, ottaa askelia kohti vierasta koiraa, tuijottaa, karvat voivat nousta

	E	A3		napsii ilmaa ja/tai näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, hyökkää kohti
	H	A4		hyökkää voimakkasti vierasta koiraa kohti (kiihtynyt, ei rauhoitu, voi haukkua, karvat pystyssä)
	H	A5		vihainen (tilanteeseen nähden suhteetonta hyökkäämistä tai hallitsematonta raivoa)
	H	AO5		puree ohjaajaansa
	N	H		vaanii, metsästää, paimentaa (katse kiinnittynyt vieraaseen koiraan, madaltunut pään tai kehon asento, mutta karvat eivät ole pystyssä, voi haukkua)
	N	O		huomioi herkeämättömästi vain ohjaajansa
	E	FIX		ei palaudu, käytös jää päälle
	H	EOH		osiota ei suoriteta ohjaajan päätöksestä
	H	EAR		osiota ei suoriteta tarkastajan päätöksestä

6. EPÄTAVALLISET ALUSTAT

	Ritilä 6.1	Pleksi 6.2	a) Käyttäytyminen alustalle mennessä	
	I	I	N	ei pelkoa tai huolestumista, astuu epäröimättä alustalle ilman houkuttelua (ryhti ja hännän asento normaali, astuu alustalle huomioiden sen tai kiinnittämättä siihen huomiota)
	I	I	P1	hyvin lieviä merkkejä huolestumisesta tai välttelystä (ryhti lievästi matala, jäykkä tai takakenoinen, liikkuu hitaasti, voi pysähdellä hetkeksi, voi lipoa suupieliään, hieman taakse vetäytyneet suupielet tms.)
	N	N	P2	selviä merkkejä välttelystä (pysähtyy, yrittää kiertää tai hypätä alustan yli, heittäytyy selälleen tai tai tarjoaa oheistoimintoja välttääkseen alustalle menon, kuten istuu, menee maahan, kierii, antaa tassua tms.)
	E	E	P3	pelokas (kyyristelee, häntä tiukasti koipien välissä, saattaa pyrkiä pakoon tai omistajan syliin, voi läähättää ta passivoitua, täristä, äänneellä voimakkaasti), ***jatketaan seuraavasta alustasta/osiosta 7***
	E	E	P4	erittäin voimakkaasti pelokas (yrittää paeta paniikinomaisesti, voi ilmetä myös paikoilleen lyyhistymisenä), ***jatketaan seuraavasta alustasta/osiosta 7***
	N	N	LP	astuu epäröiden alustalle ilman houkuttelua
	N	N	LH	astuu epäröimättä alustalle sanallisen houkuttelun jälkeen
	N	N	LPH	astuu epäröiden alustalle sanallisen houkuttelun jälkeen
	N	N	LH2	menee alustalle vasta makupalan avulla
	E	E	P	ei astu alustalle
	H	H	EOH	osiota ei suoriteta ohjaajan päätöksestä
	H	H	EAR	osiota ei suoriteta tarkastajan päätöksestä
	b) Käyttäytyminen alustalla ollessa			
	I	I	N	koira pysyy alustalla itse tai ohjaajan on helppo saada koira jäämään alustalle

	N	N	H	ohjaaja joutuu käyttämään runsaasti houkuttelua saadakseen koiran jäämään alustalle
	I	I	VL	koira poistuu alustalta, tulee helposti takaisin
	N	N	VH2	koira poistuu alustalta, tulee takaisin vain runsaasti houkuteltuna
	E	E	VP	koira poistuu alustalta, eikä tule takaisin runsaallakaan houkuttelulla
	E	E	EP	ei mennyt alustalle
	c) Rentous alustalla			
	I	I	N	koira on rento (alusta ei näytä vaikuttavan koiran käyttäytymiseen)
	N	N	P1	koira jännittää hieman (ryhti lievästi matala, jäykkä tai takakenoinen, voi lipoa suupieliään tai nostella tassujaan, hieman taakse vetäytyneet suupielet tms.)
	E	E	P2	koira on jännittynyt (kyyristelee, häntä koipien välissä, saattaa pyrkiä omistajan syliin, voi läähättää tai passivoitua, täristä, voi äänneellä)
	E	E	P3	koira ei mennyt alustalle

7. IHMISJOUKKO				
	7.1	**7.2**	**7.3**	**7.1 Kävelevät ihmiset rivissä 7.2. Juoksevat ihmiset rivissä 7.3 Oudot ihmiset rivissä**
	I	I	I	**N koira kulkee rennosti ohjaajan edessä, takana tai sivulla, voi huomioida avustajat (korvat rennot, normaali ryhti, liikkumisnopeudessa ei muutoksia)**
	N	N	N	**S yrittää päästä nuuhkimaan avustajia**
	N	N	N	**SR yrittää lähestyä avustajia kiemurrellen (ryhti madaltunut, korvat takana, voi äänneellä tai kääntyä selälleen)**
	N	N	N	**SL yrittää lähestyä avustajia riehakkaasti (katsoo kohti, voi äännellä, niiaa etuosalla, läppää tassuillaan, läähättää innostuneesti, loikkii, pyrähtelee tms.)**
	N	N	N	**P1 lieviä merkkejä huolestumisesta (liikkumisnopeus ja/tai -asento muuttuu, voi hetkellisesti siirtyä lähemmäs ohjaajaa tai ohjaajan taakse, pysähtyä hetkeksi, hidastaa, jännittyä tai kaartaa. Voi vilkuilla avustajia, lipoa suupieliään, ryhti madaltuu, häntä laskee. Voi äännellä ja/tai hyppiä ohjaajaa vasten.)**
	E	E	E	**P2 säikähtää tai välttelee (siirtyy ohjaajan taakse, voi pysähdellä, häntä painuu alas, ryhti madaltuu voimakkaasti, saattaa pälyillä, läähättää tai haukkua).**
	E	E	E	**P3 pelkää voimakkaasti (perääntyy, pakenee tai kieltäytyy etenemästä, pyrkii voimakkaasti ohjaajan syliin, kyyristelee, häntä tiukasti koipien välissä, tärisee, läähättää), *jatketaan osasta 8***
	H	H	H	**P4 pelkää erittäin voimakkaasti (yrittää paeta paniikinomaisesti, voi ilmetä myös paikoilleen lyyhistymisenä), *jatketaan osasta 8***
	N	N	N	**A1 jäykistyy, tuijottaa, karvat voivat nousta**
	E	E	E	**A2 napsii ilmaa ja/tai näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, ei hyökkää kohti**
	H	H	H	**A3 napsii ilmaa ja/tai näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, hyökkää kohti**
	H	H	H	**A4 hyökkää voimakkasti avustajia kohti (kiihtynyt, ei rauhoitu, voi haukkua, karvat pystyssä)**
	H	H	H	**A5 vihainen (tilanteeseen nähden suhteetonta hyökkäämistä tai hallitsematonta raivoa)**

	H	H	H	AO5 puree ohjaajaansa
	E	E	E	H vaanii, metsästää, paimentaa (katse kiinnittynyt vieraisiin ihmisiin, madaltunut pään tai kehon asento, mutta karvat eivät ole pystyssä, voi haukkua)
	N	N	N	O osoittaa voimakasta kiinnostusta vain ohjaajaa kohtaan
	E	E	E	FIX ei palaudu, käytös jää päälle
	H	H	H	EOP osio jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä pelon vuoksi
	H	H	H	EOA osio jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä agressiivisuuden vuoksi
	H	H	H	EAP osio jätettiin kokonaan väliin tarkastajan päätöksestä pelon vuoksi
	H	H	H	EAA osio jätettiin kokonaan väliin tarkastajan päätöksestä agressiivisuuden vuoksi

7. IHMISJOUKKO				
	7.4	7.5	7.6	7.4 Ihmiset ympyrässä paikoillaan 7.5. Ihmiset ympyrässä astuvat kohti koiraa 7.6 Ihmiset liikkuvat ympyrässä
	I	I	I	N rento, käytös ei juuri muutu (korvat rennot, normaali ryhti, paino tasaisesti kaikilla jaloilla, häntä voi heilua rennosti, voi katsoa hieman sivuun tai uteliaasti kohti)
	N	N	N	S yrittää päästä nuuhkimaan avustajia
	N	N	N	SR yrittää lähestyä avustajia kiemurrellen (ryhti madaltunut, korvat takana, voi äänneellätai kääntyä selälleen)
	N	N	N	SL yrittää lähestyä avustajia riehakkaasti (katsoo kohti, voi äännellä, niiaa etuosalla, läppää tassuillaan, läähättää innostuneesti, loikkii, pyrähtelee tms.)
	N	N	N	P1 lieviä merkkejä huolestumisesta (jäykistyy hetkeksi, lipoo suupieliään, häntä laskee, voi liikkua hitaasti ja jännittyneesti, hännän liike jännittyen, voi myös nuuhkia maata, katsella poispäin, haukotella, nostaa toistuvasti jalkaa, istahtaa, kääntyä selin, ottaa remmin suuhunsa, alkaa hakea katsekontaktia ohjaajaan tms.)
	E	E	E	P2 säikähtää tai välttelee (perääntyy, väistää tai siirtyy ohjaajan taakse. Häntä painuu alas, ryhti madaltuu voimakkaasti, voi ilmetä myös seuraavia: pälyilee, läähättää tai haukkuu, voi passivoitua).
	H	E	E	P3 pelkää voimakkaasti (perääntyy, pakenee tai kieltäytyy etenemästä, pyrkii voimakkaasti ohjaajan syliin, kyyristelee, häntä tiukasti koipien välissä, tärisee, läähättää), *jatketaan osasta 8*
	H	E	E	P4 pelkää erittäin voimakkaasti (yrittää paeta paniikinomaisesti, voi ilmetä myös paikoilleen lyyhistymisenä), *jatketaan osasta 8*
	N	N	N	A1 asento jäykkä, tuijottaa, etupainoinen kehon asento, karvat voivat nousta
	E	E	E	A2 näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, voi ottaa askelia kohti avustajia, tuijottaa, karvat voivat nousta
	E	E	E	A3 napsii ilmaa ja/tai näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, hyökkää kohti
	H	H	H	A4 hyökkää voimakkasti avustajia kohti (kiihtynyt, ei rauhoitu, voi haukkua, karvat pystyssä)
	H	H	H	A5 vihainen (tilanteeseen nähden suhteetonta hyökkäämistä tai hallitsematonta raivoa)
	H	H	H	AO5 puree ohjaajaansa
	N	E	E	H vaanii, metsästää, paimentaa (katse kiinnittynyt vieraisiin ihmisiin, madaltunut pään tai kehon asento, mutta karvat eivät ole pystyssä, voi haukkua)

	N	N	N	O osoittaa voimakasta kiinnostutusta vain ohjaajaa kohtaan
	E	E	E	FIX ei palaudu, käytös jää päälle
	H	H	H	EOP osio jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä pelon vuoksi
	H	H	H	EOA osio jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä agressiivisuuden vuoksi
	H	H	H	EAP osio jätettiin kokonaan väliin tarkastajan päätöksestä pelon vuoksi
	H	H	H	EAA osio jätettiin kokonaan väliin tarkastajan päätöksestä agressiivisuuden vuoksi

8. ÄÄNET				
8.1	8.2	8.3	8.4	8.1. Käyttäytyminen pillin soidessa 8.2 Käyttäytyminen koputettaessa kattilankantta vasaran varrella 8.3 Käyttäytyminen koputettaessa kattilankantta vasaralla 8.4 Käyttäytyminen poran käydessä
I	I	I	I	L koira menee uteliaasti ääntä kohti (ryhti ja hännän asento rentoja)
I	I	I	I	N käyttäytyminen ei muutu (ryhti ja hännän asento eivät muutu, liikkumisnopeudessa ei muutoksia, koira voi havaita äänen)
N	N	N	N	P1 lieviä merkkejä huolestumisesta (kulkee ohjaajan mukana, mutta liikkumisnopeudessa tai -asennossa tapahtuu lieviä muutoksia. Voi ilmentää myös seuraavia: niiaa ja/tai säpsähtää, jäykistyy hetkeksi, lipoo suupieliään, korvat takana, vinkuu, häntä laskee. Voi myös muuttua eleettömäksi tai alkaa hakea katsekontaktia ohjaajaan)
E	E	E	E	P2 säikähtää tai välttelee, selviä liikkumisnopeuden tai asennon muutoksia (kuten väistää kaartamalla, siirtyy ohjaajan taakse, aloittaa "stressivedon" äänestä poispäin, painautuu ja/tai hyppii ohjaajaa vasten tai pysähtyy, häntä painuu alas, ryhti madaltuu voimakkaasti, voi ilmentää myös seuraavia: pälyilee, läähättää tai haukkuu, sulkeutuu tai passivoituu), osiota 8.3 ei suoriteta
H	H	H	H	P3 pelkää voimakkaasti (peräántyy, pakenee tai kieltäytyy etenemästä, pyrkii voimakkaasti ohjaajan syliin, kyyristelee, häntä tiukasti koipien välissä, tärisee, läähättää), äänet-osio keskeytetään
H	H	H	H	P4 pelkää erittäin voimakkaasti (yrittää paeta paniikinomaisesti, voi ilmetä myös paikoilleen lyyhistymisenä), äänet-osio keskeytetään
E	E	E	E	A1 asento jäykkä, tuijottaa, karvat voivat nousta
E	E	E	E	A2 tuijottaa, murisee ja/tai haukkuu
E	E	E	E	A3 haukkuu ja ryntäilee ääntä kohti
H	H	H	H	A4 hyökkää voimakkaasti ääntä kohti (kiihtynyt, ei rauhoitu, voi haukkua, karvat pystyssä)
H	H	H	H	AO5 puree omistajaansa
E	E	E	E	FIX ei palaudu, käytös jää päälle
H	H	H	H	EOH osiota ei suoriteta ohjaajan päätöksestä
H	H	H	H	EAR osiota ei suoriteta tarkastajan päätöksestä

9. MUUT HUOMIOT

a) Rohkeuden yleiskuva			
I	N		rento, ei merkkejä epävarmuudesta
N	P1		lievästi epävarma, voi näkyä myös levottomuutena tai sulkeutumisena
E	P2		epävarma
H	P3		pelokas
H	P4		voimakkaasti pelokas
b) Rohkeuden yleiskuvassa tapahtuva muutokset			
I	NO		ei muutoksia
I	MN		rentoutuu testin edetessä
E	MP1		epävarmuus lisääntyy testin edetessä
E	MP3		pelokkuus lisääntyy testin edetessä
N	HN		ajoittain rento
N	HP1		ajoittain epävarma
E	HP3		ajoittain pelokas
E	FIX		ei palaudu, käytös jää päälle
c) Havaittiinko toistuvaa vakavaan stressiin liittyvää tai stereotyyppistä käyttäytymistä?			
I	NO		ei nähty
E	XH		hihnassa tai ohjaajan kanssa
E	CT		hännän jahtaaminen
E	WH		jatkuva haukkuminen tai ääntely
E	XM		jatkuva merkkailu
E	HY		hyppiminen
E	ET		etujaloilla kauhominen
E	SV		stressivetoa
E	DIG		toistuva raapiminen (maa, ihminen tms.)
E	OLF		haisteluun uppoutuminen
E	XR		itsensä nuoleminen, pureminen tai raapiminen

	E	FLY		ilman napsiminen tai ilmaan pälyily
	E	XX		muuta vakavaa stressikäytöstä